

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO

VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA
2018

Brno 2019

Vydání této Výroční zprávy bylo financováno Jihomoravským krajem

jihomoravský kraj

1. ÚVOD

1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno

Ústav archeologické památkové péče Brno vznikl delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno k 1. dubnu 1993. Byl zřízen rozhodnutím ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března jako příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR s hlavním předmětem činnosti spočívajícím v provádění předstihových a záchranných archeologických výzkumů a jejich zpracovávání. S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen výkonem archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů bývalého Jihomoravského kraje (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďar nad Sázavou).

V roce 1993 zahájil Ústav archeologické památkové péče Brno svoji činnost s 25 pracovníky, z toho 12 s vysokoškolským vzděláním. Ředitelem byl od počátku doc. PhDr. Miloš Čizmář, CSc. Od 1. 7. 2012 byla jmenována ředitelkou Mgr. Andrea Matějčková. V současnosti má ústav sídlo v Brně-Husovicích na Kaloudově ulici. Od svého založení bylo detašované pracoviště ve Zlíně (do 31. 10. v Hulíně; od 1. 11. 2018 v Kroměříži), od roku 1995 v Prostějově, od roku 1998 ve Vyškově a od roku 2000 ve Znojmě.

Od 1. dubna 2001 přešel ústav převodem zřizovatelských funkcí podle zákona číslo 157/2000 Sb. z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Jihomoravský kraj.

Dne 1. ledna 2007 byl ÚAPP Brno přetransformován na veřejnou výzkumnou instituci. Instituce vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva Jihomoravského kraje v souladu s § 31 odst. 6 zákona 341/2005 o veřejných výzkumných institucích. Zřizovatelem je Jihomoravský kraj.

1.2. ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2018

Hlavní činností Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce je zabezpečování záchranných archeologických výzkumů, zajišťujících investorům splnění podmínek stavebního povolení podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V souvislosti se stavebním řízením podává ústav odborná vyjádření a posudky; těžiště činnosti však spočívá

v realizaci záchranných výzkumů a dohledů na svěřeném území, dále zpracování nálezů a vyhotovení nálezových (pro archiv) a závěrečných zpráv (pro investory jednotlivých akcí) a odevzdání získaných nálezů do příslušných muzeí.

V roce 2018 jsme uzavřeli 405 nových smluv s investory na provedení záchranných archeologických výzkumů (celkem jsme provedli 1069 záchranných výzkumů a dohledů). Kromě nově uzavřených smluv probíhala ještě řada nasmlouvaných akcí z minulých let, jak přímo v terénu, tak i zpracováním závěrečných a nálezových zpráv. Mimo investorských smluv bylo v minulém roce uzavřeno 104 nových smluv na neziskové záchranné výzkumy (většinou se jedná o výstavbu rodinných domků) hrazené z dotace Jihomoravského kraje v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje“ a z „Programu podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR 2018“ a 112 smluv na neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku hrazené institucí.

Nejvíce pozitivních zjištění jsme učinili při výstavbě rodinných a bytových domů a inženýrských sítí k nim, dále při budování polyfunkčních domů, skladových a průmyslových hal, provozních objektů a provozoven, rekonstrukcích i budování nových plynovodních přivaděčů a přípojek, rekonstrukcích vodovodních a kanalizačních sběračů, následované výstavbou polyfunkčních hal, rekonstrukci chodníků, cyklostezek a silnic. Několik záchranných akcí proběhlo také při opravách kostelů, hradů a zámků.

V průběhu roku 2018 probíhalo souběžně několik velkoplošných výzkumů. Jedním z největších byl výzkum v areálu bývalé textilní továrny Vlněna, který provádíme ve spolupráci se společností Archaia Brno, z.ú, již od roku 2016. Od začátku roku probíhal ještě výzkum v prostoru 2. etapy v místech Svrateckého náhonu z důvodu hledání jeho starší trasy v korytu ramene řeky Svratky. Doloženo bylo zpevnování jižního břehu od 16. století pomocí dřevěných kůlů. Nejstarší aktivity je možné datovat do 14. století (vzorky dřevěných kmenů z koryta řeky je možné zařadit na konec 9. a do 10. století). Od měsíce dubna započaly práce na 3. etapě na ploše o rozloze více než 4000 m². Zde bylo odkryto množství základových zdí industriálních staveb datovaných od 17. do poč. 20. století. Ze středověké zástavby byly zachyceny pozůstatky zázemí parcel v podobě jímek a dalších drobných objektů především z 15. století. V jedné z jímek byl nalezen i hromadný nález 40 ks drobných mincí převážně z 2. třetiny 15. století (obr. 2) – především feniky salzburského arcibiskupství či feniky dolnorakouské. Podobně jako na dříve

zkoumaných plochách, i zde byl odkryt systém žlábků vedoucích severojižním směrem, které je možné datovat na přelom 13. a 14. století. Na plochách zkoumaných v roce 2018 se rovněž podařilo zachytit doklady staršího osídlení spadajícího na konec eneolitického období, do starší a mladší doby bronzové a také doby laténské. Záchraný archeologický výzkumu v areálu bývalé Vlněny celkově představuje dosud nejrozsáhlejší průzkum na území města Brna, kde se mimo jiné podařilo zachytit a zdokumentovat industriální památky, které stály u zrodu Brna jako textilní velmoci.

Další z velkých výzkumů byl realizován v průmyslové zóně v Prostějově, kde na ploše přesahující 6 ha bylo prozkoumáno a zdokumentováno téměř 650 archeologických objektů reflektujících nebyťvalé intenzivní pravěké a raně historické osídlení místa. Nejstarší aktivity souvisejí s neolitickou kulturou s vypíchanou keramikou; významným zjištěním je skupina asi 25 sídlištních jam a 10 kostrových hrobů závěru lokálního vývoje kultury se šňůrovou keramikou. Několik stovek objektů pak patří sídlišti počátku mladší doby bronzové. Zjištěné zemnice, či spíše „suterény“ nadzemních srubových staveb umožňují úvahy o existenci dvorce starší doby železné. Překvapivým objevem je komplex objektů souvisejících se specializovanou hrnčířskou výrobou zaměřenou na produkci tzv. „jiříkovického zboží“. Vedle běžných sídlištních objektů náležejících 4. století po Kristu byly zachyceny též tři hrnčířské pece (obr. 14) a dvě studny s dubovou výdřevou (obr. 13), které lze považovat za jedny z prvních bezpečně doložených germánských studní v prostředí nížinných sídlišť na Moravě. Zajímavostí je ohrazení vymezující zásobní jámy, struktury kúlových jamek, studnu s kamenným roubením a dokonce i suterén domu provázené početnými soubory keramiky náležející polovině 16. století; po konzultaci s historiky tyto památky předběžně spojujeme s oborou a bažantnicí zřízenou v prostoru „Kralického háje“ Vratislavem II. z Pernštejna.

Posledním z prostorově rozsáhlých staveb/výzkumů je obchvat Otrokovic. Při předstihovém ZAV byly provedeny skrývky na několika vytipovaných plochách budoucí stavby. Nejprekvapivějším nálezem byla bezesporu skupina hrobů nitranské kultury a zjištěné sídliště věteřovské skupiny ze sklonku starší doby bronzové a mladší časné fáze kultury popelnicových polí (kultura lužická) z mladší doby bronzové. Pozoruhodný byl nález keramické antropomorfní mužské plastiky se vsazeným bronzovým korálem ve středu hrudi v jednom ze sídlištních objektů mladší doby bronzové (viz fotografie na obálce). Tento nález na běžném nížinném sídlišti je možno pro-

hlásit oprávněně za unikátní. Jedná se pravděpodobně o kultovní předmět, vztahující se k etablovanému slunečnímu kultu a bronzová ozdoba na hrudi pravděpodobně představuje tzv. „pektorál“. S největší pravděpodobností jde o zpodobnění božstva nebo vysokého duchovního, božstvo zastupujícího.

Od června roku 2017 do června roku 2018 probíhal archeologický výzkum v prostoru znojemského pivovaru, který je situován na předhradí znojemského hradu. Zkoumaná plocha se rozprostírá od vjezdu do pivovaru až po rotundu sv. Kateřiny. Důležité archeologické situace se koncentrují v nejužším místě ulice Hradní, kde v minulosti stávala tzv. Loupežnická věž. Byly zachyceny pozůstatky eneolitického opevnění, několik sídelních objektů stejného stáří a část základů osmiboké Loupežnické věže, dále se podařilo zdokumentovat část fortifikace ze starší doby bronzové, která byla postavena na destrukci eneolitického opevnění. Val starobronzového opevnění byl ve středověku využit při stavbě hradní brány. Při výzkumu byl odkryt celý půdorys vstupní brány, pilíř padacího mostu a částečně i průběh jižní hradby, která navazovala na vstupní bránu.

V posledních letech s pokračující zástavbou „zelených ploch“ při budování kolonií rodinných domů na okrajích vesnic, či měst se nám osvědčuje šíření osvěty mezi jednotlivé stavebníky, jak při pokračující výstavbě, tak i při budování nových kolonií. V minulém roce byly takto prozkoumány parcely v Dambořicích (8 parcel, z nichž byly tři pozitivní se zjištěným osídlením z eneolitu, doby halštatské a laténské), v Lipůvce (zjištěno přes 50 sídlištních objektů kultury s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou), v Popůvkách (sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou), v Rozdrojovicích (na dvou parcelách zjištěno pokračování sídliště s moravskou malovanou keramikou). V letech 2017 a 2018 při stavbě rodinného domu s garáží proběhl rozsahem malý, zato nálezy významný, výzkum v prostoru opevnění na předhradí velkomoravského hradiště sv. Hypolita ve Znojmě. Podařilo se prozkoumat vlastní tělo hradby bez kamenné plenty a zázemí raně středověké fortifikace se srubovými konstrukcemi a obdélným sklípkem se dvěma sadami mlýnských žernovů a velkým kovovým plátovaným kotlem. Výzkumem vyvolaným budováním inženýrských sítí a komunikací pro rodinné domy v Horních Dunajovicích se podařilo prozkoumat na 140 zahloubených archeologických situací, datovaných obecně do pravěku a kultury horákovské. Zajímavou situaci představuje soustava žlábků pravděpodobně sloužících jako ohrazení, či rozčlenění sídelního areálu.

Při pokračování výstavby firmy Saint Gobain-Adfors v Hodonicích byla prozkoumána další část sídelního areálu věteřovské skupiny ze starší doby bronzové. Nejzajímavějším nálezem byl bezesporu hrob dospělého jedince a hromadný pohřeb šesti jedinců (dospělá žena a pět dětí různého stáří) v zásobní jámě (obr. 5).

Obdobně ve Střelcích při pokračující výstavbě firmy Trixie CZ (výzkumy zde probíhají od roku 2005) jsme zjistili pokračování sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou.

Pokračování známé polykulturní lokality bylo zjištěno v Kuřimi při výstavbě průmyslové haly. Nejstarší doklady osídlení náležely kulturám s lineární keramikou a s moravskou malovanou keramikou. Dva lidské hroby z doby halštatské reprezentují fragment dosud neznámé nekropole. Zajímavý byl kostrový pohřeb ženy, umístěný patrně v komorové hrobce a bohatě vybavený 11 keramickými nádobami, železným nožem, železnou harfovitou sponou, bronzovým kroužkem a náhrdelníkem složeným z jantarových korálek. Vrchol osídlení místa spadá do raného středověku.

Při stavbě průmyslového areálu v Troubsku, mimo jiné sídlištní aktivity, bylo zjištěno pokračování pohřebiště nositelů kultury zvoncovitých pohárů (obr. 17) prozkoumané v roce 2017. V jižní části plochy byl zdokumentován osamocený žárový hrob datovaný do rozmezí doby halštatské a laténské.

Při stavbě dvou skladových hal na ul. Brněnská ve Znojmě se podařilo odhalit dosud neznámé pohřebiště ze závěru doby bronzové. Na ploše ca 3000 m² jsme zdokumentovali a vyzvedli, mimo jiné sídlištní objekty, 116 žárových hrobů. Dle keramických nádob (obr. 22) lze usuzovat, že nálezy spadají jak do období velatické, tak i podolské kultury komplexu středodunajských popelnicových polí. Velké množství hrobů obsahovalo kromě spálených ostatků i četné bronzové předměty (obr. 23).

V návaznosti na těžbu písku pokračovala další výzkumná sezona v Polešovicích. Významnou komponentou bylo odkrytí dalších 13 hrobů, ve kterých se podle předběžného zhodnocení odrážejí vlivy kultur nitranské a protoúnětické.

Zajímavý nález byl učiněn v prostoru průmyslové zóny ve Vyškově. Na dně kruhové jámy ležela kostra asi 45leté ženy v silně skrčené pozici mírně na levém boku a v rukou držela 2–3leté dítě. Nález je možné datovat do období únětické kultury.

Se zcela novým typem akce jsme se setkali v souvislosti s budováním dnes velmi populárních tzv. „singletrailových“ tras – konkrétně v Moravském kraji. Po velmi složitém jednání se zhotoviteli trasy částečně proběhl záchranný archeologický průzkum několika těchto okruhů, při kterém se ukázalo, že dohled se vyplácí realizovat i v prostoru více méně souvisle zalesněného pásma Dražanské vrchoviny i při nevýrazných terénních zásazích, k jakým se řadí i tato akce. Během postupu zemních prací bylo zjištěno mnoho nových lokalit od paleolitu po novověk.

V roce 2018 jsme celou třetinou (40 akcí) pozitivních výzkumů zachytili pozůstatky středověkých a novověkých situací.

V Adamově při opravě komunikace pod farním kostelem sv. Barbory byly zjištěny nové informace o jeho výstavbě. Před vybudováním systému odvodňovacích štol, došlo ke zřízení stavebního zázemí, jemuž dominovalo několik rozměrných vápenných jam, uskupených podél dnešní ul. Osvobození. Výrobní objekty ležely podél jihozápadního obvodu kostela, níže pod svahem. K přípravě malty na výstavbu patrně sloužilo vápno z produkce dvou šachtových pecí ze Staré huti u Adamova, vystavěných Lichtensteiny roku 1852; stejně tak mohly být těmito pecemi produkovány pro stavbu také pálené cihly. Je možné, že k jejich zbudování došlo již roku 1852 (na plánu Adamova z r. 1851 je projektován kostel, fara a škola ještě na jiné místo u Křtinského potoka) a vlastní stavba byla zahájena položením základního kamene roku 1855.

Při výstavbě sídla firmy v Brně-Maloměřicích byly zjištěny odpadní vrstvy spojené s provozem vápenky, která tu stála ještě roku 1878. Vápenku lze ztotožnit s firmou brněnského podnikatele Maxe Kohna, kterému patřila i nedaleká cihelna se správcovnou, která je totožná s dnešním domem č. 449/2 na ul. Podzimní. Cihelna je uváděna v Maloměřicích k roku 1880.

Během archeologických dohledů v ulici Pivovarská v Holešově byla zachycena a zaměřena část dřevěného potrubí rámcově datované do novověku.

Během rekonstrukce silnice v Jedovnicích byly v ulici Palackého zachyceny zděné základy několika historických objektů. Jednu ze staveb je možné s největší pravděpodobností ztotožnit s Panským domem po barokní úpravě hrabat z Rogendorfu. Zajímavostí je možná superpozice „starších“, na jíl vrstvených kamenných základů ležících v návazném zdivu stavby níže pod základovou spárou, v bahnité kulturní vrstvě, která poskytla zlomky tuhové keramiky a strusek s přibližnou datací do rozmezí 13.–14. století.

Při výzkumu v Senetářově v souvislosti s budováním kanalizace se na profilech rýh podařilo zachytit sledy komunikačních navážek s nejstarším

datováním ca od 13./14. přes 15. až po 16. století. Je to informace, která nás jen utvrzuje o vrcholně středověkém založení obce na bývalém holštejnském panství s původním centrem v Jedovnicích. Obec Senetářov byla založena na východní trase panství společně s Krásenskem a Kulířovem. Z mladších aktivit, spojených s podomáckou výrobou v 19.–20. století, byly v Senetářově doloženy výskyty odpadu z výroby knoflíků z perleti u některých domů, který dokumentuje produkci perleťářské továrny určené na výrobu knoflíků, založené v Senetářově Alfonsem Tomkem (Tománkem?) v 70. letech 19. století.

Během bagrování základové jámy pro polyfunkční dům v Tišnově byla pod povodňovými hlínami v hloubce okolo 2 m odkryta část zaniklého bočního ramene řeky Svratky, které v jednom místě křížila ve směru SV-JZ stará komunikace. Podmáčený břeh zde byl zpevněn vodorovnými vrstvami klád či jejich dílů, prken a nakonec menších větví. Přítomnost kůlů a složitějších konstrukčních prvků naznačuje, že samotné rameno mohla cesta překonávat prostřednictvím lávky či mostu, ovšem torzovitost situace nedovoluje jednoznačnou interpretaci (obr. 16). Datování komunikace se opírá jednak o vyzvednuté nepočetné zlomky keramických nádob, jednak o výsledky dendrochronologické analýzy, podle níž smýcení použitých stromů spadá do posledních dvou desetiletí 12. století, přičemž jeden vzorek obsahoval i podkorní letokruh, takže bylo možné určit přesnou dobu skácení na roky 1191 až 1192. Dosavadní archeologické nálezy z Tišnova dokládají, že soudobé osídlení se koncentrovalo v prostoru mezi dnešním Komenského náměstím a Mlýnskou ulicí zhruba 100 až 200 m severovýchodně od dotčené parcely, kam podle všeho objevená cesta směřovala.

Při rekonstrukci plynovodu na katastrálním území Vranova byla doložena existenci tří dřevouhelných milířišť na pravém břehu potoka Coufává. Rýhy rekonstruovaného plynovodu a obslužná komunikace prošly pozůstatky milířovacích plošin s vrstvami uhelného mouru při dně drobného žlíbku, který se pravostranně napojuje na údolí potoka Coufávě. Z nejvýše položeného milířiště u Hrádkovy cesty byla vyzvednuta železná plátová obruč, nejspíše z okovu. Rámcově se může jednat o období středověku–novověku.

V rámci rekonstrukce plynovodu ve Velkých Pavlovicích jsme do prostoru stavby lokalizovali zaniklou středověkou vesnici Trutmanice (kolem roku 1570 jsou vzpomínány již jako pusté). Toto zjištění bylo následně ověřeno geofyzikálními měřeními na ploše ca 5 ha, z něhož vyplynulo, že ves Trutmanice měla zřejmě ulicovou dispozici ve směru S-J v délce minimálně

500 m přibližně rovnoběžně s dnešním korytem Trkmanky. Minimálně z části byla obehnána dvojitým příkopem. V určité fázi vývoje se zde nacházel kostel, hřbitov a tvrz. Je také patrný náznak zástavby a několik ohrazení, které mohly vydělovat jednotlivé části. Na skryté ploše pak byly prozkoumány sídlištní objekty, půdorys zaniklého kostela (obr. 18) – se zdívem z vnitřní a vnější strany původně pokrytého vápennou omítkou s výmalbou v interiéru a kostrové pohřby vně i uvnitř kostela (obr. 19–20).

Několik záchranných archeologických výzkumů proběhlo také při obnově a rekonstrukci hradů, zámků a kostelů.

Při rekonstrukci předhradí hradu Brumova jsme provedli rozsahem menší archeologický výzkum, jehož cílem bylo pomocí sondáží ověřit situace v předpokládaném místě tzv. sklípku a přístupové chodby.

Během obnovy fasády zámku v Plumlově bylo fotograficky zdokumentováno obvodové zdivo a především konstrukce opěrných patek zámecké budovy vystavěné v manýristickém stylu podle architektonického projektu Karla Eusebia z Lichtenštejna v letech 1680 až 1688.

Během záchranného výzkumu při odvodnění v klášterní Mariánské kapli v Rajhradě se podařilo zachytit pouze vrstvy a zdiva stávající stavební fáze klášterního kostela sv. Petra a Pavla.

V rámci předstihových výzkumů a prospekcí byly v roce 2018 realizovány následující akce.

V prostoru zamýšleného budování nové krajské nemocnice ve Zlíně-Malenovicích byl realizován na ploše ca 20 ha ve spolupráci s ÚAM FF MU v Brně geofyzikální průzkum s vytipováním míst s výraznější koncentrací archeologických objektů.

V Ivančicích na Šibeničním vrchu se ve spolupráci s J. Ungrem podařilo odkryt pozůstatky dvou fází ivančické šibenice (obr. 7). V první fázi se jednalo o dřevěnou dvousloupovou (vidlicovou) šibenici umožňující exekuci jednoho jedince. V druhé fázi byla starší dřevěná šibenice nahrazena zděnou šibenicí zvláštního typu, postavenou z kamene a cihel. Jednalo se o dva kamenné pilíře spojené zdmi tak, že uzavíraly obdélníkový prostor. Vrcholy pilířů spojoval původně jeden dřevěný trám. Šibenici tohoto půdorysu není možné zařadit do žádných typologických schémat, ale jedná se o variantu dvousloupové/vidlicové šibenice, která souvisí s ohradní zdí. Datování obou fází ivančické šibenice může vycházet z nálezů keramiky především do 15.–16. století.

V Brně-Obřanech byla podniknuta opakovaná prospekce s pomocí detektorů kovů na jediném dostupném poli v opevněném prostoru hradiska

s cílem zjistit stav lokality a její další archeologický potenciál. Podařilo se získat početnou kolekci obvyklých fragmentárních předmětů mladší i pozdní doby bronzové a také zlomky měděných ingotů rámcově stejného stáří. Mladší osídlení se projevilo jen jediným artefaktem z doby halštatské.

Na základě upozornění na odhalení žernovu na akropoli hradiska Staré Zámky v Brně-Líšni proběhl drobný výzkum s cílem zachrany předmětu. Pod žernovem byly navíc uloženy větší zlomky z dalších dvou žernovů, které svými západními okraji částečně překrývaly depot, sestávající ze dvou masivních železných krojidel, poloviny železné lupy a zlomku kamenné podložky (obr. 1). Severovýchodně od popsaného seskupení, patrně v sekundární poloze pak bylo objeveno ještě osamocené železné žebro. Všechny tři žernovy byly vyrobeny ze svorové pararuly s turmalínem, jejíž nejbližší zdroje se vyskytují v okolí obce Čučice u Oslavan, vzdálené zhruba 34 km na jihozápad od „Starých Zámků“. Z prostoru lokality „Staré Zámky“ byly dosud publikovány tři depoty železných předmětů, u nichž se uvažuje o jejich spojitosti s násilným zánikem velkomoravského hradiště na přelomu 9. a 10. století.

Stejně jako v minulých letech, tak i letos jsme zachytili v rámci záchranných archeologických výzkumů pozůstatky z druhé světové války.

Při výzkumu v průmyslové zóně ve Vyškově byl zjištěn obdélníkový okop z konce 2. světové války, který obsahoval pěchotní střelivo a pistolové pouzdro.

Během záchranného archeologického výzkumu v Blučině byly exhumovány kosterní pozůstatky dvou německých vojáků padlých mezi 17. a 23. dubnem 1945 během tvrdých bojů o výšiny mezi Blučinou a Židlochovicemi. Pohřbeni byli nejspíše místními obyvateli delší dobu po přechodu fronty, přičemž mezitím přišli o větší část upotřebitelných součástí z výstroje i osobních předmětů (obr. 24), a bohužel také o identifikační známky. První, asi pětadvacetiletý voják, byl uložen do mělkého polního hrobu, druhý byl zahrabán přímo v okopu, kde nejspíš také padl. Příčinu smrti (průstřel pánve a lebky) se podařilo stanovit pouze u prvního z nich. Druhý voják, který se dožil nejvýše 17. roku života, byl dle nalezené přezky pravděpodobně příslušníkem jednotek SS, jejichž přítomnost je v tomto prostoru doložena. Není zcela vyloučeno ani to, že se mohlo jednat o člena Volkssturmu, který obdržel některé výstrojní součástky SS. Kosterní pozůstatky byly předány zástupci Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. k pietnímu uložení na vojenském pohřebišti.

Další válečný hrob byl objeven během terénních úprav dvora fary v Olšanech na Prostějovsku. Hrob byl již prakticky zničen při výkopových pra-

cích asi před desíti lety, aniž by byl jeho nález ohlášen. Při krátkém záchraném výzkumu byl dokumentován a exhumován zbytek kostrového pohřbu dospělého muže a další sekundárně přemístěné kosterní pozůstatky. V primární poloze se tak zachovalo jen torzo jednoho skeletu, ostatní fragmenty byly do výkopu pohozeny v igelitové nákupní tašce. Dle relativně bohatých archivních materiálů zde měli být pohřbeni Wilhelm S. a Friezt D.; oba padli v odpoledních hodinách 8. května 1945 během náletu na obec, čemuž mohou odpovídat i mnohočetné perimortální zlomeniny, zjištěné u obou koster. Skelet prvně jmenovaného byl díky nálezu vojenské známky identifikován zcela nepochybně. První z vojáků zemřel podle antropologického odhadu ve věku 24. až 26. let (dle známého data narození ve věku 24 a půl roku), druhý pravděpodobně mezi 25. a 30. rokem života. Antropologicky byly spolehlivě rozlišeny a následně separovány oba skelety. Oba byli vysocí mezi 175 až 180 cm, první byl robustní, druhý naopak gracilní tělesné konstituce. Kosterní pozůstatky byly předány zástupci Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. k pietnímu uložení na vojenském pohřebišti v Brně.

Poslední nález byl učiněn v souvislosti s výstavbou logistického parku v Syrovicích. Byla jím munice, konkrétně raketa 30 cm Wurfkörper, která byla odpalována německými vojáky z raketometu Nebelwerfer a souvisí pravděpodobně s bitvou u nedalekého Ořechova v roce 1945.

Značná část kapacity jednotlivých pracovníků je věnována odbornému posouzení a vyhodnocení terénních výzkumů. Z většiny akcí jsou do půl roku vyhotoveny nálezové a závěrečné zprávy (viz kap. 6.2). V roce 2018 bylo vypracováno a odevzdáno do archivu ÚAPP Brno, v.v.i. 939 nálezoových zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 2699 stran a 2412 obrazových příloh.

V roce 2018 (stejně jako v minulých letech) se pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. pravidelně účastnili regionálních archeologických komisí (Jihomoravské, Středomoravské, Zlínské a Regionální archeologické komise Vysočina), na kterých jsou přidělovány jednotlivé akce.

Pracovníci se v roce 2018 podíleli spolu s AÚ AV ČR Brno, v.v.i., AÚ AV ČR Praha, v.v.i. a NPÚ na projektu MK ČR NAKI II s názvem „Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“ (viz kap. 5). V roce 2018 byly u Grantové agentury ČR podány tři návrhy na řešení projektů. V jednom případě jsme vystupovali jako řešitelé: *Život – násilí – smrt ve starší době bronzové na Moravě* (navrhovatel: Mgr. David Parma, Ph.D.); ve dvou případech jako spolunavrhovatelé: *Identifikace halštatských elit na Moravě. Výzkum sídelní aglomerace v centru*

Prostějovské kotliny (PhDr. Pavel Fojtík, navrhovatel Mgr. Martin Golec, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta) a *Akulturace Germánů na hranicích Římského impéria* (Mgr. Miroslav Popelka, navrhovatel Mgr. Tomáš Zeman, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta). Bohužel, ani jeden projekt nebyl vybrán k realizaci.

V roce 2018 jsme vydali Výroční zprávu 2017, jedno číslo časopisu *Pravěk* Nová řada 26 a čtvrtý díl reprezentativní publikace *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Výše zmíněné publikace byly vydány z dotace z rozpočtu našeho zřizovatele Jihomoravského kraje.

V rámci popularizace výsledků uspořádali pracovníci naší instituce desítky přednášek pro laickou i odbornou veřejnost, účastnili se na konferencích a seminářích (viz kap. 7.2), poskytli řadu rozhovorů pro denní tisk, rozhlas a televizi (viz kap. 7.3) a publikovali výsledky své práce v desítkách odborných článků (viz kap. 7.1). Naši práci také prezentujeme na webových stránkách organizace www.uapp.cz.

V rámci pravidel o čerpání dotace od zřizovatele – Jihomoravského kraje dané Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje jsme požádali o rozdělení dotace na část investiční a neinvestiční. Investiční část jsme použili na druhou etapu rekonstrukce přízemí objektu sídla instituce a nákup laboratorní digestoře s příslušenstvím. Neinvestiční část dotace jsme použili mimo jiné na zajištění neziskových záchranných archeologických výzkumů na území Jihomoravského kraje; na interní vědeckovýzkumné granty pracovníků instituce zejména na přípravu a tisk čtvrtého dílu reprezentativní publikace *„Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016“*, odborné konference a školení.

1.3. Organizační a personální struktura ústavu

Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i. má brněnské ústředí, kde se nachází ředitelství, hospodářské oddělení, úsek odborných a technických pracovníků, laboratoř, odborný archiv a knihovna. Detašovaná pracoviště jsou v Hulíně (Kroměříži), Prostějově, Vyškově a ve Znojmě.

Přehled dislokace ústavu:

Pracoviště Brno:	Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno; tel.: 545242342-43, 545211255 e-mail: sekretariat@uapp.cz
Pracoviště Hulín:	Třebízského 195, 768 24 Hulín; tel. 607249400 (do 31.10.2018) Kojetínská 14, 767 01 Kroměříž (od 1.11.2018) e-mail: popelka@uapp.cz
Pracoviště Prostějov:	Tetín 8, 796 01 Prostějov; tel.: 582347096 e-mail: fojtik@uapp.cz
Pracoviště Vyškov:	Čsl. armády 1/2A, 682 02 Vyškov; tel. 517350773 e-mail: mikulkova@uapp.cz
Pracoviště Znojmo:	Mičurinova 9, 669 02 Znojmo; tel.: 530512138 e-mail: humpola@uapp.cz

Základní personální údaje

1. Struktura zaměstnanců v roce 2018 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
archeolog	12,0	4,0	16,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	1,0	14,2	15,2
technicko – hospodářský pracovník	1,0	5,0	6,0
Celkem	14	23,2	37,2

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31. 12. 2018

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
úplné střední odborné	0	11	11	30,5
vyšší odborné	0	2	2	5,6
vysokoškolské	14	9	23	63,9
Celkem	14	22	36	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2018

Pracovní poměr	Počet	Pracovní poměr	Počet
vznik	7	ukončení	3

4. Mateřská a rodičovská dovolená v roce 2018

MD, RD	Počet	MD, RD	Počet
vznik	3	ukončení	0

1.4. Statutární a dozorčí orgány

Rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

V roce 2018 se rada sešla na dvou zasedáních zasedáních (ve složení: PhDr. P. Fojtík, doc. Mgr. O. Chvojka, PhD., doc. PhDr. L. Jiráň, CSc., Mgr. A. Matějčková, Mgr. B. Mikulková, PhDr. K. Pieta, DrSc., Mgr. M. Přichystal), a to ve dnech 4. 5. a 24. 10.

Na zasedání konaném 4. 5. byla představena nová členka rady instituce Mgr. Blanka Mikulková (23. 4. proběhly doplňovací volby interního člena po odchodu K. Prokopové). Přítomní členové rady projednali, ověřili a jednomyslně schválili předložené zápisy o usnesení schválených per rollam ze dne 28. 2. 2018 a 11. 4. 2018 týkajících se návrhu nového Mzdového předpisu ÚAPP Brno, v.v.i., návrhu nových Pravidel pro hospodaření s fondy ÚAPP Brno, v.v.i., návrhů standardních projektů P. Fojtíka, D. Parmy a M. Popelky ke GA ČR a prodloužení smlouvy s auditorskou firmou AUDITIA, spol. s r. o. na rok 2018. A. Matějčková dále shrnula činnost a hospodaření instituce v období uplynulém od posledního zasedání rady. Přítomné členy informovala o navýšení dotace z rozpočtu JMK a získání pětiletého projektu z programu NAKI II MK ČR. Současně členy seznámila s probíhajícími výzkumy instituce i s problematickými akcemi a postupem jejich řešení. Zmínila také pokračující rekonstrukci sídla instituce. Členové rady projednali a jednomyslně schválili návrh výroční zprávy za rok 2017.

Na zasedání konaném 24. 10. přítomní členové rady projednali, ověřili a jednomyslně schválili předložené zápisy o usnesení schválených per rollam ze dne 16. 5. a 10. 8., které se týkaly návrhu na rozdělení výsledku hospodaření ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2017 a návrhu změn Organizačního řádu ÚAPP Brno, v.v.i. A. Matějčková pak seznámila zúčastnění s činností a hospodařením instituce v uplynulém období.

Dozorčí rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Druhé zasedání dozorčí rady (ve složení: Mgr. P. Fedor, PhDr. J. Kacetyl, Ing. K. Horáková, Mgr. M. Přichystal, Ing. T. Soukal) proběhlo 24. 4. 2018. A. Matějčková informovala zúčastněné o činnosti ÚAPP Brno, v.v.i. za uplynulé období a o současných a připravovaných výzkumech. Dále přítomné seznámila se současným nevyhovujícím stavem depozitárních prostor. Dozorčí rada obdržela návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2017 a odsouhlasila jej.

1.5. Informace o změnách zřizovací listiny

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006.

Usnesením č. 1108/07/Z 16 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 22. 2. 2007 schválen dodatek č. 1 ke zřizovací listině a dále usnesením č. 1440/07/Z 21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 8. 11. 2007 schválen dodatek č. 2. S účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno „Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce“.

V roce 2014 došlo ke změnám zřizovací listiny. Usnesením č. 1228/14/Z12 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 19. 6. 2014 byl schválen Dodatek č. 3 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce. V návaznosti na to pak bylo vyhotoveno a 19. 9. 2014 doručeno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2015 bylo vyhotoveno v návaznosti na Dodatek č. 4 schválený Zastupitelstvem Jihomoravského kraje usnesením č. 1901/15/Z19 ze dne 25. 6. 2015 Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2018 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

2. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE V ROCE 2018

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Organizace je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

1. Přehled o výnosech a nákladech

Dotace	6 287 tis. Kč
Tržby za vlastní výkony a zboží	24 875 tis. Kč
Ostatní výnosy	1 046 tis. Kč
Výnosy celkem	32 208 tis. Kč
Spotřeba materiálu a energie	1 355 tis. Kč
Opravy a udržování	305 tis. Kč
Cestovné	193 tis. Kč
Náklady na reprezentaci	2 tis. Kč
Ostatní služby	11 770 tis. Kč
Nedokončené práce	-25 tis. Kč
Aktivace vnitroorganizačních služeb	-494 tis. Kč
Osobní náklady	17 776 tis. Kč
Daně a poplatky	43 tis. Kč
Ostatní náklady	301 tis. Kč
Odpisy dlouhodobého majetku	812 tis. Kč
Náklady celkem	32 038 tis. Kč
Výsledek hospodaření	170 tis. Kč

2. Přehled o zdrojích financování

Tržby za vlastní výkony a zboží	24 875 tis. Kč
Dotace zřizovatele na činnost – neinvestiční	4 900 tis. Kč
Dotace zřizovatele – investiční	1 600 tis. Kč
Dotace Ministerstvo kultury – neinvestiční	1 387 tis. Kč
Dotace Ministerstvo kultury – investiční	327 tis. Kč
Dotace celkem	8 214 tis. Kč

3. Přehled fondů

	Stav k 31.12.2018
Fond sociální	447 tis. Kč
Fond rezervní	1 908 tis. Kč
Fond reprodukce majetku	1 261 tis. Kč
Fond účelově určených prostředků	71 tis. Kč

4. Přehled o přijatých dotacích

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	4 900 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	1 600 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury – neinvestiční	1 458 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury – investiční	327 tis. Kč
Dotace celkem	8 285 tis. Kč

Rozvaha (Balance)

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

ke dni 31.12.2018

(V tisících Kč, h na 0 des. míst)

IČ

48511005

Ústav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.
Kaloudova 1321/30
614 00 Brno
Česká republika

AKTIVA

	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Dlouhodobý majetek celkem	f.2+10+21+29	9 773	11 082
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	f.3 až 9	82	228
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	003		
2. Software	004	82	228
3. Ocenitelná práva	005		
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006		
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	007		
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008		
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	009		
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	f.11 až 20	18 330	20 168
1. Pozemky	011	202	202
2. Umělecká díla, předměty a sbírky	012		
3. Stavby	013	10 886	12 577
4. Hmotné movité věci a jejich soubory	014	6 321	6 530
5. Pěstitelské celky trvalých porostů	015		
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny	016		
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	921	859
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	018		
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019		
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	020		
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	f.22 až 27		
1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoby	022		
2. Podíly - podstatný vliv	023		
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	024		
4. Zápůjčky organizačním složkám	025		
5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	026		
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	027		
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	f.30 až 40	-8 639	-9 314
1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	030		
2. Oprávky k softwaru	031	-82	-91
3. Oprávky k ocenitelným právům	032		
4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	033		
5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	034		
6. Oprávky ke stavbám	035	-3 204	-3 361
7. Oprávky k samost. movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	036	-4 432	-5 003
8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	037		
9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	038		
10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	039	-921	-859
11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	040		

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet období	Stav k poslednímu dni účet období
B. Krátkodobý majetek celkem		ř. 42 + 52 + 72 + 81		
I. Zásoby celkem		ř.43 až 51		
	1. Materiál na skladě	043		
	2. Materiál na cestě	044		
	3. Nedokončená výroba	045	409	434
	4. Polotovary vlastní výroby	046		
	5. Výrobky	047		
	6. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	048		
	7. Zboží na skladě a v prodejnách	049		
	8. Zboží na cestě	050		
	9. Poskytnuté zálohy na zásoby	051		
II. Pohledávky celkem		ř.53 až 71		
	1. Odběratelé	053	2 520	3 408
	2. Směnky k inkasu	054	2 476	3 375
	3. Pohledávky za eskontované cenné papíry	055		
	4. Poskytnuté provozní zálohy	056	10	10
	5. Ostatní pohledávky	057		1
	6. Pohledávky za zaměstnanci	058	34	22
	7. Pohledávky za institucemi soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	059		
	8. Daň z příjmů	060		
	9. Ostatní přímé daně	061		
	10. Daň z přidané hodnoty	062		
	11. Ostatní daně a poplatky	063		
	12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	064		
	13. Nároky na dotace a ost.zúčtování s rozp. orgánů územ.samospráv. celků	065		
	14. Pohledávky za společnosti sdruženými ve společnosti	066		
	15. Pohledávky z pevných termínových operací a opcí	067		
	16. Pohledávky z vydaných dluhopisů	068		
	17. Jiné pohledávky	069		
	18. Dohadné účty aktivní	070		
	19. Opravná položka k pohledávkám	071		
III.Krátkodobý finanční majetek celkem		ř.73 až 80		
	1. Peněžní prostředky v pokladně	073	3 993	3 858
	2. Ceniny	074	73	92
	3. Peněžní prostředky na účtech	075	26	22
	4. Majetkové cenné papíry k obchodování	076	3 894	3 744
	5. Dluhové cenné papíry k obchodování	077		
	6. Ostatní cenné papíry	078		
	7. Peníze na cestě	080		
IV. Jiná aktiva celkem		ř.82 až 83		
	1. Náklady příštích období	082	239	248
	2. Příjmy příštích období	083		9
AKTIVA CELKEM		ř.1 + 41		
		085	16 934	19 030

PASIVA		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A. Vlastní zdroje celkem		ř. 87 + 91	086	14 939
I. Jmění celkem		ř. 88 až 90	087	14 769
	1. Vlastní jmění	088	9 773	11 082
	2. Fondy	089	3 761	3 687
	3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	090		
II. Výsledek hospodaření celkem		ř. 92 až 94	091	170
	1. Účet výsledku hospodaření	092		170
	2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	093	81	
	3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	094		
B. Cizí zdroje celkem		ř. 96 + 98 + 106 + 130	095	4 089
I. Rezervy celkem		ř. 97	096	
	1. Rezervy	097		
II. Dlouhodobé závazky celkem		ř. 99 až 105	098	
	1. Dlouhodobé úvěry	099		
	2. Vydané dluhopisy	100		
	3. Závazky z pronájmu	101		
	4. Přijaté dlouhodobé zálohy	102		
	5. Dlouhodobé směnky k úhradě	103		
	6. Dohadné účty pasivní	104		
	7. Ostatní dlouhodobé závazky	105		
III. Krátkodobé závazky celkem		ř. 107 až 129	106	4 089
	1. Dodavatelé	107	660	1 262
	2. Směnky k úhradě	108		
	3. Přijaté zálohy	109		
	4. Ostatní závazky	110	1 434	1 548
	5. Zaměstnanci	111	21	34
	6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	112		
	7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění	113	839	891
	8. Daň z příjmů	114		
	9. Ostatní přímé daně	115	277	294
	10. Daň z přidané hodnoty	116	86	59
	11. Ostatní daně a poplatky	117		
	12. Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	118		
	13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávních celků	119		
	14. Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	120		
	15. Závazky ke společníkům sdružených ve společnosti	121		
	16. Závazky z pevných termínových operací a opcí	122		
	17. Jiné závazky	123		
	18. Krátkodobé úvěry	124		
	19. Eskontní úvěry	125		
	20. Vydané krátkodobé dluhopisy	126		
	21. Vlastní dluhopisy	127		
	22. Dohadné účty pasivní	128	2	1
	23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	129		
IV. Jiná pasiva celkem		ř. 131 až 132	130	
	1. Výdaje příštích období	131		
	2. Výnosy příštích období	132		
PASIVA CELKEM		ř. 86 + 95	134	19 028

Pozn. :

Odesláno dne :	Razítka : ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kaloudova 1321/30	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :	Okamžik sestavení :
06.03.2019				06.03.2019
			Telefon : 545242342	

- 2 -

(NO ROZV 2016)

Poznámka :

Stavy jednotlivých účtů uvedených v aktivních rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Má děti a Dal. Podle výsledky tohoto výpočtu vstupují zůstatky do aktiv s kladným nebo záporným znaménkem. Stavů jednotlivých účtů uvedených v pasivních rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Dal a Má děti. Podle výsledky tohoto výpočtu vstupují zůstatky do pasiv s kladným nebo záporným znaménkem. Výjimku představují účty 336, 341, 342, 343, 345, 373, které jsou v ROZVAZE uvedeny v aktivních i pasivních, přičemž rozdíly stran vstupuje :

- a) do aktiv kladně – jestliže převládá stav obrátů strany Má děti nad stavem obrátů strany Dal
- b) do pasiv kladně – jestliže převládá stav obrátů strany Dal nad stavem obrátů strany Má děti

Výkaz zisku a ztráty

ke dni 31.12.2018

(V tisících Kč, h na 0 des. míst)

IČ

48511005

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

Ústav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.

Kaloudova 1321/30

614 00 Brno

Česká republika

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
A. Náklady	01	
I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	02	13 625
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovatelných dodávek	03	1 355
2. Prodané zboží	06	
3. Opravy a udržování	08	305
4. Náklady na cestovné	09	193
5. Náklady na reprezentaci	10	2
6. Ostatní služby	11	11 770
II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	91	-519
7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	92	-25
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitřní organizačních služeb	93	-494
9. Aktivace dlouhodobého majetku	94	
III. Osobní náklady	12	17 776
10. Mzdové náklady	13	13 415
11. Zákonné sociální pojištění	14	3 796
12. Ostatní sociální pojištění	15	
13. Zákonné sociální náklady	16	565
14. Ostatní sociální náklady	17	
IV. Daně a poplatky	18	43
15. Daně a poplatky	21	43
V. Ostatní náklady	22	301
16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	23	
17. Odpis nedobytné pohledávky	25	
18. Nákladové úroky	26	
19. Kursové ztráty	27	1
20. Dary	28	
21. Manka a škody	29	
22. Jiné ostatní náklady	30	300
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek	31	812
23. Odpisy dlouhodobého majetku	32	812
24. Prodaný dlouhodobý majetek	33	
25. Prodané cenné papíry a podíly	34	
26. Prodaný materiál	35	
27. Tvorba opravných položek	36	
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	38	
28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	39	
VIII. Daň z příjmů	41	
29. Daň z příjmů	42	
Náklady celkem	43	32 038

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
B. Výnosy	44	
I. Provozní dotace	79	6 287
1. Provozní dotace	80	6 287
II. Přijaté příspěvky	75	
2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	76	
3. Přijaté příspěvky (dary)	77	
4. Přijaté členské příspěvky	78	
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	45	24 875
IV. Ostatní výnosy	59	1 036
5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	60	5
6. Piatby za odepsané pohledávky	62	
7. Výnosové úroky	63	
8. Kursové zisky	64	
9. Zúčtování fondů	65	318
10. Jiné ostatní výnosy	66	713
V. Tržby z prodeje majetku	67	10
11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	68	10
12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	69	
13. Tržby z prodeje materiálu	70	
14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	71	
15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	73	
VIII. Výnosy celkem	81	32 208
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	82	170
D. Výsledek hospodaření po zdanění	84	170

Pozn.

Odesláno dne :	ÚSTAV / KATEDRA PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kaloudova 1321/30	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :	Okamžik sestavení :
06.03.2019				06.03.2019
			Telefon : 545242342	

(NO VYSL. 2016)

Příloha k účetní závěrce za rok 2018

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČ: 48511005
DIČ: CZ48511005

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Orgány: ředitel – statutární orgán
rada instituce
dozorčí rada

Účetní období: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2018

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace je zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, hospodářská ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není.

Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Vedení účetnictví je upraveno vnitřními předpisy. Organizace je plátcem DPH.

Pravidla odepisování dlouhodobého hmotného majetku jsou upravena vnitřními předpisy formou účetního odpisového plánu. Majetek, který vykazuje pořizovací cenu do 40 tis. Kč, je evidován v rozvaze historicky jako drobný dlouhodobý majetek s postupným úbytkem (ř. 017 rozvahy), po zrušení účtu 028 je tento evidován v podrozvahové evidenci.

Dlouhodobý majetek

	Stav na začátku úč. období	Přírůstky, úbytky	Stav na konci úč. období
Software	82 467,00 Kč	145 200,00 Kč	227 667,00 Kč
Pozemky	202 000,00 Kč		202 000,00 Kč
Stavby	10 886 024,00 Kč	1 690 821,00 Kč	12 576 845,00 Kč
Hmotné movité věci	6 320 933,00 Kč	209 483,00 Kč	6 530 416,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	920 716,11 Kč	- 60 867,60 Kč	859 848,51 Kč
Nedokončený DHM	0,00 Kč		0,00 Kč
Oprávký k SW	82 467,00 Kč	8 066,00 Kč	90 533,00 Kč
Oprávký ke stavbám	3 203 744,00 Kč	156 936,00 Kč	3 360 680,00 Kč
Oprávký k samostat. mov. věcem	4 432 330,00 Kč	570 964,00 Kč	5 003 294,00 Kč
Oprávký k DDHM	920 716,11 Kč	- 60 867,60 Kč	859 848,51 Kč

Odměna auditora

	Výše odměny
Audit roční účetní závěrky	100 000,00 Kč
Poradenství	60 000,00 Kč

Splatné závazky ze zákonného sociálního a zdravotního pojištění a daňové nedoplatky

	Částka	Datum vzniku	Splatnost
Sociální pojištění	623 561,00 Kč	31.12.2018	20.1.2019
Zdravotní pojištění	267 280,00 Kč	31.12.2018	20.1.2019
Daň z příjmu ze závislé činnosti	130 643,00 Kč	31.12.2018	20.1.2019
Daň z přidané hodnoty	58 568,00 Kč	31.12.2018	25.1.2019

Struktura zaměstnanců – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Průměrný přepočtený počet
archeolog	16,0
z toho statutární orgán	1,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	15,2
technicko – hospodářský pracovník	6,0
Celkem	38,2

Osobní náklady

Položka	Částka
A.III.10 Mzdové náklady	13 414 702,00 Kč
A.III.11 Zákonné sociální pojištění	3 795 789,00 Kč
A.III.13 Zákonné sociální náklady	564 658,50 Kč
Celkem	17 775 149,50 Kč

Stanovené odměny a funkční požitky

Rada instituce a dozorčí rada žádné odměny a funkční požitky stanoveny nemají.

Výše odměny statutárního zástupce není uvedena s ohledem na ustanovení §30 odst. 6) vyhl. 504/2002.

Daňové úlevy

Daňová úleva za předcházející období podle §20 odst. 7 zákona 586/1992 Sb. ve výši 498 732 Kč byla v období 2018 použita na úhradu nákladů neziskových záchranných archeologických výzkumů a jinou neekonomickou činnost ústavu nehrzenou z jiných zdrojů. Celková výše nákladů na tuto činnost činila 3 116 tis. Kč

Přijaté dotace

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	4 900 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	1 600 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury - neinvestiční	1 458 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury - investiční	327 tis. Kč
Dotace celkem	8 285 tis. Kč

Podrozvahové účty

V souladu s účetním standardem 401, bod 2.5.1. je níže uveden majetek, o kterém se neúčtuje v deníku/hlavní knize, ale který je z hlediska posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky významný.

Položka	Částka
Publikace	1 948 352,67 Kč
Drobný hmotný majetek	3 650 273,45 Kč

Organizace je v rámci své činnosti vydavatelem odborných publikací. Vzhledem k tomu, že tyto publikace jsou pořizovány z dotace na činnost, jsou vedeny na podrozvahovém účtu.

Další položkou je drobný hmotný majetek, který je v okamžiku pořízení považován za zásobu.

Vypořádání výsledku hospodaření z minulého období

Rada instituce schválila per rollam dne 16.5.2018 převod zisku za rok 2017 ve výši 80 512,82 Kč do fondu rezervního.

V Brně dne 6.3.2019

Mgr. Andrea Matějčková
ředitelka

3. STANOVISKO RADY INSTITUCE A DOZORČÍ RADY K NÁVRHU ZPRÁVY O ČINNOSTI ÚAPP BRNO V ROCE 2018

Dozorčí rada se vyjadřuje k návrhu zprávy o činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i. za uplynulý rok dle §19 odst. 1 písm. i) zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích a své vyjádření předává řediteli a radě instituce.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. projednala na svém 4. zasedání dne 29. 4. 2019 návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2018 a své kladné vyjádření předložila ředitelce a radě instituce.

Rada instituce schvaluje výroční zprávu a účetní uzávěrku ÚAPP Brno, v.v.i. za uplynulý rok dle §18 odst. 2 písm. e) zákona č. 341/2005 o veřejných výzkumných institucích.

Rada ÚAPP Brno v.v.i. projednala na svém zasedání dne 12. 4. 2019 koncept Výroční zprávy za rok 2018 včetně Zprávy auditora a účetní uzávěrky a schválila jej.

4. ZPRÁVA AUDITORA

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST
registrovaná Komorou auditorů České republiky
Pod Kaštany 25, 616 00 BRNO
zapsána KS v Brně, odd.C, vložka 1603

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

Ústav archeologické památkové péče Brno
veřejná výzkumná instituce

Kaloudova 30, 614 00 Brno

k 31.12.2018

Přílohy:
Rozvaha
Výkaz zisků a ztrát
příloha

Tel./fax: +420 542 212 367

E-mail: auditia@auditia.cz
www.auditia.cz

Bankovní spojení:
86 - 140 58 00297/0100 KB Brno

IČO: CZ18827853

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivé nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol vedením společnosti
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, který v této souvislosti statutární orgán uvedl v příloze účetní závěrky
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky vedením společnosti a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně příloh, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naši povinností je informovat statutární orgán - mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních - která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Právní forma – typ právnické osoby

Ústav archeologické památkové péče Brno, Kaloudova 30, 614 00 Brno

právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČO: 485 11 005

Předmět podnikání a zahájení činnosti

Veřejná výzkumná instituce Ústav archeologické památkové péče Brno (dále jen v.v.i.) vznikla na základě rozhodnutí územní samosprávného celku: Jihomoravského kraje dle zákona č. 341/2005 Sb., s účinností od 1.1.2007, kdy na ní přešel veškerý majetek Jihomoravského kraje, který byl k 31.12.2006 ve správě příspěvkové organizace od stejného zřizovatele. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 27.4.2006, ve znění 4. dodatku ze dne 25.6.2015.

Na základě této skutečnosti byla v.v.i. řádně registrována v Rejstříku veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha.

Dle zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce je vymezen účel předmětu hlavní činnosti, jejímž základním cílem je uskutečňování vědeckého archeologického výzkumu v oblasti zachrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb:

- vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem
- získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost
- rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum
- úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi
- poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti zachrany a ochrany archeologického dědictví

Odpovědnost vedení společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy vedení plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Příjemce zprávy:

Ředitelka Veřejné výzkumné instituce

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky v.v.i. Ústav archeologické památkové péče (dále také Společnosti), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2018, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31.12.2018 a přílohy k této účetní závěrce, které obsahují popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace v souladu s vyhl. č. 504/2009 Sb., ve znění pozdějších změn. Údaje o právním charakteru společnosti a obsahu její činnosti jsou uvedeny pod vlastním výrokem.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu archeologické památkové péče k 31.12.2018 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2018 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významné (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že:

ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o společnosti, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědný auditor

AUDITIA spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno
zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603
registrovaná Komorou auditorů, evidenční číslo: 006 z 19.4.1993
statutární auditor: Ing. Jiří Vrba, evidenční číslo: 0064 z 29.6.1990

Datum vyhotovení zprávy

V Brně dne: 13.3.2019

AUDITIA spol. s r.o.
auditorské a poradenské služby
DIČ: CZ1827853
Pod Kaštany 23, 616 00 Brno

Ing. Jiří Vrba
statutární auditor
ředitel a jednatel obchodní korporace

5. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ A EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2018 se pracovníci ústavu podíleli na řešení projektu:

„Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“

- poskytovatel: Ministerstvo kultury České republiky program NAKI II (DG 18P02OVV058)
- příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i., Národní památkový ústav, Archeologický ústav AV ČR Brno, v.v.i., Archeologický ústav AV ČR Praha, v.v.i.
- termín: 2018–2022

V archivech archeologických institucí na Moravě a ve Slezsku se v posledních dvou desetiletích akumulovalo velké množství leteckých fotografií a souvisejících dat, ale doposud neproběhlo jejich standardní vyhodnocení a trvalé zajištění. Projekt si klade za cíl zachovat tento fond pro budoucnost, standardizovat metody sběru a zpracování dat dálkového průzkumu, odborně popsat obsah leteckých snímků, provést revizi vybraných lokalit v terénu, jakož i zpřístupnit fond odborné i laické veřejnosti. V prvním roce projektu došlo především k digitalizaci leteckých archivů moravských institucí, proběhla jednání o předávání dat z Archeologického informačního systému do Státního archeologického seznamu, byl pořízen bezpilotní letoun a byly podniknuty kroky k získání licence k jeho pilotování.

V roce 2018 pokračovala spolupráce s Mgr. M. Golcem, PhD. na projektu Fondu pro podporu vědecké činnosti Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci s názvem „Platěnická kultura mezi Vyškovem a Olomoucí“ (č. SPP 452101031/30), řešeným v letech 2016–2018. Výstupem bude recenzovaná kolektivní monografie s názvem „Centrum platěnické skupiny východohalštatské kultury na Moravě“ vydaná UPOL v edici *Archaeologica Olomucensia* v roce 2019.

V roce 2018 byly u Grantové agentury ČR podány tři návrhy na řešení projektů. V jednom případě jsme vystupovali jako řešitelé: *Život – násilí – smrt ve starší době bronzové na Moravě* (navrhovatel: Mgr. David Parma, Ph.D.); ve dvou případech jako spolunavrhovatelé: *Identifikace halštatských elit na Moravě. Výzkum sídelní aglomerace v centru Prostějovské kotliny* (PhDr. Pavel Fojtík, navrhovatel Mgr. Martin Golec, Ph.D. – Univerzita Pa-

lackého v Olomouci, Filozofická fakulta) a *Akulturacy Germánů na hranicích Římského impéria* (Mgr. Miroslav Popelka, navrhovatel Mgr. Tomáš Zeman, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta). Bohužel, ani jeden projekt nebyl vybrán k realizaci.

Od roku 1994 vydává ÚAPP Brno obnovený časopis *Pravěk – Nová řada* (od 2. ročníku) a od roku 1998 jeho materiálovou řadu *Pravěk – Supplementum*. V roce 2004 byla obnovena edice „Postavy moravské archeologie“ jako další vedlejší řada časopisu *Pravěk*. Ve spolupráci s Moravským archeologickým klubem a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně jsme dosud vydali čtyři svazky.

V roce 2018 vyšlo další číslo *Pravěku – Pravěk Nová řada* 26 (náklad 300 výtisků). Číslo je rozděleno na *recenzované studie* se 7 příspěvky, které zahrnují dějiny od neolitu až po středověk od pracovníků ÚAPP Brno, v.v.i. a vědců z dalších institucí. Dále následuje část *Z činnosti moravských a slezských archeologických pracovišť*, kde jsou ve zkratce prezentovány konference a kolokvia. V kapitole *Kalendárium moravské a slezské archeologie* jsou vzpomínka významná výročí badatelů připadající na rok 2018. V závěru je zařazena rubrika *Literaria Archaeologica* s recenzemi na nové odborné publikace.

Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016 (náklad 800 výtisků). Čtvrtý díl reprezentativní publikace shrnující práci instituce v uplynulých šesti letech přibližuje laické i odborné veřejnosti archeologické výzkumy prováděné v uváděných letech ÚAPP Brno, v.v.i. Po úvodním slovu je kniha rozdělena na jednotlivé úseky našich dějin od paleolitu po novověk se shrnutím nových poznatků dosažených díky záchranným výzkumům. Následující kapitoly – Antropologie, Dokumentace archeologických památek, Záchranné a Zjišťovací výzkumy – podávají podrobný přehled o jednotlivých akcích.

Výroční zpráva 2017 (náklad 100 výtisků). Ve výroční zprávě jsou shrnuty veškeré důležité informace o dění v instituci v roce 2017; dále jsou zde základní personální údaje, informace o hospodaření instituce spolu se zprávou auditora. Zároveň obsahuje seznam všech pozitivních záchranných archeologických akcí instituce se stručným popisem zjištěných a prozkoumaných situací spolu se seznamem odevzdaných nálezových zpráv a seznamem publikační a popularizační činnosti pracovníků.

6. PRŮZKUMY, VÝZKUMY A DOKUMENTACE V ROCE 2018

6.1. Pozitivní terénní akce

V roce 2018 bylo nově evidováno a provedeno 1069 záchranných výzkumů a dohledů, dalších 86 výzkumů pokračovalo z předchozích let. Celkem 120 akcí bylo v r. 2018 pozitivních. Na financování neziskových záchranných výzkumů, především rodinných domů na území Jihomoravského kraje, byla využita neinvestiční část dotace od zřizovatele v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z fondu Jihomoravského kraje“ a „Program podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR 2018“. Další neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku byly hrazeny institucí.

ADAMOV (okr. Blansko)

Ul. Osvobození – oprava komunikace (P. Kos, č. akce 925/17)

Roku 2018 byly během rozšiřování vozovky na ul. Osvobození pod farním kostelem sv. Barbory v Adamově rekonstruovány dvě hlavní výpustě historických kanalizačních štol. Výzkum poskytl nové informace o stavbě chrámu. Informuje o tom, že než byl vybudován systém odvodňovacích štol, došlo ke zřízení stavebního zázemí, jemuž dominovalo několik rozměrných vápenných jam, uskupených v pravidelné řadě podél dnešní ul. Osvobození. Výrobní objekty ležely podél jihozápadního obvodu kostela, níže pod svahem. Bylo zjištěno, že příprava hydrátu vápna (cca 46 m³) předcházela náročným terénním úpravám, při nichž došlo následně ke zbudování kanalizace, včetně rozsáhlého svahového zářezu v podobě uměle navržené terasy. Právě při tomto počínu byly porušeny svahové sedimenty, které zde představují písčité štěrky bohaté na spodní vody, jež mohly vést k nežádoucímu zavodnění základů současně budovaného kostela. Je zjevné, že nejdříve došlo k výstavbě kostela a až následně byly budovány další části areálu s uceleným kanalizačním systémem. Konstrukce štol obsahují litá i vrstvená kameno-cihebná zdiva na vápennou maltu vysoce obohacenou uhlíky. Tento fakt naznačuje, že k přípravě malty mohlo posloužit např. drobné vápno pocházející z produkce dvou šachtových pecí ze Staré huti u Adamova, vystavěných Lichtensteiny roku 1852; stejně tak mohly být těmito pecemi produkovány pro stavbu také pálené cihly. Zbytky vápenného hydrátu uchycené na stěnách vápenných jam pak prozrazují, že bylo upotřebeno čisté vzdušné vápno ze stejné lichtenstein-

ské produkce, avšak z větších pálených kusů vápence. Vápno z karbů mohlo být díky své vysoké jakosti využito po dočasném odležení jak na stavební, tak štukatérské práce. Je možné, že k jejich zbudování došlo již roku 1852 (na plánu Adamova z r. 1851 je projektován kostel, fara a škola ještě na jiné místo u Křtinského potoka) a vlastní stavba byla zahájena položením základního kamene roku 1855. Vápno tak mohlo ležet v jamách uskladněno až 4 roky. Vápenné technologie spadaly u této stavby do režie štukatérů, které vedl v rámci Kellnerova podniku jistý mistr Bergman.

BLAŽOVICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Panská – stavba RD (D. Parma, č. akce 171/18, 172/18)

V roce 2018 byly na dlouhodobě zkoumané lokalitě odkryty další dvě parcely určené pro zástavbu rodinnými domy (p. č. 85/2 a 4). Vzhledem ke skrývkám provedeným pouze do úrovně zahradních horizontů byly dokumentovány jen výkopy pro základové pasy, v nichž bylo zjištěno několik zahloubených objektů z doby laténské a s otazníkem snad i z doby římské.

BLUČINA (okr. Brno-venkov)

Výhon – válečné hroby (J. Kala, č. akce 301/18)

Během záchranného archeologického výzkumu byly exhumovány kosterní pozůstatky dvou německých vojáků padlých mezi 17. a 23. dubnem 1945 během tvrdých bojů o výšiny mezi Blučinou a Židlochovicemi. Pohřbeni byli nejspíše místními obyvateli delší dobu po přechodu fronty, přičemž mezitím přišli o větší část upotřebitelných součástí z výstroje i osobních předmětů (obr. 24), a bohužel také o identifikační známky. První, asi pětadvacetiletý voják byl uložen do mělkého polního hrobu, druhý byl zahrabán přímo v okopu, kde nejspíš také padl. Příčinu smrti (průstřel pánve a lebky) se podařilo stanovit pouze u prvního z nich. Druhý voják, který se dožil nejvýše 17. roku života, byl dle nalezené přezky pravděpodobně příslušníkem jednotek SS, jejichž přítomnost je v tomto prostoru doložena. Není zcela vyloučeno ani to, že se mohlo jednat člena Volkssturmu, který obdržel některé výstrojní součástky SS. Kosterní pozůstatky byly předány zástupci Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. k pietnímu uložení na vojenském pohřebišti. Je vysoce pravděpodobné, že v okolí se nachází další hroby padlých německých vojáků, které jsou, vzhledem k jejich mělkému uložení, soustavně ohrožovány intenzivní zemědělskou činností a zde široce rozšířenými aktivitami tzv. detektorářů.

BLUČINA (okr. Brno-venkov)

Pastviska – deponie zeminy (R. Bíško – I. Čižmář, č. akce 725/18)

V létě roku 2018 byla zjištěna neohlášená skrývka ornice na známé polykulturní lokalitě v poloze „Pastviska“. Místo se nachází mezi dálničním sjezdem Brno-Blučina a průmyslovou zónou vznikající na postupně nasypávaném terénu v jinak zaplavované nivě řeky Litavy. V okolí daného místa již bylo provedeno několik výzkumů, při nichž byly získány četné nálezy z různých období pravěku. Ve skrývce, která byla provedena buldozerem, nebyly patrné žádné archeologické objekty, a to ani při pozdějším dočištění plochy. Jižní část byla doskrývána až na písčité geologické podloží, v severní části se pak nacházela silná kulturní vrstva. V celé ploše od počátku výzkumu probíhala detektorová prospekce, při které byla nalezena celá řada kovových artefaktů (cca 40 ks) především z doby římské, mezi nimiž vynikají dvě mince, několik spon a pinzeta.

BRNO-CHRLICE (okr. Brno-město)

Příčky – rekonstrukce VTL DN 500 Velké Němčice – Brno V (R. Bíško – I. Čižmář, č. akce 231/18)

Výzkum trasy plynovodu navázal na předcházející etapu zkoumanou v roce 2017. Sledovaná lokalita se nachází na mírném návrší mezi Dvorským potokem a přítokem Ivanovického potoka na rozhraní katastrů Chrlíc a Rebešovic. Liniový výkop až 4 m široký a 2 m hluboký probíhal v celé své délce v původním výkopu z 50. let, byl však cca o 1 m na každé straně rozšířen. Kulturní vrstva narušená skrývkou a výkopem byla opakovaně zkoumána za pomoci detektoru kovů. Kromě zlomků keramiky se podařilo získat také několik bronzových artefaktů, resp. jejich zlomků datovaných rámcově do doby bronzové, laténské a římské. K mladšímu úseku doby bronzové je možné s určitostí zařadit drobnou jehlici s kyjovitou hlavicí. Kromě zlomků keramiky z doby laténské byla nalezena stříbrná keltská mince – obol typu Staré Hradisko (typ F), který je možné datovat do stupně LT D1. Osídlení lokality v době římské máme doloženo relativně početnou kolekcí keramiky pocházející z kulturní vrstvy. Mimo to se ve výkopu podařilo zachytit také tři zahloubené objekty, které je na základě nepočetného materiálu možné datovat do stejného období. Současně probíhala ve skryté ploše, na hromadách a v přilehlém okolí opakovaná detektorová prospekce, při které se podařilo získat soubor několika desítek kovových artefaktů z doby římské, mezi nimiž vynikají tři mince, 13 spon a jejich částí (včetně stříbrné) a část ostruhy.

BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)

Staré Zámky – depot (M. Přichystal, č. akce 72/18)

Na počátku ledna roku 2018 upozornil A. Romanovský pracovníka Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i., že v předchozím roce při povrchovém průzkumu zemědělsky obdělávané části akropole hradiska „Staré Zámky“ zaznamenal v jihovýchodní polovině pole orbou částečně odhalený žernov. Vzhledem k ohrožení mělce uloženého nálezu další agrární činností byla v uvedeném místě položena menší sonda. Ukázalo se, že ornice o mocnosti cca 20 cm zde přímo nasedá na intaktní kulturní vrstvu. Na jejím povrchu skutečně spočíval mezi několika většími, především slepencovými, kameny rozpadlý žernov. Pod ním byly navíc uloženy větší zlomky z dalších dvou žernovů, které svými západními okraji částečně překrývaly depot, sestávající ze dvou masivních železných krojidel, poloviny železné lupy a zlomku kamenné podložky (obr. 1). Severovýchodně od popsaného seskupení, patrně v sekundární poloze pak bylo objeveno ještě osamocené železné žebro. Všechny tři žernovy byly vyrobeny ze svorové pararuly s turmalínem, jejíž nejbližší zdroje se vyskytují v okolí obce Čučice u Oslavan, vzdálené zhruba 34 km na jihozápad od „Starých Zámků“. Jeden ze spodních žernovů měl obvod atypicky upraven příčnými rýhami, což by mohlo souviset s nějakou formou jeho reutilizace. Z prostoru lokality „Staré Zámky“ byly dosud publikovány tři depoty železných předmětů, přičemž určitou paralelu poskytuje hromadný nález z roku 1956, který byl umístěn v hlubší jámě spolu s jedním neúplným a třemi kompletními žernovy. Shodné překrytí skladu kovových výrobků jedním či více žernovy je zmiňováno například z Klášťova, Mikulčic či Starého Města. Jednotlivé předměty ani nálezová situace neumožňují přesnější časové zařazení výše popsaného depotu. U všech tří předchozích hromadných nálezů ze „Starých Zámků“ se nově uvažuje o jejich spojitosti s násilným zánikem velkomoravského hradiště na přelomu 9. a 10. století, ovšem redukované osídlení na akropoli pokračovalo přinejmenším až do druhé poloviny 11. století.

BRNO-MALOMĚŘICE (okr. Brno-město)

Niva – bytová výstavba mezi ulicemi Obřanská a Olší (P. Kos, č. akce 365/17)

V prosinci roku 2018 proběhla příprava pro výstavbu obytného souboru D1. Během hloubení stavební jámy zachycen jeden objekt, který poskytl zlomky mazanice a keramiky z období eneolitu. Vyzvednutá keramika neumožnila díky své přílišné fragmentárnosti bližší kulturní zařazení.

BRNO-MALOMĚŘICE (okr. Brno-město)

Ul. Podzimní – stavba sídla firmy (P. Kos, č. akce 39/18)

Při příležitosti výstavby sídla firmy JOKL byl proveden záchranný archeologický výzkum. Předmětem výzkumu se staly odpadní vrstvy spojené s provozem vápenky, která tu stála ještě roku 1878 (III. vojenské mapování). Výrobní objekt, nebo jeho průvodní stavbu, by mohl indikovat relikv stavbou zachyceného základového zdiva zaznamenaný na profilech. Vápenku lze sloučit s firmou brněnského podnikatele Maxe Kohna, kterému patřila i nedaleká cihelna se správcovnou, která je totožná s dnešním domem č. 449/2 na ul. Podzimní, u něhož leží dosud zčásti vytěžený hliník. Cihelna je uváděna v Maloměřicích roku 1880, což je údaj, který by mohl souviset s objektem zachyceným při referovaném ZAV; víme totiž, že kruhové cihlářské pece byly schopny produkovat také pálené vápno. Ve stejném místě je vyznačena pec na vápno (K.O.) také na mapě III. vojenského mapování Moravy z druhé poloviny 19. století.

BRNO-OBŘANY (okr. Brno-město)

Hradisko – prospekční aktivity (D. Parma, č. akce 473/18)

V roce 2018 byla podniknuta opakovaná prospekce s pomocí detektorů kovů na jediném dostupném poli v opevněném prostoru s cílem zjistit stav lokality a její další archeologický potenciál. Podařilo se získat početnou kolekci obvyklých fragmentárních předmětů mladší i pozdní doby bronzové a také zlomky měděných ingotů rámcově stejného stáří. Mladší osídlení se projevilo jen jediným artefaktem z doby halštatské.

BRNO-SLATINA (okr. Brno-město)

Ul. Těšanská – bytové domy (D. Parma, č. akce 574/18)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný zahloubený objekt, dle tvaru a charakteru zásypu snad rámcově pravěkého stáří. Vzhledem k provedené dobře čitelné skrývce na úroveň podloží doplněné sítí vertikálních řezů (základové výkopy domů), stejně jako negativním výsledkům předchozích dvou etap, lze toto zjištění považovat za reprezentativní, nezkráceným stavem staveniště. Jediný objekt představuje doklad epizodické lidské aktivity blíže neznámého stáří a účelu.

BRNO-STARÝ LÍSKOVEC, MORAVANY (okr. Brno-město, Brno-venkov)

Ul. Kyjevská, V jámách, Brněnské lány – zaústění VN (R. Bíško – J. Kala – M. Přichystal, č. akce 396/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu uskutečněného v katastrálních územích Moravany u Brna (okr. Brno-venkov) a Starý Lískovec (okr. Brno-město) při realizaci stavby „R 110 kV Moravany – zaústění VN III. et.“ bylo celkem na třech místech zdokumentováno porušení archeologických situací.

1. Pět zahloubených sídlištních objektů protnul liniový výkop severozápadně od jihozápadního konce ulice Kyjevská, na pozemku parc. č. 2395/4 v katastrálním území Starý Lískovec. Jednalo se o tři zásobní jámy s charakteristickými, směrem ke dnu kónicky se rozšiřujícími stěnami, které sloužily nejspíše jako sklípky na potraviny nebo síla na obilí, a dvě blíže neinterpretovatelné zahloubeniny. Na základě získaných zlomků keramických nádob bylo možné všechny objekty datovat do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí z mladší doby bronzové. Nelze vyloučit, že představují pokračování soudobé osady, jež byla částečně odkryta při výstavbě stávajícího panelového sídliště asi o 300 m dále k jihovýchodu.

2. Na severním okraji polní tratě „V jámách“, přibližně uprostřed severovýchodní poloviny pozemku parc. č. 662/726 v katastrálním území Moravany u Brna, byl v severozápadním profilu rýhy zaznamenán kamenný štípaný artefakt s povrchovou patinou. Bagrem poškozená čepel byla uložena v tmavě žlutém až světle hnědém půdním horizontu o mocnosti téměř 30 cm, jenž od sebe odděloval nadložní ornici a podložní jílovitý sediment. Na hromádách vytěžené hlíny v bezprostředním sousedství místa byla následně získána menší kolekce kamenné štípané industrie (7 ks), v níž jsou zastoupeny zbytky jader, plochý ústěp, přepálený zlomek čepele a také jedno vysoké škrabadlo na ústěpu. Několik kusů je pokryto krustou uhličitanu vápenatého, což bývá považováno za doklad jejich původu z intaktních sedimentů. Téměř všechny artefakty jsou vyrobeny z moravských jurských rohovců, ve dvou případech snad pocházejících přímo ze Stránské skály. U jiného exempláře se pak zachoval zbytek černého valounového povrchu. Jedinou výjimku představuje škrabadlo, které bylo zhotoveno buď z rohovce typu Krumlovský les II, nebo z polského čokoládového silicitu (petrografické určení prof. RNDr. A. Přichystal, DSc. z ÚGV PŘF MU). Nálezy s největší pravděpodobností reprezentují pozůstatky dosud neregistrované lovecké stanice z mladší etapy starší doby kamenné.

3. Další čtyři zahloubené sídlištní objekty byly porušeny v poměrně velkých rozestupech uprostřed střední a východní části polní tratě „Brněnské lány“, na pozemku parc. č. 739/93 v katastrálním území Moravany u Brna.

Na základě získaných zlomků keramických nádob bylo možné časově zařadit tři z nich do pozdní doby kamenné a jeden rámcově do rozmezí mladší doby bronzové až starší doby železné. Také v tomto případě se jedná o nově objevenou lokalitu.

BRNO-TRNITÁ (okr. Brno-město)

Areál bývalé Vlněny – CTP Invest, budovy A, B, C, D, E (I. Čížmář – J. Zubalík, č. akce 670/16)

Pokračující výzkum v areálu bývalé Vlněny, který prováděl Ústav archeologické památkové péče Brno v.v.i. a Archaia Brno o.p.s., probíhal od ledna 2018 v jižní části prostoru 2. etapy pod budovami A, B. Plocha výzkumu se nacházela v místech náhonu vykopaného v předchozím roce. Provedeny byly sondy jižně od Svrateckého náhonu, z důvodu hledání jeho starší trasy v korytu ramene řeky Svatky. Doloženo bylo zpevňování jižního břehu od 16. století pomocí dřevěných kůlů a kolíků. Kvůli postupu zemních prací na nižší niveletu byly provedeny generální řezy napříč korytem ramene Svrateckého náhonu, aby bylo zdokumentováno migrující rameno řeky Svatky.

Nejstaršími aktivitami doloženými v jihozápadním rohu plochy etapy 3 je zpevňování obou břehů náhonu pomocí kůlů. Tyto aktivity je možné pomocí keramických fragmentů, dendrochronologických dat i výrobků z kůže (bota) datovat do 14. století. Zajímavostí jsou pak odebrané vzorky dřevěných kmenů v korytu ze starších vrstev, datované pomocí radiouhlíkového datování na konec 9. a do 10. století.

Od měsíce dubna započaly práce na 3. etapě výzkumu pod budoucími budovami C, D, E. Zkoumaná plocha o rozloze více než 4000 m² se nachází při ulici Mlýnská. Po započetí skřívky bylo odkryto množství základových zdí industriálních staveb, čemuž byl také přizpůsoben celý charakter skřívky. Nejmladší zachycenou budovou byl Sklad hotového zboží při ulici Přízová 1 nacházející se severně od Bochnerova paláce, a také budova nové Přádely postavená podél ulice Mlýnská (č. p. 16–22) v roce 1904, která v roce 1927 vyhořela, a došlo ke změně její konstrukce. Z původní cihelné zděné stavby s kamenocihelným základovým zdívkem došlo k přestavbě na železobetonovou skeletovou konstrukci, ze které se dochovaly základové betonové patky. Jihovýchodně se pak nacházely základy správní budovy (?) postavené patrně na konci 19. století. Budově přádelny předcházela textilní manufaktura J. Ch. Biegmanna (Mlýnská č. p. 18–22) založená na samotném konci 18. století, která prošla více než stoletým vývojem. Ten započal patrně kolem roku 1790,

kdy J. Ch. Biegmann odkoupil vybavení bývalé Köffillerovy manufaktury a dostal zemské tovární oprávnění k výrobě jemných suken. Jednalo se o parcelu Mlýnská č. p. 20, kde vznikl první areál s centrálním dvorem. Následně byl areál rozšiřován na několik na sebe navazujících zřejmě dvoupodlažních budov, jež byly soustředěny kolem nepravidelného dvora, který dělilo jedno z křídel. V roce 1839 areál odkoupil J. Bochner, který jej rozšiřoval až do podoby zachycené na Doležalově situačním plánu města Brna z roku 1858. Archeologickým výzkumem byly zachyceny pozůstatky základových kamenných zdí a také útržkovitě zbytky cihelných podlah v interiéru ve dvou vrstvách, přičemž starší byla provedena z cihelných dlaždic a jedná se patrně o původní podlahu manufaktury (obr. 4). Podlahy byly zachyceny pouze ve východním křídle manufaktury, na dvou místech pak byly budovy při ulici Mlýnská podsklepeny. V exteriéru byla na dvoře manufaktury zachycena původní kamenná dlažba a několik vápenných jam, souvisejících s výstavbou nebo opravami manufaktury. V 60. letech 19. století bylo západní křídlo areálu ubouráno a postaven tzv. Bochnerův palác, který se jako jediný zachoval z celého areálu Vlněny dodnes. Severně od paláce se patrně nacházela stavební dílna městského stavitele J. Arnolda, který se v Brně usadil po roce 1851. Dokládají to četné kamenické články, vápenné jámy i cihly s kolkem cihelny, která mu pravděpodobně patřila.

Na veduté od H. B. Bayera a H. J. Zeisera je při obléhání Brna vidět dva pobořené domy při ulici Mlýnská. Od těchto domů, stojících zde i před třicetiletou válkou se podařilo odkrýt základová kamenná zdiva. K těmto stavbám se také váže zázemí parcel včetně odkrytých jímek ze 17. století. V severozápadním rohu areálu byly nalezeny skládky kravských kostí, převážně rohů a částí lebek, vyskládané do pravidelných pravoúhlých objektů, datované mincí do 2. čtvrtiny 17. století (obr. 3). Patrně se jednalo o skládku z řeznického provozu, případně mohly sloužit ke koželužské činnosti.

Ze středověké zástavby byly zachyceny pozůstatky zázemí parcel v podobě jímek a dalších drobných objektů, a to především z 15. století. Bohužel středověká uliční čára ulice Mlýnská je dnes v zeleném pásu kolem vozovky a výzkumem bylo dotčeno pouze zázemí parcel. Jímky byly netypicky velmi různorodé, od jednoduchých kopaných po dřevěné sudy zapuštěné do výkopu, či roubené z dřevěných trámů. V jedné z jímek byl objeven hromadný nález 40ks drobných mincí převážně z 2. třetiny 15. století (obr. 2). Jednalo se především o feniky salzburského arcibiskupství či feniky dolnorakouské. Mince byly patrně původně v látkovém váčku, čemuž nasvědčuje otisk

na jedné z mincí. Dále se podařilo v severozápadním rohu plochy zachytit část snad ohradního příkopu z 15. století, vedoucího přibližně souběžně s ulicí Mlýnskou, které pravděpodobně předcházela. Podobně jako na dříve zkoumaných plochách, i zde byl odkryt systém žlábků vedoucích severojižním směrem, které je možné datovat na přelom 13. a 14. století. Jejich délka tak již přesáhla 140 m a opět byly doprovázeny několika do podloží zahloubenými pecemi z počátku 14. století.

Na plochách zkoumaných v roce 2018 se rovněž podařilo zachytit doklady staršího osídlení. Stopy po těchto aktivitách spadají pravděpodobně na konec eneolitického období, do starší a do mladší doby bronzové. Období eneolitu a starší doby bronzové je zastoupeno úlomky keramiky získávanými ojediněle z kulturní vrstvy. Do období středodunajských popelnicových polí je pak možné zařadit nález celé jehlice s dvojkónickou hlavicí, která byla získána během průzkumu říčního koryta. Sporé doklady osídlení máme rovněž z doby laténské. První nález byl zjištěn při zkoumání říčního koryta v západní části plochy 3. Jednalo se o zlomek náramku z modrého skla se třemi žebry a výzdobným žlutým nebo bílým vláknem. Druhý laténský nález představuje korálek z tmavě modrého skla. Bez analýzy složení jej však pro deformaci žárem nelze blíže určit. Při zkoumání vedlejšího ramene řečiště, z něhož byly získány nálezy jak pravěké, tak středověké, byla objevena bronzová nášivka s výzdobou tzv. triskelem. Tento druh předmětu se vyskytuje v různých variacích hlavně na oppidu Staré Hradisko a časově jej lze klást do období existence oppid, tedy rozmezí stupňů LT C2-D1. Kromě výše zmíněných drobných nálezů pochází z kulturní vrstvy a zkoumaného říčního koryta také nepočetná kolekce keramiky, kterou je možné datovat do pozdního latěnu a koresponduje s již dřívějšími zjištěními z minulých let. Nově se však mezi zlomky vyskytl také okraj s lištou opatřenou kolkou ve tvaru obráceného C, který je možné datovat do rozmezí stupňů LT B-C1 a představuje tak doklad aktivit již ve dřívějším období laténské epochy.

Záchranný archeologický výzkum v areálu bývalé Vlněny celkově představuje dosud nejrozsáhlejší archeologický výzkum na území města Brna, kde se mimo jiné podařilo zachytit a zdokumentovat industriální památky, které stály u zrodu Brna jako textilní velmoci.

BRNO-ÚTĚCHOV (okr. Brno-město)

Ul. Boří – rekonstrukce plynovodu (P. Kos, č. akce 1013/18)

Výzkum prováděný při rekonstrukci plynovodu Reko VTL Brno-Adamov-Blansko II v roce 2018 doložil existenci dvou dřevouhelných milířišť

na pravém břehu Útěchovského potoka při dolním konci ulice Boří, jižně a jihozápadně domu č.p. 17b. Jednalo se o plošiny, kterými prošla rýha podélně, přičemž odkryla 15–20 cm mocnou vrstvu uhelného mouru. Délky milířů se pohybovaly mezi 6–10 m. Absence nálezů však nepřispěla k jejich přesnější dataci. Rámcově je lze zařadit do období středověku–novověku.

BRNO-ZÁBRDOVICE (okr. Brno-město)

Ul. Vranovská – oprava suterénu ZŠ (J. Kala, č. akce 794/18)

Školní budova se nachází v místech bývalého hřbitova z let 1784 až 1854, z něž také pocházejí nalezené kosterní pozůstatky. Přestože se zde pravděpodobně nacházejí i intaktní hroby, nebyly rekonstrukcí narušeny a ani dalším rozsahem prací nijak ohroženy. Veškeré kosterní pozůstatky byly již v minulosti sekundárně přemístěny, často opakovaně, a byly obecně ve velmi špatném stavu, jen s minimální výpovědní hodnotou. Kromě několika, které budou uchovány pro studijní účely, byly všechny ponechány na místě a investorovi doporučeno jejich zpopelnění.

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Svatoplukova – rekonstrukce plynovodu (I. Čižmář, č. akce 87/18)

Během sledování výkopu pro rekonstrukci plynovodu v ul. Svatoplukova byla mezi domy č. 14 a 30 zachycena pravěká kulturní vrstva s nálezy keramiky a mazanice. Kulturní vrstva byla sledována v délce cca 40 m a postupně se severozápadním směrem svažovala ke dnu výkopu, kde u domu č. 30 zmizela pod recentním dorovnaným terénem. Do geologického podloží byla zahloblena patrně zásobní jáma a dále menší kúlová jáma. Materiál získaný z výplní objektů a kulturní vrstvy ukazuje na časové zařazení jen obecně do doby bronzové. Uvedené stopy osídlení je možné bezpečně ztotožnit se staršími nálezy učiněnými při stavbě školy na rohu ul. Gajdošovy a Balbínovy, které byly datovány do starší fáze středodunajských popelnicových polí (velatická kultura). Atypické keramické zlomky získané při výzkumu se s výše uvedenou datací a kulturním zařazením nevyklučují.

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Skopalíkova – rekonstrukce plynovodu (I. Čižmář, č. akce 90/18)

Při rekonstrukci plynovodu v ul. Skopalíkova byl ve stěně rýhy u domu č. 19 zachycen zahlobený objekt porušený již dříve původním výkopem.

Situace byla začištěna a zdokumentována, z objektu se podařilo získat kolekci keramiky datované do starší doby bronzové.

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Tovačovského – stavba retenční nádrže (I. Čižmář, č. akce 1009/18)

Archeologický výzkum probíhal při stavbě retenční nádrže na zahrádce domu parc. č. 438. Po odstranění navážek v ploše 1,5 x 3 m byla v hloubce asi 60 cm zjištěna kulturní vrstva, ze které se podařilo získat kolekci keramiky ze starší doby bronzové. Vedle kulturní vrstvy byly prozkoumány dva objekty, které byly zahloubeny do původního geologického podloží. Z prozkoumaných částí objektů pochází kolekce keramiky, kterou je možné datovat do období eneolitu a na základě charakteristické výzdoby přiřadit jevišovické kultuře.

BRUMOV (okr. Zlín)

Hrad Brumov – obnova dolního hradu (A. Fojtík, č. akce 454/18)

V průběhu roku 2018 byla zahájena rekonstrukce na předhradí hradu Brumova. Hlavním cílem plánovaných stavebních úprav bylo stabilizovat rozpadající se zdivo severozápadní části hradby. V souvislosti s těmito aktivitami byl také uskutečněn rozsahem menší archeologický výzkum, jehož cílem bylo pomocí sondáží ověřit situace v předpokládaném místě tzv. sklípku a přístupové chodby.

BRUMOVICE (okr. Břeclav)

Podílky za cihelnou – rekonstrukce MS (M. Lečbych, č. akce 720/18)

V roce 2018 proběhl v rámci stavební akce „REKO MS Brumovice – Dráhy k VTL RS“, u severovýchodního okraje intravilánu obce, záchranný archeologický výzkum. Na mírném návrší nad potokem Haraska bylo prozkoumáno celkem osm větších do podloží zahloubených objektů. Jednalo se o pozůstatek středověkého osídlení obce. Vzhledem k technologii stavby a časové tísní nebylo možné prozkoumat objekty plošně, a tak byly jen dokumentovány na profilu s následným vzorkováním jejich výplně. Jeden z výrazných objektů můžeme považovat za zahloubenou část (suterén) patrně hospodářské budovy se zřetelným schodovitým výstupkem viditelným v jeho západní části (objekt 502). Podobnou interpretaci lze také použít u profilů 505 a 507. Objekt 503 můžeme interpretovat jako typickou obilní (zásobní) jámu. U dalších objektů je jejich interpretace na základě profilu nejistá. Ve výplni

těchto jam se nacházel nepočetný keramický inventář, který lze patrně zařadit do 14.–15. století. Ojedíněle byly získány i zlomky zvířecích kostí a fragmenty mazanice. Záchranný výzkum tak nepochybně doložil existenci středověkého osídlení v severní části dnešní obce. Vzhledem ke starším nálezům z katastru obce můžeme výsledky záchranného výzkumu po dalším odborném zhodnocení považovat za důležitý příspěvek týkající se vzniku a vývoje obce.

BŘEST (okr. Kroměříž)

Náves – novostavba RD (A. Fojtík, č. akce 482/18)

Během výkopu základových pasů pro stavbu rodinného domu bylo objeveno celkem sedm zahloubených archeologických objektů, které dokládají vrcholně středověký a novověký vývoj parcely.

BŘEST (okr. Kroměříž)

Intravilán – sportovně výukový areál (M. Popelka, č. akce 975/18)

V roce 2018 byl proveden záchranný archeologický výzkum na stavbě s názvem: „Břest – sportovně výukový areál – 2. etapa“. Jednalo se o drobnou akci liniového charakteru, při které byl napojen objekt zázemí hřiště na inženýrské sítě. Při této stavební akci byl v liniovém výkopu zdokumentován a ovzorkován jeden narušený archeologický objekt (zásobní jáma), který ze své výplně poskytl velice skromný soubor keramického materiálu umožňujícího dataci do raného středověku – doba hradištní (na jednom z fragmentů se nachází náznak obvodové rýhy/vlnice). Je třeba konstatovat, že se jednalo o jednu z mále stavebních akcí v rámci katastru obce Břest, která byla odborně dozorována. Místo výzkumu se nachází nedaleko centra obce a je možné, že souvisí s původním osídlením lokality z doby, kdy obec jako taková nebyla ještě plně konstituována.

BŘEZINA (okr. Brno-venkov)

Intravilán – rekonstrukce silnice (P. Kos, č. akce 314/16)

Během tříleté akce „Březina průtah“ (2016–2018), při níž proběhla kompletní rekonstrukce vozovky a inženýrských sítí v obci Březina (u Křtin) se podařilo podchytit hlavně prostor, který byl od raného středověku využíván jako hlavní komunikace v původně dvou obcích Proseč a Březina. V části Proseč, kde se od 17. století nacházel hospodářský dvůr zábrdovického kláštera, byla v několika prohlubních s kamennými substrukcemi doložena snad zaniklá suterénní zástavba zasahující původně zčásti až do ulice (před domy

č. 194 a 109), ale hlavně historická kamenem štětovaná a dlážděná komunikace, která dnes navazuje na současnou cestu z Bukoviny (u domů č. 161, 176). Tu bylo možné sledovat až k místu, kde stával původní OÚ (u č. 1). V odkrytých výkopech kolem bývalého prosečského dvora byly sledovány na několika profilech (u č. 146, 149) dočervena propálené půdní horizonty, snad související s historickým požárem obce v roce 1901, kdy vyhořela v Březině a Proseči řada domů po zapálení usedlosti č. 24. Část silničních navázek zbarvených dočervena může ale rovněž souviset s odpady nedaleké vápenky Hlubna Březina, která mohla využívat přepaly a nedopaly z výroby vápna a cihel na silničářské účely. Z pozdně-historických stavebních aktivit lze zmínit novověkou vápennou jámu zachycenou stavbou před pomníkem padlých naproti domu č. 21.

Zajímavým nálezem je rovněž dosud neznámý povrchový výchoz devonských vápenců před domem č. 400, kde byla při výstavbě RD v roce 2008 částečně prozkoumána menší selská vápenná pec, snad z přelomu 18. a 19. století. Na další možný výskyt vápenických objektů přímo v dnešní obci (u křižovatky na Křtiny), upozornil nález dalšího vápencového zdroje před domem č. 66; snad šlo jen o mělké jámové lomy. V současnosti se zdá, že jihozápadní část Březiny je z hlediska stavebního vývoje mladší než úsek od křižovatky po bývalý dvůr Proseč. V úseku mezi bývalou kovárnou, Polákovým hostincem a zbořeným OÚ, se nachází pod silnicí pozůstatky návesní stoky, popř. zbytky původního koryta potoka, který byl sveden v roce 1928 do kamenem ručně vyzděné štolý upraveného směru. Historická kanálová štola byla během nové rekonstrukce kanalizace z větší části stržena, přemístěna, a nahrazena moderními rourovody.

DAMBOŘICE (okr. Hodonín)

Spálený – stavba RD (M. Lečbých, č. akce 282/18, 827/18, 920/18)

V roce 2018 bylo na polykulturní lokalitě „Spálený“ v Dambořicích prozkoumáno celkem 8 pozemků, na kterých proběhly přípravné stavební práce nutné k výstavbě budoucích rodinných domů. Archeologicky pozitivní situace se pak objevily na třech parcelách. Celkem zde bylo prozkoumáno 19 do podloží zahloubených objektů, přičemž výplň většiny těchto jam obsahovala jen málo početný soubor keramiky vhodné pro přesnější datování. Na základě předběžného terénního datování však většina prozkoumaných objektů chronologicky náleží eneolitickému horizontu zdejšího osídlení a době halštatské. Jednalo se především o běžné zásobní a sídlištní jámy. Na jedné

parcele byl prozkoumán i jeden kostrový hrob (eneolit, KZP?). Významným a překvapivým nálezem pak byla v pořadí již druhá zemnice z doby laténské, která se nacházela na jedné z prozkoumaných parcel.

1. Na dobře čitelné ploše parcely 544/174 bylo prozkoumáno 14 většinou běžných sídlištních objektů a jeden kostrový hrob. Dva objekty lze na základě jejich tvaru interpretovat jako zásobní jámy, které můžeme zařadit do doby halštatské. Na základně existence struktury pravidelně rozmístěných šesti kůlových jamek, lze na prozkoumané parcele doložit existenci pravěké nadzemní stavby. Velmi špatně dochovaný kostrový pohřeb jedince ve skrčené poloze uloženého do nepravidelně oválné hrobové jámy se silně fragmentárním keramickým inventářem můžeme bezpochyby zařadit do eneolitu, s jistou pravděpodobností pak do kultury lidu se zvoncovitými poháry.

2. Na dobře čitelné ploše parcely 544/180 byly prozkoumány 4 sídlištní objekty. Nejvýraznější objekt představovala pozdně laténská zemnice typického tvaru se dvěma kůly v kratších stěnách. Z její výplně byl vyzvednut nepočetný soubor keramiky a několik menších fragmentů železných předmětů. Z ostatních prozkoumaných sídlištních jam bylo získáno pouze několik keramických zlomků, které patrně náleží eneolitickému horizontu zdejšího osídlení.

3. Na dobře čitelné ploše parcely 544/174 byl prozkoumán jeden zahloubený objekt kruhového půdorysu a kotlovitého profilu. Na základě dvou drobných fragmentů keramiky můžeme tento objekt pouze zařadit do období neolitu–eneolitu.

DRNOVICE (okr. Blansko)

Ul. Ve Třešních – prodloužení komunikace a IS (M. Přichystal, č. akce 273/18)

V liniovém výkopu pro kanalizaci v severozápadním úseku nové komunikace byl zdokumentován jeden zahloubený archeologický objekt, který ovšem není možné blíže interpretovat a kvůli absenci materiálu ani časově zařadit.

FRYŠTÁK (okr. Zlín)

Ul. P. I. Stuchlého – výzkum v dvorním traktu budovy č. p. 16 (A. Fojtík, č. akce 745/18)

V návaznosti na plánované stavební úpravy na pozemku byl proveden průzkum zdíva stávající budovy. Na západní stěně je přítomen cihlový, široce

rozevřený oblouk, u kterého byl předpoklad, že by se mohlo jednat o část zazděného vchodu do podzemních prostor. Po výkopu rýhy kolem obvodového zdíva a následném stavebním průzkumu bylo zjištěno, že se nejedná o vchod, ale o odlehčovací pas, který má za úkol snížit tlak budovy na stěnu nedaleké kamenné studny, která tedy byla starší (či současná) s vlastní budovou.

HODONICE (okr. Znojmo)

U pískovny – přístavba haly firmy Saint-Gobain Adfors (D. Humpola, č. akce 620/17)

Od října roku 2017 do června 2018 byl proveden záchranný archeologický výzkum v areálu firmy Saint-Gobain Adfors v Hodonicích, při němž bylo zdokumentováno 108 zahloubených objektů. Výzkum probíhal na dvou plochách, které obklopovaly a doplňovaly prozkoumané plochy z let 2003, 2010 a 2013. Během prací se podařilo odkrýt další část sídelního areálu ze starší doby bronzové. Zjištěné situace náleží tzv. věteřovské skupině. Výzkum odhalil také mocnou kulturní vrstvu a pod ní dvě desítky dalších zahloubených objektů. Nejzajímavějším nálezem byl bezesporu hrob dospělého jedince a hromadný pohřeb v zásobní jámě (obr. 5). Zde bylo pohřbeno šest jedinců (dospělá žena a pět dětí různého stáří). U ženského skeletu byly nalezeny dvě drobné bronzové záušnice z dvojitého drátku. Další pohřby byly zdokumentovány v zásobních jamách při okraji zkoumané plochy. Na východním okraji výzkumu se podařilo zachytit 4 objekty z období kultury s moravskou malovanou keramikou.

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Ul. Pivovarská – revitalizace panského pivovaru v Holešově, SO 03 Polyfunkční dům (A. Fojtík, č. akce 308/18)

Během archeologických dohledů byla zachycena a zaměřena část dřevěného potrubí a jeden zahloubený objekt. Obě tyto situace lze rámcově datovat do novověku.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kstelem – inženýrské sítě pro RD, II. etapa (D. Humpola, č. akce 667/18)

Výzkum byl vyvolán budováním inženýrských sítí a komunikací pro rodinné domy. Během prací bylo prozkoumáno a zdokumentováno 140 zahloubených archeologických situací. Dvacet tři z nich se podařilo na základě movitých nálezů datovat do období starší doby železné, kultury horákovské.

Dalších třicet devět bylo obecně pravěkého stáří. Většinu datovaných objektů tvoří zásobní jámy. Zajímavou situaci představuje soustava žlábků pravděpodobně sloužících jako ohrazení, či rozčlenění sídelního areálu.

HOLEŠOV-VŠETULY (okr. Kroměříž)

Ul. Palackého – stavba haly (M. Popelka, č. akce 622/17)

Při záchranném archeologickém výzkumu, vyvolaném stavbou nové haly společnosti Kuraray Europe Moravia s.r.o., bylo na prozkoumané ploše o výměře cca 2,5 ha zjištěno sporadické osídlení z počátku pozdní doby kamenné – eneolitu. Osídlení se koncentrovalo pouze v jižní a jihozápadní části plochy a netvořilo žádné semknuté skupiny. Prozkoumáno bylo celkem 8 archeologických objektů, z nichž jeden žlábek byl novověkého stáří. Dva objekty kruhových půdorysů mohou být pravděpodobně bázemi zásobních jam a poskytly materiál příznačný pro časný, případně starší eneolit. Dva objekty lze označit jako pozůstatky kůlových/sloupových jam a tedy i doklady přítomnosti existence nadzemních staveb (s tím korespondují nálezy mazanic v objektech). Objekt pracovním označený jako hliník, je spíše jen nepravidelnou, plytkou terénní nerovností, do které byl náhodně splaven archeologický materiál, který se v ojedinělém množství objevil ve výplni objektu. Zvýšenou pozornost však zasluhují poslední dva objekty – studny, vzdálené od sebe cca 90 m, které poskytly poměrně ucelený nálezový fond v podobě několika rekonstruovatelných nádob, které se nacházely na jejich dnech pod hranicí spodní vody (obr. 6). V případě objektu K506 to byly 3 vakovité nádoby, které se hlásí na přelom mladší a pozdní doby kamenné – jordanovská kultura. Poněkud mladší datace je pak soubor několika nádob z objektu K507, mezi nimiž se již vyskytuje i nálevkovitý pohár. Výsledky archeobotanických a palynologických rozborů, které by snad přispěly k osvětlení vegetačních podmínek a případných rozdílů v předpokládaném rozpětí několika staletí mezi oběma soubory, však nebyly bohužel v době přípravy této zprávy ještě k dispozici. Provedeným výzkumem byl výrazným způsobem obohacen nálezový fond ze samotného počátku pozdní doby kamenné a současně se jedná o novou, ojedinělou lokalitu s doklady osídlení KNP východně od řeky Moravy na jejím středním toku.

HOSTĚRADICE (okr. Znojmo)

Velký rybník – vrt a úprava vody (D. Humpola, č. akce 721/17)

V zimních měsících na přelomu roků 2017 a 2018 byl v návaznosti na postup zemin prací proveden archeologický výzkum na stavbě Hostěradice

– Vrt a úprava vody. V poloze Velký rybník se podařilo zachytit na profilech výkopu celkem osm zahloubených objektů. Nejstarší chronologickou komponentu představovala zahloubená chata a zásobní jáma, které se podařilo na základě keramického materiálu datovat rámcově do období pozdní doby kamenné – eneolitu. Ostatní zahloubené objekty (chata, zásobní jámy a dva sídlištní objekty) obsahovaly keramické nálezy charakteristické pro 13.–14. století.

HOSTIŠOVÁ (okr. Zlín)

Skopalíkovo pole – kabel NN (A. Fojtík, č. akce 584/18)

Archeologickým výzkumem byl v rýze pro kabel NN zachycen jeden rozměrově rozsáhlejší zahloubený objekt, který lze označit jako hliník. Na základě nepočetného keramického souboru může být osídlení rámcově datováno do pravěkého období (snad mladší doba kamenná).

HULÍN (okr. Kroměříž)

Ul. Kostelní – oprava vodovodu (A. Fojtík, č. akce 165/18)

Ve výkopu bylo zachyceno souvrství, které dosahovalo hloubky téměř dva metry od úrovně současné vozovky. Většinu uloženin lze obecně datovat do novověku, u spodních kontextů nelze vyloučit jejich středověký původ. Jelikož nebyl výzkumem získán žádný archeologický materiál, není možné jednotlivé uloženiny přesněji datovat. Zjištěná situace je přínosná zejména pro poznání původní úrovně terénu.

IVANČICE (okr. Brno-venkov)

Šibeníční vrch – předstihový výzkum (J. Unger – P. Kos, č. akce 361/18)

Při archeologickém výzkumu se podařilo odkrýt pozůstatky dvou fází ivančické šibenice (obr. 7). V první fázi se jednalo o dřevěnou dvousloupovou (vidlicovou) šibenici umožňující exekuci jednoho jedince. V druhé fázi byla starší dřevěná šibenice nahrazena zděnou šibenicí zvláštního typu, postavenou z kamene a cihel. Jednalo se o dva kamenné pilíře spojené zdmi tak, že uzavíraly obdélníkový prostor. Vrcholy pilířů spojoval původně jeden dřevěný trám. Šibenici tohoto půdorysu není možné zařadit do žádných typologických schémat zpracovaných D. Wojtuckým, S. Krabathem, T. Eversem a Virdzekovou-Křápkovou, ale jedná se o variantu dvousloupové/vidlicové šibenice, která souvisí s ohradní zdí. Datování obou fází ivančické šibenice může vycházet z nálezů keramiky pocházející především z 15.–16. století.

JEDOVNICE (okr. Blansko)

Intravilán, extravilán – rekonstrukce silnice, I. etapa (P. Kos, č. akce 486/17)

Dokončení výzkumu z roku 2017 (viz *Výroční zpráva 2017*). Během rekonstrukce silnice II/373, 379 v letech 2017–2018 byly v úseku ulice Palackého zachyceny zděné základy několika historických objektů. Při terénních pracích byl roku 2018 odkryt na ulici Palackého úsek základů dvou souvislých kamenných zídek, se zešíkmeným lícem a část mohutných základů rozměrné stavby, snad se dvěma rizality, opatřené čelním vchodem z dnešní ulice. Objekt byl založen do základové jámy, jejíž obsah poskytl zlomky keramiky datovatelné rámcově do 18.–19. století. Onu stavbu lze tedy s největší pravděpodobností ztotožnit s Panským domem po barokní úpravě hrabat z Rogendorfu. Na dokumentační dobové fotografii však fasádu s vystupujícími rizality nenacházíme a lze ji tak snad označit až za objekt po mladší přestavbě, uskutečněné v době hrabat ze Salmu. Zajímavostí je možná superpozice „starších“, na jíl vrstvených kamenných základů ležících v návazném zdivu stavby níže pod základovou spárou, v bahnitě kulturní vrstvě, která poskytla zlomky tuhové keramiky a strusek s přibližnou datací do rozmezí 13.–14. století. V některých svrchních zásypech byla nalezena ve zlomcích také keramika hlásící se již do rozmezí 15.–16. století.

JIŘÍKOVICE (okr. Brno-venkov)

Díly – stavební dvůr (D. Parma, č. akce 1018/18)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný zahloubený objekt, z jehož výplně ovšem nepocházejí žádné datovatelné artefakty. Pouze na základě celkového charakteru a přítomnosti zuhelnatělé organické hmoty na dně lze uvažovat, že jde o zbytek zásobní jámy rámcově pravěkého stáří, souvisejí nejspíše s podobně nejasně datovanými objekty zjištěnými na parcele přiléhající ke zkoumané ploše od jihu.

JIŘÍKOVICE (okr. Brno-venkov)

Díly – administrativně skladový areál (D. Parma, č. akce 1035/18)

Během výstavby haly firmy Technoma byly ve skryté ploše zachyceny celkem tři hroby KZP a několik dalších blíže nedatovatelných sídlištních objektů, z nichž jeden snad může být novověkého stáří a souviset s bitvou roku 1805.

KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)

Kralický háj – odstavná plocha (P. Fojtík, č. akce 874/18)

Archeologické zjištění v areálu společnosti SPEDITION FEICO s. r. o. se tentokrát omezilo pouze na zachycení skrumáže kamenů, které lze patrně

spojovat s raně novověkým rybníkem, který na základě dostupných historických pramenů i dřívějších terénních pozorování lokalizujeme právě do této části Kralického háje.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Kotojedská – stavba RD (M. Popelka, č. akce 646/17)

Výzkum probíhal od října 2017 do dubna 2018. V průběhu výzkumu byly zdokumentovány celkem 3 archeologické objekty narušené stavební činností. Jeden z objektů se nacházel nedaleko vlastní stavby ve výkopu pro vodovodní přípojku, další dva pak byly zjištěny přímo v základových pasech budované novostavby. Zjištěné archeologické situace tvoří součást známé polykulturní lokality „Nohylák“, známé již od přelomu 19. a 20. století, souvisleji prozkoumané Muzeem Kroměřížska v Kroměříži koncem 90. let 20. století v souvislosti se vznikem zástavby satelitu rodinných domů. Vůbec poslední výzkum zde provedli pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2017 při připojení plánované novostavby RD k síti nízkého napětí. Předmětným výzkumem byla prokázána zvýšená koncentrace archeologických objektů ve spodních partiích návrší. Časově ukotvit prozkoumané situace se ale jeví (vzhledem k omezeným možnostem provedeného výzkumu) značně problematické. Nepoččetný, značně fragmentární a málo průkazný získaný materiál lze rámcově datovat do (mladšího?) pravěkého období, pouze u jednoho fragmentu, nesoucího výzdobu v podobě vhloubené kruhové aplikace lemované žlábký, by bylo možné uvažovat o jeho zařazení do pozdní doby bronzové nebo na počátek starší doby železné (HB/HC).

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Vodní, Farní – oprava vodovodu a kanalizace (A. Fojtík, č. akce 53/18)

V průběhu archeologických dohledů byl na ulici Vodní zachycen relikt zděné stoky v prostoru křižovatky s ul. Farní, do které zjevně stoka dále pokračuje. Tato původní kanalizace byla zbudována v polovině 19. století.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Vodní – rekonstrukce MS (A. Fojtík 4016, č. akce 239/18)

Během archeologického výzkumu byly zachyceny reliktů původní zděné kanalizace v prostoru křižovatky s ul. Dobrovského a v prostoru před č. p. 50.

KUNŠTÁT (okr. Blansko)

Státní zámek Kunštát – geodetické zaměření (P. Kos – D. Vitulová, č. akce 563/18)

Objednané terénní práce se v roce 2018 zaměřily na geodetická měření spojená s řešením chystaného projektu terénních úprav, které by měly proběhnout v prostoru zámeckých zahrad (Zámecká zahrada Habrůvka Kunštát) a severovýchodního předzámčí v předpolí dolní brány. Předmětem zájmu byla systematická nivelace tělesa valu, zaměření jeho koruny, předprsní zidky a nově nalezené starší, pravděpodobně středověké zdi, v partii ohradní zdi u dolního zámeckého branského objektu.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Intravilán – stavba sportovní haly (R. Bíško – M. Přichystal, č. akce 34/17)

V roce 2017 proběhlo budování nové sportovní haly (č. poz. 2972/1), kdy bylo zkoumáno několik objektů spadající do období neolitu. V roce 2018 pokračovaly zemní práce budováním inženýrských sítí. V rýze v JZ části stavby byl zachycen opět objekt odpovídající mladému neolitu a dále objekt z období halštatu. Prostor stavby a okolní terén byl v průběhu 20. století výrazně změněn a upraven množstvím navážek. Vzhledem k nízkému počtu zachycených situací, jejich tvarové rozmanitosti a roztroušenosti není možné identifikovat vyšší archeologické struktury. Každopádně povaha zemních prací v roce 2018 tuto možnost ani nepřipustila. Pouze je zřejmé, že se jedná o reziduum sídliště z období lengyelské a horákovské kultury značně poškozené novodobými terénními úpravami.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ve Vedlejších – obchodní galerie Family park zahrádka (M. Přichystal, č. akce 394/18)

V roce 2018 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum v prostoru bývalé zahrádkářské kolonie „Ve Vedlejších“ v souvislosti s výstavbou venkovní obchodní galerie Family park Zahrádka. V severozápadní části dotčeného prostoru, při okraji terénní deprese občasného bezejmenného pravého přítoku Mozovského potoka, byly nedaleko od sebe odkryty dva zahloubené sídlištní objekty. Na základě získaného materiálu bylo možné oba objekty datovat do jordanovské kultury.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ul. Knínická – stavba průmyslové haly (M. Přichystal, č. akce 997/18)

V severozápadní části skryté plochy, kde terén vystupoval z inundace potoka Kuřimka, bylo zaznamenáno 71 zahloubených archeologických objektů, které představují pokračování známé polykulturní lokality.

Nejstarší doklady osídlení náležely kulturám s lineární keramikou a s moravskou malovanou keramikou. Jednalo se jen o jednotlivé sídlištní jámy a útržky nepříliš bohaté kulturní vrstvy, dosahující místy ovšem poměrně značné mocnosti.

V rámci zkoumané plochy byly zachyceny také dva lidské hroby z doby halštatské, které s největší pravděpodobností reprezentují fragment dosud neznámé nekropole. Jednalo se především o kostrový pohřeb ženy, umístěný patrně v komorové hrobce a bohatě vybavený 11 keramickými nádobami, železným nožem, železnou harfovitou sponou, bronzovým kroužkem a náhrdelníkem složeným z jantarových korálek. V jeho blízkosti byl objeven ještě prostý žárový hrob, v němž byly spálené ostatky uloženy spolu s železným náramkem do keramické nádoby.

Vrchol osídlení místa spadá do raného středověku. Kromě jedné chaty pravoúhlého půdorysu s podlahou mírně zapuštěnou pod úroveň terénu a s nosnou kúlovou konstrukcí po obvodu bylo zjištěno také několik charakteristických zásobních jam. V zásypu jedné z nich byly objeveny kusy žernovu, z jině se zase podařilo zachránit masivní vytvarovaný blok mazanice s otiskem tkaniny (obr. 8). Skutečnost, že ve všech hlubších jamách byla navzdory dlouhodobému suchu zachycena spodní voda, dokládá výraznou změnu její hladiny oproti stavu v raném středověku, která se dá vysvětlit buď tehdejší sušším klimatem, nebo postupným zanášením údolní nivy potoka Kuřimky v důsledku pokračujícího odlesňování krajiny a zvýšené eroze. Další stopy lidských aktivit pak byly datovány do vrcholného středověku a raného novověku a souvisí nejspíše s existencí historické Kuřimi v severovýchodním sousedství lokality.

LIPŮVKA (okr. Blansko)

Nad cihelnou – stavba RD (M. Přichystal, č. akce 490/17, 756/17, 194/18)

V průběhu celého roku 2018 pokračovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i., v záchranných archeologických výzkumem ve střední části trati „Nad cihelnou“, jež byly vyvolány postupnou výstavbou

rodinných domů a s nimi souvisejících přípojek inženýrských sítí. Nově bylo dokumentováno porušení dalších 55 zahloubených sídlištních objektů, které je možné na základě získaného materiálu opět datovat do kultury s lineární keramikou. Přes východní polovinu tratě „Nad cihelnou“ bylo navíc budováno napojení splaškové kanalizace do stávající čerpací stanice odpadních vod, situované při hranici s katastrálním územím Svinošice. Díky tomu se podařilo vymezit jihovýchodní okraj výše zmíněné osady kultury s lineární keramikou. Ve východním úseku liniového výkopu, zasahujícím do terénní sníženiny okolo pravého bezejmenného přítoku Kuřimky, pak byla zaznamenána zhruba 20 cm mocná kulturní vrstva s četnými kusy mazanice a ojedinělými zlomky keramických nádob, které lze časově nejspíše zařadit do kultury s moravskou malovanou keramikou.

LIPŮVKA (okr. Blansko)

Pod Habřím – obnova VN (M. Přichystal, č. akce 190/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byla v jižní části polní tratě „Pod Habřím“ na parcele č. 1020/2 zdokumentována jedna sídlištní jáma. Na základě zlomků keramických nádob ji lze datovat do kultury s moravskou malovanou keramikou ze závěru mladší doby kamenné. Přítomnost osady nositelů uvedené kultury v tomto místě naznačovaly výsledky dřívějších povrchových sběrů.

LYSICE (okr. Blansko)

Ul. Brněnská – přemístění VTL RS (M. Přichystal, č. akce 322/18)

V severovýchodní části pozemku na parcele č. 2814/164 bylo zdokumentováno celkem 12 zahloubených archeologických objektů a kulturní vrstva, které reprezentují dosud neevidované pravěké sídliště. Rýha plynovodu v uvedeném místě porušila 6 blíže neinterpretovatelných sídlištních objektů, z nichž tři lze na základě získaných zlomků keramických nádob datovat do kultury s lineární keramikou z počátku mladší doby kamenné. Zaznamenáno bylo také 6 kúlových jam, které vytvářely přerušovanou řadu o délce cca 16 m a které by mohly být pozůstatkem nosné konstrukce dlouhého nadzemního domu příznačného právě pro počátek mladší doby kamenné. Z nadložní půdy byly navíc získány 2 zlomky keramických nádob z vrcholného středověku. Ty se na lokalitu dostaly nejspíše druhotně, a to buď působením přírodních procesů (splach z výše položených míst), nebo činností člověka (zemědělské aktivity).

LYSICE (okr. Blansko)

Ul. Družstevní – stavba hasičské zbrojnice (M. Přichystal, č. akce 398/18)

Ve druhé polovině roku 2018 byl proveden záchranný archeologický výzkum na pozemcích přiléhajících z jižní strany k východní polovině ulice Družstevní v souvislosti s výstavbou nové hasičské zbrojnice. V severozápadní části dotčeného prostoru byly pod vrstvami suti a navážek dokumentovány základy původní zástavby, zbourané na konci 20. století. V jihozápadním rohu pak hlubší výkop pro opěrnou zeď porušil novověkou pec blíže neurčitelné funkce.

MALHOSTOVICE (okr. Brno-venkov)

Na podsedkách – stezka pro pěší a cyklisty (M. Přichystal, č. akce 998/18)

Záchranný archeologický výzkum na pozemku p. č. 4655 v polní trati „Na podsedkách“ byl uskutečněn v souvislosti s výstavbou stezky pro pěší a cyklisty mezi Malhostovicemi a Nuzířovem. Přibližně uprostřed jihovýchodního okraje uvedeného pozemku byla ve skryté trase stezky zachycena menší zásobní jáma, kterou je možné na základě získaného materiálu datovat do mladší doby bronzové. Mezi nálezy se vyskytl i zlomek bronzového srpů a bronzový slitek. Lokalita je známa již z dřívějších povrchových sběrů, které prokázaly zdejší opakované pravěké a raně středověké osídlení.

MIROSLAV (okr. Znojmo)

Ul. Husova – stavba bytových domů (D. Humpola, č. akce 818/17)

Výzkum probíhal od listopadu 2017 do února 2018. Při budování bloku bytových domů se podařilo prozkoumat čtveřici zahloubených objektů. Dva z nich bylo možné jen rámcově datovat do období pravěku. Významným nálezem se stal pozůstatek pece z doby římské. Tato situace navazuje na zjištění z výzkumu při opravě průtahu obcí. Nedaleko stavby bytových domů byla odkryta soustava pecí stejného stáří. Poslední objekt, běžná sídlištní jáma, byl datován do vrcholného středověku. Ze zjištěné situace vyplývá, že v místech stavby se nachází okraj sídelního areálu.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Mariánské údolí – stezka Singletrail (P. Kos, č. akce 37/18, 345/18)

Záchranný archeologický výzkum na akci „Singletrail Moravský kras: Mariánské údolí – okruh A1“, doložil v roce 2018 v místě cyklotrasy (hlavní

trať Horákovský les) celý soubor archeologických objektů a situací, z nichž značná část se dotkla okrajově, ale i bezprostředně vlastní budované trasy. Během této akce se také opětovně ukázalo, že archeologický dohled se vyplácí realizovat i v prostoru více méně souvisle zalesněného pásma Dražanské vrchoviny i při nevýrazných terénních zásazích, k jakým se řadí i tato akce.

V oblasti jižně Mokerské hájovny byl u budovy vodojemu nalezen zlomek bíle patinovaného silicidového jádra. Na návrší mezi tratěmi „Mordovny“ a „U Chlapečka“ byly zachyceny anomálie železných limonitických rud – teoreticky barviv, které mohly být využívány již pravěkými lidmi. Kromě zlomků pravěké keramiky (ml. neolit) z kulturní vrstvy, pochází z těchto míst i nález bíle patinovaného pazourkového jádra z období mladého paleolitu.

Dále výzkum doložil, že v úseku nově budované stezky severně Horákovské hájovny, leží dosud neznámý sídlištní areál z období neolitu–eneolitu. Některé zlomky keramiky naznačují, že se může jednat o kulturu s moravskou malovanou keramikou, která se mohla již ve své době významněji dotknout povrchové těžby místních vápenců a barevných prachovic, či jílovitých hlín typů terra rossa. Důležitým poznatkem je, že těžba vápence tu sahá s velkou pravděpodobností již do mladšího neolitu, a ve stejné době tu byly patrně exploatovány i další nerostné suroviny, jako droby, valouny ze slepenců, a barevné hlínky.

Mnoho antropogenních objektů a aktivit v místě nově budované cyklotrasy dokládají využití krajiny (exploataci surovin, zpracování, komunikace, zemědělská a sídelní činnost) ve vrcholném středověku a raném novověku.

Kromě lesních úvozů, které lze podle některých indicií spojit hlavně s obdobím 18.–19. století, se podařilo na několika nalezištích v okolí Horákovské myslivny doložit také zlomky keramických nádob z 12.–13. století. Současný stav poznatků nevylučuje, že se může jednat o indicie, svědčící o zániku dosud neznámé středověké osady. V lese jihozápadně Horákovské myslivny a bývalou vojenskou hláskou PVOS prošla cyklostezka neznámým valovitým liniovým náspem, který bylo možné spojit podle historických map se zaniklou plužinou z 18.–19. století.

Zajímavé poznatky plynuly z oblasti „Trnové hory“, kde cyklostezka prošla řadou mělkých jámových lomů na vápenec a středem rozsáhlého exploatačního okrsku se dvěma zaniklými polními vápennými pecemi. V raném novověku, popř. pozdním středověku, tudy vedly úvozové cesty, po nichž probíhala doprava koňmi (nález podkovy), lze zde tušit vazbu na trasu ne-

daleké Podolské cesty, která umožňovala komunikaci východního Brněnska s jižní částí Moravského krasu (např. soz dřeva, šterku, vápna a stavebního kamene).

Díky budování cyklostezek se podařilo lokalizovat také dvě, dnes již suché, studánky za dnešní Horákovskou myslivnou a v Březovém žlábku u Mokerské myslivny, které byly shodně obestavěny zídkami z pálených cihel nestandardních formátů. Těžba vápence i lesní hájenství tu probíhaly hlavně v raném novověku (19. století), kdy obec Horákov příslušela k sokolnickému panství hrabat z Mitrova, jež ji vlastnili až do konce 2. světové války.

Zalesněná krajina u Horákova skrývá doposud vysoce ceněné prameny pro další odborné výzkumy a studie nadregionálního významu. Zcela logicky se do budoucna jedná o potenciální místa odborného vědeckého terénního výzkumu. Není proto jisté pouhou náhodou, že právě Horákov se stal eponymem pro jednu z nejvýznamnějších epoch evropských dějin, příslušející starší době železné a dokumentuje tak vlastní počátek dějin evropských Keltů na našem území.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Lom – archeologický průzkum v předpolí lomu Mokrá (P. Kos, č. akce 36/18)

Během roku byly geodeticky a kresebně zaměřeny a zdokumentovány další antropogenní struktury v předpolí Západního lomu Mokrá. Šlo převážně o doklady těžby vápence, dočasná sezónní obydlí a vápenice. Současně probíhala i prospekce detektorem kovů. V oblasti dobývacího prostoru velkolomu se tak podařilo lokalizovat další exploatační a výrobní okrsky, z nichž některé se povedlo i datovat. Naprostá většina aktivit spojených s uhlířstvím, vápenictvím a skalnictvím/šterkařstvím zde spadá do období 19.–20. století, našly se však i doklady ze 14. a 16.–17. století.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Dlouhé Kopaniny – komunikace a IS pro RD Kopaniny (P. Kos, č. akce 1012/18)

Při skrývání nově budované obslužné komunikace pro RD na mokerských Dlouhých Kopaninách byl nejprve objeven malý žárový hrob a následně i sídliště z doby halštatské. Podařilo se prozkoumat rozměrnou zemnici obklopenou pásmem sloupového hrazení. Postupně byl lokalizován celý systém lehčího sloupového hrazení výšinné osady s náznaky vstupů a jednotlivými mělce zahloubenými jámovými objekty.

MORAVANY (okr. Brno-venkov)

Švédské kříže – obytný soubor rodinných domů (I. Čižmář, č. akce 384/18)

Archeologický výzkum probíhal na ploše určené pro výstavbu 19 rodinných domů na okraji obce. Stavba nebyla ohlášena a skrývka zde byla provedena bez archeologického dohledu. Větší část plochy nebyla skryta na podloží a průzkumem se zde nepodařilo zachytit archeologické nálezy. V pozdější skrývce pro komunikaci byla evidována jediná archeologická situace (součást většího objektu zabíhajícího do profilu). Jednalo se nejspíše o exploatační jámu. Při následném průzkumu (odkrytá plocha cca 1 x 2 m) byl získán pouze jediný střep, který dokládá aktivity na lokalitě v mladší době kamenné a je možné jej patrně přiřadit ke kultuře s moravskou malovanou keramikou.

MORKOVICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – novostavba polyfunkční budovy (A. Fojtík, č. akce 343/18)

V průběhu výzkumu byl získán nepočetný keramický materiál dokládající středověký a novověký vývoj parcely.

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

Oráčiny – těžební areál (M. Popelka, č. akce 141/18)

V návaznosti na průběžné rozšiřování těžební areálu společnosti CEMEX Sand, k.s. probíhají v rámci dalších etap (etapy V/C a V/D) při postupu zemních prací pravidelné archeologické dohledy, při kterých byla v samotném závěru roku (prosinec 2018) zjištěna v hloubce cca 1,5 m od současného terénu tmavá humózní vrstva, ve které bylo nalezeno několik zlomků neolitické (pravděpodobně LnK?) keramiky. Jedná se patrně o původní půdní horizont. V okolí nebyly zjištěny žádné stopy po zahloubených objektech. Je možné, že se už v pravěkém období jednalo o podmáčený prostor lužních lesů, ale ani zde nelze vyloučit ojedinělé stopy po předchozí lidské aktivitě.

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

Zámoraví – kabelová smyčka NN (M. Popelka, č. akce 973/18)

Při provádění archeologického dozoru nad výkopem pro kabelovou smyčku nízkého napětí na parc. č. 4696/11 bylo zjištěno, že na pozemku byla v nedávné době realizována stavba rodinného domu (parc. č. st. 2412). V průběhu stavby rodinného domu byly stavební činností nepochybně porušeny archeologické situace – dokladem toho jsou movité archeologické nále-

zy posbírané na deponiích zeminy, vytěžené ze skrývky ornice a hloubení základových pasů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o nehlášenou stavbu, nebylo provedení výzkumu umožněno. Získaný archeologický materiál (fragmenty keramických nádob a část ručního mlýnu – zrnotěrky) indikuje přítomnost pravěkého sídliště na výrazné pravobřežní terase nad zaniklým řečištěm Moravy v lokalitě „Zámoraví“, jihovýchodně od železničního přejezdu ve směru z Napajedel do Žlutavy.

NEZAMYSLICE (okr. Prostějov)

Končiny – ZTV pro 17 RD (P. Fojtík, č. akce 761/18)

Na skrývkou dotčené ploše byla registrována lokální koncentrace keramiky starší doby bronzové rozptýlené v podorniční vrstvě. Vlastní výkopy v trasách pokládky inženýrských sítí byly však zcela prosté případných archeologických objektů. Zlomky nádoby únětické kultury, nalezené v druhotné poloze, poukazují na soudobé osídlení bližšího okolí a souvisejí patrně s již dříve známými sídlištními jámami a hroby zaznamenanými A. Teličkou na terénním hřbetu situovaném západně místa stavby.

OHROZIM (okr. Prostějov)

Hrabovec – infrastruktura pro RD (P. Fojtík, č. akce 722/18)

Na ploše budoucí komunikace bylo prozkoumáno a zdokumentováno celkem 18 sídlištních objektů souvisejících s již dříve známou osadou pozdní doby bronzové a patrně i počátku starší doby železné. Běžnému spektru nálezů se zde vymyká pískovcový kadlub s negativem srpů a především hudební nástroj v podobě větší kostěné píšťaly. Protohistorickému osídlení blízkého okolí stavby nasvědčuje příměs v podobě ojedinělého drobného zlomku šedé na kruhu točené keramiky zdobené svazkem vlnic, který se hlásí k okruhu tzv. „jiříkovického zboží“ pozdní doby římské.

OLBRAMOVICE (okr. Znojmo)

Dvůr domu č. p. 226 – výstavba kamenné zídky (J. Kala, č. akce 369/18)

Během záchranného archeologického výzkumu bylo prozkoumáno torzo kostrového hrobu s mimořádně špatně zachovalým zbytkem skeletu dospělého jedince. Vzhledem k absenci jakýchkoliv nálezů, hloubce pohřbu, orientaci a uložení kostry se lze domnívat, že hrob může být snad mladohradištního stáří (11.–12. století), přičemž by tedy měl být součástí většího a dosud neznámého pohřebiště, možná částečně zničeného již při výstavbě

zdejších zemědělských usedlostí v pozdním středověku či raném novověku. V širší perspektivě přichází do úvahy středověké či novověké stáří hrobu, v tom případě ovšem s nejasným kontextem, tj. mimo pohřebiště. Souvislost nálezů s válečnými či poválečnými událostmi je s největší pravděpodobností vyloučena.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

Dvůr fary č. p. 67 – válečný hrob (J. Kala, č. akce 927/18)

Během terénních úprav dvora fary byl narušen zbytek hrobu dvou německých vojáků. Ten byl již prakticky zničen při výkopových pracích asi před desíti lety, aniž by byl jeho nález ohlášen. Při krátkém záchranném výzkumu byl dokumentován a exhumován zbytek kostrového pohřbu dospělého muže a další sekundárně přemístěné kosterní pozůstatky. V primární poloze se tak zachovalo jen torzo jednoho skeletu, ostatní fragmenty byly do výkopu pohozeny v igelitové nákupní tašce. Dle relativně bohatých archivních materiálů zde měli být pohřbeni Wilhelm S. a Fietz D.; oba padli v odpoledních hodinách 8. května 1945 během náletu na obec, čemuž mohou odpovídat i mnohočetné perimortální zlomeniny, zjištěné u obou koster. Skelet prvního jmenovaného byl díky nálezu vojenské známky (obr. 25) identifikován zcela nepochybně. První z vojáků zemřel podle antropologického odhadu ve věku 24. až 26. let (dle známého data narození ve věku 24 a půl roku), druhý pravděpodobně mezi 25. a 30. rokem života. Antropologicky byly spolehlivě rozlišeny a následně separovány oba skelety. Oba byli vysocí mezi 175 až 180 cm, první byl robustní, druhý naopak gracilní tělesné konstituce. Kosterní pozůstatky byly předány zástupci Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V. k pietnímu uložení na vojenském pohřebišti v Brně.

OSLAVANY (okr. Brno-venkov)

Ul. Sportovní – rekonstrukce teplovodu (J. Kala, č. akce 727/18)

Starosta města Oslavan ohlásil Ústavu archeologické péče Brno v.v.i., že při kontrole stavby teplovodu našel na hromadě větší množství keramických fragmentů. Následně zde byl proveden krátký záchranný výzkum. Strojně hloubený liniový výkop o délce necelých 100 m se nacházel přibližně ve středu intravilánu města na bytovém sídlišti na ulici Sportovní, konkrétně mezi budovou Mateřské školy a domem č. p. 11. V nestabilním výkopu byl identifikován a v rámci možností dokumentován větší sídlištní objekt datovaný do starší doby železné, patrně související se sídlištěm a pohřebištěm

zkoumaným v blízkém okolí již v minulosti, naposledy v roce 2012. V části výkopu byla také patrná stejně datovaná kulturní vrstva kombinovaná s tmavými říčními sedimenty.

OTROKOVICE-KVÍTKOVICE (okr. Zlín)

Přední mezicestí – JV obchvat Otrokovic, předstihová část (M. Popelka, č. akce 585/17)

V souvislosti s plánovaným budováním JV obchvatu Otrokovic probíhal od září 2017 do června 2018 předstihový záchranný výzkum na třech plochách plánované stavby. Přípravné práce pro předstihový výzkum započaly v podzimních měsících dvěma rozsáhlými skrývkami v místě komunikačních uzlů u Napajedel, kde se však nepodařilo žádné výrazné stopy předchozího osídlení identifikovat. Velké množství archeologických objektů však poskytly svahy nevýrazného údolíčka na katastrálním území Kvítkovic u Otrokovic. Zde se podařilo již v listopadu 2017 (poloha „Nábřeží“) identifikovat první archeologické situace, mezi kterými se vyjímalý především 4 hroby nitranské kultury z počátku starší doby bronzové. Po zimní přestávce došlo k rozsáhlému plošnému odkryvu v místě napojení na stávající komunikaci D55. Na odkryté ploše bylo prozkoumáno přes 100 dalších archeologických objektů, kterým dominovaly rozměrné exploatační jámy tzv. hliníky (obr. 10) nebo charakteristické kruhové zásobní jámy. Osídlení v poloze „Přední mezicestí“ („Za chmelínem“) má nejméně dvě fáze osídlení. Starší je reprezentována tzv. věteřovskou skupinou ze sklonku starší doby bronzové (obr. 9), mladší pak časnou fází kultury popelnicových polí (kultura lužická) z mladší doby bronzové. Mezi atraktivní nálezy se řadí kompletní štítová spona spindelfeldského typu, vyzvednutá z jednoho z hliníků – tento nález v sídlištním kontextu, navíc v objektu se zmíněným exploatačním charakterem, se dá přinejmenším považovat za neobvyklý. Zajímavým je také doklad práce s kovy v podobě hliněné formy na odlévání bronzových seker. Ještě výraznějším objevem však byl nález keramické antropomorfní plastiky se vsazeným bronzovým korálem ve středu hrudi v jednom ze sídlištních objektů mladší doby bronzové (viz fotografie na obálce). Tento nález na běžném nížinném sídlišti je možno prohlásit oprávněně za unikátní. Jedná se pravděpodobně o kultovní předmět, vztahující se k etablovanému slunečnímu kultu a bronzová ozdoba na hrudi pravděpodobně představuje tzv. „pektorál“. S největší pravděpodobností jde o zpodobnění božstva nebo vysokého duchovního, božstvo zastupujícího. Ve východní části stavby, která přiléhá k poloze „Chmelín“ pak

bylo zjištěno osídlení mladšího vývojového úseku KLPP – kultury slezské z pozdní doby bronzové a jeden hrob kultury se šňůrovou keramikou, ve kterém se však nedochoval skelet, který byl pravděpodobně stráven. Datovat tento hrob však lze díky milodarům v podobě silicitového škrabadla a misky tzv. moravského typu. Ještě dále k východu v trase plánované přeložky místní komunikace byla zachycena kulturní vrstva z doby laténské, která byla zkoumána metodou čtvercové sítě. I v této části se opět objevilo několik objektů věteřovské skupiny a několik z nich poskytlo velice zajímavé soubory rekonstruovatelných keramických tvarů a díky vhodným podmínkám se v jednom z objektů dochovaly skořápky lískových ořechů a také vypálená hnízda vos „hrnčířek“.

OTROKOVICE-KVÍTKOVICE, NAPAJEDLA (okr. Zlín)

Chmelín – JV obchvat Otrokovic, stavební část (M. Popelka, č. akce 751/18)

V průběhu měsíce října začal v souvislosti s oficiálním zahájením prací výzkum v trase jihovýchodního obchvatu dálnice D55 u Otrokovic.

1. Na katastrálním území Kvítkovic u Otrokovic výzkum navazoval na plochu zkoumanou v předstihové etapě v na konci roku 2017 a v jarních měsících roku 2018. Celkem zde bylo v podzimní etapě prozkoumáno 55 archeologických objektů. Skupina několik zásobních jam patřila ještě k rozsáhlému sídlšti věteřovské skupiny (nejzazší objekty z tohoto období byly zachyceny jarním výzkumem ve vzdálenosti až 500 m – trať „Chmelín“). Zmíněné objekty poskytly početný keramický soubor včetně celých tvarů zdobených vhloubenou výzdobou a inkrustací. Nově zjištěnou komponentou je exploatační jáma lengyelské kultury. Zajímavým zjištěním je struktura tvořena větším množstvím kúlových/sloupových jamek, která má obdélný půdorys a v jejíž bezprostřední blízkosti byly prozkoumány dvě menší zásobní jámy. Tato struktura zatím zůstává bez bližší datace a její část zasahuje pod dosud neskrytou plochu.

2. V průběhu posledních říjnových dnů probíhal také krátký výzkum v trase budované dálnice na katastrálním území Napajedel. Zde bylo s konečnou platností lokalizováno keltské sídliště, jehož stopy zachytil již v roce 2009 I. Čížmář při stavbě areálu firmy Gienger. Zkoumané části sídliště dominoval rozsáhlejší objekt se stopami po nadzemní konstrukci, v jehož výplni bylo nalezeno velké množství keramiky, příznačné pro stupeň LT C a několik drobných předmětů jako např. bronzový závěsek, skleněné korálky nebo část skleněného náramku. Výzkum bude pokračovat na jaře 2019.

OTROKOVICE (okr. Zlín)

Zalání – suchá nádrž (M. Popelka, č. akce 714/18)

Při zemních pracích v rámci plošně rozsáhlejší akce „Suchá nádrž N2 Dolní Chrástě v k.ú. Otrokovice, byly v jižní části stavby zjištěny dva zahloubené archeologické objekty. Jednalo se o dvě, téměř totožné zásobní jámy, jejichž výplně poskytly keramiku rámcově datovatelnou do doby bronzové. Zmíněné objekty indikují přítomnost dosud neznámého pravěkého sídliště situovaného pravděpodobně na nepatrné terénní vyvýšenině na levém břehu vodoteče Habrůvky. Nevýrazný archeologický materiál byl získán také v okolí současného koryta zmíněné vodoteče – ten však byl pravděpodobně druhotně přemístěný.

PLUMLOV (okr. Prostějov)

Zámek Plumlov – obnova fasády a další stavební úpravy (P. Fojtík, č. akce 877/17)

V roce 2018 probíhal průběžný archeologický dohled nad postupem prací souvisejících s obnovou fasády budovy tzv. vysokého zámku, přesněji se sánací vlhkosti a úpravami prostranství v navazující části nádvoří. V jeho rámci bylo fotograficky zdokumentováno obvodové zdivo a především konstrukce opěrných patek zámecké budovy vystavěné v manýristickém stylu podle architektonického projektu Karla Eusebia z Lichtenštejna v letech 1680 až 1688.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Ul. Výhon – rekonstrukce silnice (D. Parma, č. akce 764/18)

Při rekonstrukci komunikace byly dokumentovány zbytky výrazného souvrství s keramikou pozdní doby bronzové, patrně pozůstatek sídelní komponenty současné se známým pohřebištěm v blízké poloze „Palouk“.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Nivy – těžba písku (M. Lečbych, č. akce 918/18)

V návaznosti na těžbu písku pokračoval i v roce 2018 pravidelný záchranný archeologický výzkum. Během záchranných prací bylo prozkoumáno celkem 65 zahloubených objektů, většinou běžných kúlových jamek či větších různorodých sídlištních objektů nebo obvyklých zásobních jam. Významnou komponentou pak bylo odkrytí dalších 13 hrobů, ve kterých se podle předběžného zhodnocení odrážejí vlivy kultur nitranské a protoúnětické. Hroby se koncentrovaly zejména v severní části pískovny. Za nejstarší

doklady pravěkého osídlení lokality můžeme považovat několik v půdoryse nepravidelných jam s lineární keramikou. Převážná většina všech zbývajících objektů je keramikou řazena do slezské fáze KLPP, ale vyskytla se i jedna výrazná zásobní jáma s minimálním množstvím movitých nálezů, které však dovolují tuto jámu zařadit do doby laténské.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

Pod šípem – novostavba rodinného domu (J. Kala, č. akce 995/18)

Na plošné skrývce v místě budoucího rodinného domu byly identifikovány a prozkoumány čtyři nevelké zahloubené objekty, související s rozsáhlejším sídlištěm MMK, které je zde zkoumáno již od roku 2014. Vyzdvížen byl obvyklý keramický inventář, silně fragmentarizovaný v důsledku dřívějšího intenzivního pohybu stavební a zemědělské techniky.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

Průmyslová zóna – výrobní areál MUBEA SBS (P. Fojtík, č. akce 577/17)

Na skryté ploše s výměrou přesahující 6 ha bylo prozkoumáno a zdokumentováno téměř 650 archeologických objektů reflektujících nebývale intenzivní pravěké a raně historické osídlení místa (obr. 11). Nejstarší doložené lidské aktivity náležejí již do 5. tisíciletí před Kristem a souvisejí s neolitickou kulturou s vypíchanou keramikou. Významným zjištěním je skupina asi 25 sídlištních jam a 10 kostrových hrobů poskytujících archeologické nálezy odpovídající závěru lokálního vývoje kultury se šňůrovou keramikou provázející nás závěrem pozdní doby kamenné. Hned několik stovek objektů různého charakteru a účelu (hliníky, zásobní jámy, sklípky, apod.) bezpečně spojujeme s rozsáhlým sídlištěm počátku mladší doby bronzové. Ojedinelým nálezem je zde skelet dítěte pohozeného někdy ve 12. století před Kristem v jedné z běžných jam doby lužických popelnicových polí (obr. 12) a provázeného mj. zlomky velatické keramiky pocházející z jihomoravské oblasti, který s ohledem na striktně dodržovaný žárový pohřební ritus poskytuje velmi cenný materiál ke komplexnímu antropologickému zkoumání. Z prostorově kompaktnější skupiny archeologických objektů s keramikou pokročilé doby halštatské zaujmou nejen zemnice či spíše „suterény“ nadzemních srubových staveb, ale i stopy snad soudobého ohrazení umožňující úvahy o existenci dvorce starší doby železné. V kontextu již téměř dvě desetiletí probíhajících odkryvů v širším prostoru tzv. „Kralického háje“ překvapivým objevem je také komplex objektů souvisejících se specializovanou hrnčířskou výrobou

zaměřenou na produkci tzv. „jiříkovického zboží“ (jemná na kruhu točená germánská keramika dosahující vysoké technologické i estetické úrovně). Vedle běžných sídlištních objektů náležejících 4. století po Kristu byly zachyceny též tři dobře dochované hrnčířské pece (obr. 14) a především dvě studny (obr. 13) s dubovou výdřevou, které lze považovat za jedny z prvních bezpečně doložených germánských studní v prostředí nížinných sídlišť na Moravě. Závěrem je nutné zmínit z počátku poněkud tajuplné ohrazení vymezující, vedle skupiny velkých zásobních jam – obilných sil, také struktury kůlových jamek prozrazujících přítomnost nadzemních staveb, studnu s kamenným roubením a dokonce i suterén domu provázené početnými soubory keramiky náležející polovině 16. století; po konzultaci s historiky tyto památky předběžně spojujeme s oborou a bažantnicí zřízenou v prostoru „Kralického háje“ Vratislavem II. z Pernštejna.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

Ul. Lidická – oprava vodovodu (P. Fojtík, č. akce 325/18)

Během výkopových prací byla na ulici Lidická (před domem č. p. 36) narušena mocnější vrstva planýrek obsahujících keramický materiál z průběhu 16. a 17. století. Sprašové podloží však neslo pouze zásahy recentního stáří a bylo prosté případných zahloubených archeologických objektů. Místo bylo zaměřeno a z výhozu hlíny byla selektována kolekce reprezentativnějších zlomků nádob a kamnových kachlů. Od většího odkryvu bylo, s ohledem na povahu nálezů, upuštěno. Výše uvedené zjištění ilustruje intenzitu a charakter novověkých aktivit v širším okolí kostela sv. Petra a Pavla, tedy v prostoru tzv. Brněnského předměstí.

PROSTĚJOV-ŽEŠOV (okr. Prostějov)

Záhumenky – rekonstrukce komunikace (P. Fojtík, č. akce 1027/18)

V roce 2018 byla realizována první etapa rekonstrukce místní komunikace v obci Žešov, dnes integrované části města Prostějova. V blízkosti jejího napojení na silnici směřující od Prostějova do Němčic nad Hanou, při polní trati „Záhumenky, byly pod tělesem původní komunikace zachyceny relikty dvou sídlištních jam se sporadickou keramikou počátku mladší doby bronzové, která koresponduje s četnějšími nálezy z blízkého okolí místa.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

Klášteř – odvodnění v Mariánské kapli (D. Parma, č. akce 655/18)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit pouze vrstvy a zdiva stávající stavební fáze klášterního kostela sv. Petra a Pavla. Spodní dosažená úroveň je zpevněnou úrovní vzniklou kombinací štětů, stavební suti a lité malty. Podobně je nutné interpretovat původně předpokládaná zdiva, která měla nejspíše funkci zpevnění podlah – spolehlivě nejde o nadzemní zdivo starší stavební fáze. Zpevňování podlah může souviset s nestabilitou podloží po jeho výrazném navýšení před výstavbou stávajícího kláštera a pravděpodobně jde o jednotlivé dílčí fáze výstavby kostela.

RATAJE U KROMĚŘÍŽE (okr. Kroměříž)

Intravilán – stavba RD (M. Popelka, č. akce 974/18)

Na ploše stavby rodinného domu na pozemních parc. č. 809/1 a 849 v k. ú. Rataje u Kroměříže neproběhl standardní archeologický výzkum, jelikož nedošlo k uzavření dohody s předmětným stavebníkem. Z tohoto důvodu byla narušená archeologická situace (pravěký sídlištní objekt, zjištěný v severní stěně stavební jámy) pouze fotograficky zdokumentována. Zmíněný objekt signalizuje přítomnost pravěkého (bohužel kvůli nemožnosti získat průkaznější materiál z výplně objektu blíže nedatovaného) sídliště přímo v rámci středu obce severozápadně od kostela sv. Petra a sv. Pavla.

ROUSÍNOV-VÍTOVICE (okr. Vyškov)

Padělky – stavba RD (B. Mikulková, č. akce 983/18)

Záchranné výzkumy probíhající na lokalitě v posledních třech letech během výstavby rodinných domů zjistily, že se jedná o intenzivně osidlovaný mírný jižní svah, nejbližším vodním zdrojem je Vítovický potok protékající cca 200 m západně od zkoumané plochy. V základových pasech rodinného domu zkoumaného v roce 2018 jsme dokumentovali 2 archeologické objekty. Jednalo se o sídlištní jámy, které obsahovaly keramiku LnK, zvířecí kosti a mazanici.

ROZDROJOVICE (okr. Brno-venkov)

U Kříže – stavba RD (M. Lečbých, č. akce 824/18, 825/18)

Budování nové zástavby na známé neolitické lokalitě U Kříže v Rozdrojovicích, vyvolalo i v roce 2018 nutnost archeologických výzkumů. Na rozsáhlé ploše byly prozkoumány celkem dvě parcely určené pro rodinné domy, přičemž záchranný výzkum bylo nutno provést na obou. Výzkumy prováděné v roce 2018 tak mírně rozšířily poznatky získané v minulých letech a budou pokračovat i v letech nadcházejících.

1. V rámci parcely 638/80 bylo zdokumentováno celkem 11 zahloubených objektů. Většinu objektů můžeme považovat za součást původně velmi rozlehlé stavební jámy či hliníku, jehož svrchní část byla odebrána během zemních prací. Tři objekty pravidelně kruhového půdorysu představují obvyklé sídlištní jámy s minimem movitých nálezů bez možnosti bližší interpretace. Nejvýznamnějším nálezem učiněným na parcele je tak prozkoumaná pravidelně obdélná jáma s kolmými stěnami a kůlovou konstrukcí v jedné z kratších stran a uprostřed dna jámy. Objekt můžeme interpretovat jako zemnici a tento nález tak rozšiřuje nevelký počet takových nálezů na Brněnsku. Na základě terénního zhodnocení lze všechny objekty s jistou pravděpodobností datovat do lengyelské kultury.

2. Na parcele 838/61 byly prozkoumány dva obvyklé sídlištní objekty kruhového a oválného půdorysu. Větší soubor movitých nálezů byl vyzvednut pouze z jedné z těchto jam. Na základě předběžného terénního zhodnocení ji lze chronologicky zařadit do mladší fáze lengyelské kultury.

RYMICE (okr. Kroměříž)

SV část obce – silnice II/490: Rymice (A. Fojtík, č. akce 163/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo prozkoumáno celkem pět archeologických objektů sídlištního charakteru – sídlištní a zásobní jámy. Tyto objekty byly zachyceny pouze na malé části trasy komunikace. Osídlení ale s jistotou pokračovalo dále severozápadním směrem. V tomto prostoru zemní pláň nedosahovala úrovně archeologických objektů a o jejich přítomnosti napovídaly pouze ojediněle roztroušené artefakty. Přestože z výplně objektů pochází chronologicky smíšený keramický materiál, mohou být na základě nejmladších artefaktů datovány do raného středověku. Poměrně početné intruze mladší doby železné a doby římské ukazují na intenzivní protohistorické osídlení lokality. Starší osídlení bylo doloženo povrchovými sběry z prostoru zemní pláně a sousedního pole.

SAZOVICE (okr. Zlín)

Padělky – protipovodňová opatření (A. Fojtík, č. akce 262/18)

Při stavebních aktivitách souvisejících s vybudováním protipovodňových opatření byla zachycena část pravěkého sídliště. Nově objevená lokalita se nachází na terénní vlně situované v severní části katastru obce Sazovice. Během výzkumu byly prozkoumány téměř dvě desítky zahloubených objektů, které mohou být interpretovány jako zásobní jámy, hliníky, kůlové

a sloupové jámy stavebních konstrukcí a obecné sídlištní jámy, které mohou souviset s nadzemními či mělce zahloubenými stavbami. Na základě získaného keramického materiálu je možné toto pravěké sídliště spojit s kulturou s lineární keramikou a časově zařadit do období starého neolitu.

SENETÁŘOV (okr. Blansko)

Intravilán – intenzifikace ČOV a kanalizace (P. Kos, č. akce 866/17)

Dokončení výzkumu z roku 2017 (viz *Výroční zpráva 2017*). Na profilech rýh se podařilo zachytit sledy komunikačních navážek s nejstarším datováním cca od 13./14. přes 15. až po 16. století. Jednalo se o dva profily (P1 a P2) před domy č. p. 35 a 140. Je to informace, která nás jen utvrzuje o vrcholně středověkém založení obce na bývalém holštejnském panství s původním centrem v Jedovnicích. Obec Senetářov byla založena na východní trase panství společně s Krásenskem a Kulířovem. Z mladších aktivit, spojených s podomáckou výrobou v 19.–20. století, byly v Senetářově doloženy výskyty odpadu z výroby knoflíků z perleti u některých domů, který dokumentuje produkci perleťářské továrny určené na výrobu knoflíků, založené v Senetářově Alfonsem Tomkem (Tománkem?) v 70. letech 19. století.

SLATINICE (okr. Olomouc)

Trávníky – úprava podkladu pro přístupovou cestu (P. Fojtík, č. akce 295/18)

Na dotčené ploše o výměře téměř 2.000 m², situované východně stávající průmyslové zóny v poloze „Trávníky“, bylo odkryto a zdokumentováno celkem 21 objektů, které významně rozšiřují naše dosavadní poznatky o protohistorickém a raně středověkém osídlení místa. Deset sídlištních objektů, z nichž dva lze bezpečně interpretovat jako částečně zahloubené chaty s vnitřní kúlovou konstrukcí, náleží době laténské. Vyjma obj. 507/2018, který poskytl reprezentativní soubor středoláténské keramiky středomoravské provenience s charakteristickými „pásky vtisknutých obrácených C“, je můžeme blíže řadit do období LT D1. Upozornit zde musíme na přítomnost 2 ks pozdně laténské malované keramiky, dále na 2 ks keramiky s výraznou příměsí větších zrn muskovitu (geograficky řazené do oblasti jihozápadní Moravy nebo do oblasti Českomoravské vrchoviny) a v neposlední řadě také na okraj soudkovité nádoby s výrazně odsazeným hrdlem vykazující tak profilaci obvyklou v prostoru středních a východních Čech. Z nekeramických nálezů v této souvislosti lze uvést především dva zlomky náramků z modré-

ho skla zdobených bílými a žlutými klikatkami. Šest sídlištních objektů spojujeme s osadou Germánů mladší a pozdní doby římské. Tyto obsahovaly domácí hrubou i na kruhu točenou keramiku, drobný zlomek kostěného třívrstvého hřebene opatřeného bronzovým nýt看 a též dvě bronzové spony („germánskou“ kolínkovitou sponu a sponu s podvázanou nožkou). Přímým dokladem specializované řemeslné výroby je dvoukomorová hrnčířská pec nepochybně související s místní produkcí jemné na kruhu točené keramiky. Nejmladší komponentu osídlení místa tvoří 4 objekty, v tomto případě zpravidla rozměrná obilná síla, která na základě sporadické keramiky spojujeme se Slovy předvelkomoravského až velkomoravského horizontu.

SLATINKY (okr. Prostějov)

Močálky – novostavba RD, par. č. 233/17 (P. Fojtík, č. akce 294/18)

V souvislosti s novostavbou rodinného domu s příslušenstvím proběhl záchranný výzkum. Archeologické zjištění se tentokrát omezilo pouze na jeden sídlištní objekt s materiálem příznačným pro slezský úsek komplexu lužických popelnicových polí pozdní doby bronzové.

STŘELICE (okr. Brno-venkov)

Prostřední trať – skladová hala fy TRIXIE CZ (D. Parma, č. akce 800/17)

Výzkum probíhal od září 2017 do července 2018. Podařilo se odkrýt další část neolitického sídliště v poloze „Prostřední trať“ severovýchodně od intravilánu obce. Spolu s výzkumy z let 2005 až 2012 již bylo prokopáno přes 100 objektů převážně středních a větších rozměrů, doklady nadzemních staveb v podobě početnějších sloupových jam zachyceny nebyly, neboť to ani půdní poměry na lokalitě neumožňují.

Výplně objektů z ploch z let 2017–2018 poskytly obvyklé nálezové soubory značně fragmentarizované keramiky, štípané industrie, doklady výroby broušené industrie ze zelených břidelic a několik zlomků keramických ženských plastik (obr. 15).

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Klínek – prodloužení plynovodu k RD (I. Čižmář, č. akce 847/18)

Při stavbě plynovodní přípojky k rodinnému domu byl na křižovatce polních cest narušen kostrový hrob, který se nacházel ve dně výkopu. Stavebním strojem byla narušena lebka. Zuby bagru bylo vytaženo několik kostí. S ohledem na šířku výkopu (0,6 m) a skutečnost, že větší část hrobu zabíhala

do profilu, byla situace očištěna, částečně vypreparována, zdokumentována, následně přikryta geotextilií a pod dohledem zasypána. S ohledem na orientaci hrobu (V-Z), absenci nálezů a další hroby z mladohradištního období zjištěné nedaleko, je možné předpokládat u hrobu stejnou dataci. Další hrob (zásyp v profilu, kostra neporušena) byl zjištěn o cca 4 m dále. Také u něj proběhla pouze dokumentace a zaměření situace.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

***U Trní – logistický park Brno, hala DC 2* (I. Čižmář, č. akce 253/18)**

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při stavbě plynovodní přípojky k hale logistického parku v trati U trní byly zachyceny tři archeologické objekty dokládající existenci pravěkého sídliště. Nepočtený keramický materiál je umožňuje datovat do období pozdního eneolitu a dle charakteristické výzdoby náleží kultuře se zvoncovitými poháry. Zajímavým ozvláštňením stavebních prací se stal nález munice z druhé světové války. Raketa 30 cm Wurfkörper byla odpalována německými vojáky z raketometu Nebelwerfer a souvisí pravděpodobně s událostmi souvisejícími s bitvou u nedalekého Ořechova v roce 1945.

ŠITBOŘICE (okr. Břeclav)

***Trať od Těšan – napojení na VOV* (M. Lečbych, č. akce 103/18)**

Na mírném návrší byly prozkoumány dva rozměrné archeologické objekty. Vzhledem k silnému mrazu však situace nedovolovala objekty podrobit obvyklému průzkumu. Během dokumentace profilů také nebyly patrné žádné stopy narušených movitých nálezů. Zachycené objekty proto nelze přesněji chronologicky zařadit. Uvažovat tak můžeme pouze teoreticky o jejich zařazení obecně do pravěku, a to snad podle známých blízkých nálezů do starší doby bronzové či do doby římské. Záchranný výzkum tak bezpochyby doložil existenci pravěkého sídliště v severní části katastru a vzhledem k předchozím nálezům zde můžeme předpokládat rozsáhlejší polykulturní osídlení.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

***Ul. Brněnská pole – obytný soubor* (D. Parma, č. akce 1068/18)**

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný zahloubený objekt, který tvoří pokračování polykulturní pravěké lokality postupně odkrývané od roku 2008. V těchto a přilehlých plochách se již nevyskytují eneolitické

hroby, pouze sídlištní objekty, k jejichž bližšímu datování do závěru neolitu či počátku eneolitu přispěl právě soubor z objektu 500.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Brněnská – rekonstrukce vodovodu a kanalizace (M. Přichystal, č. akce 839/17)

Na počátku roku 2018 dokončili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. záchranný archeologický výzkum z konce roku 2017 (viz *Výroční zpráva 2017*) vyvolaný rekonstrukcí místní kanalizace ve středním úseku ulice Brněnská v Tišnově. V hlubokém liniovém výkopu pro kanalizační stoku byly zachyceny dvě zásobní jámy. Na základě nepočetného keramického materiálu je možné oba objekty datovat jen rámcově do rozmezí mladší doby bronzové až starší doby železné. Pravděpodobně tak představují pokračování známého sídliště kultury lužických popelnicových polí.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Hony za Kukýrnou – komunikace a IS pro RD (M. Přichystal, č. akce 548/17)

Výzkum probíhal od srpna 2017 do května 2018. V obou vedlejších větších nově budované komunikace byla zaznamenána souvislá vrstva tmavě hnědého až černého hlinitého sedimentu patrně deluviofluviálního původu. S rozsahem této vrstvy korespondovaly nálezy zlomků keramických nádob, které byly získány sběrem na povrchu skryté plochy i na souběžných hromádách sejmuté ornice, respektive vytěžené zeminy. Střepy spadají do vrcholného a pozdního středověku i novověku a na místo byly nejpravděpodobněji přemístěny prostřednictvím erozní činnosti povrchové vody z výše položeného severozápadního sousedství, kde lze očekávat existenci dosud neevidované archeologické lokality.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Kukýrna, Riegrova – rekonstrukce MS (M. Přichystal, č. akce 193/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při realizaci stavby „REKO MS Tišnov – Riegrova, č. stavby 7700100122“, bylo na dvou místech zdokumentováno porušení archeologických situací. V liniovém výkopu pro plynovodní řad na severní straně vyústění ulice Riegrova na náměstí 28. října byl zachycen blíže neinterpretovatelný rozsáhlý zahloubený objekt novověkého stáří. Další novověký zahloubený objekt byl zaznamenán v liniovém výkopu pro připojení nového posilovacího regulačního zařízení v severozápadní

výšce křižovatky ulic Kukýrna a Květnická. Tento objekt přiléhal ze severní strany ke starší, 1,5 m silné zdi, vybudované z kamenů a vzácněji i kusů cihel spojených dohromady bílou píscitou maltou. Na opačné straně zdi se pak nacházelo zhruba 1 m mocné souvrství, jehož bázi tvořila vrstva obsahující zlomky keramických nádob ze 13. století. Tato vrstva podporuje výše zmíněnou představu o časném vzniku tzv. Dolní Kukýrny. Objevená zeď prostorově odpovídá severní stěně domu č. p. 44, jenž stával v severozápadním rohu náměstí 28. října a byl zbourán při sanaci v roce 1976. Dům je zakreslen na indikační skice z roku 1826 a snad také na Vokounově veduté z roku 1728. Vzhledem k omezenému rozsahu výzkumu se však tuto zeď nepodařilo přesněji datovat.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Moukova – polyfunkční bytový dům (M. Přichystal – P. Kos, č. akce 632/18)

Ve druhé polovině roku 2018 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum na pozemku parc. č. 467/3 v souvislosti s výstavbou nového polyfunkčního domu NOEMI. Uvedená parcela je situována v zastavěném území města, ovšem již mimo jeho historické jádro, v nivním terénu mezi levým břehem Svatky a dnes zasypaným Mlýnským náhonem, který podle dostupných ikonografických a kartografických podkladů až do vybudování železnice v 80. letech 19. století pokrývaly především louky a zahrady.

Během bagrování základové jámy byla pod povodňovými hlínami v hloubce okolo 2 m odkryta část zaniklého bočního ramene řeky Svatky, které v jednom místě křížila ve směru SV-JZ stará komunikace. Podmáčený břeh zde byl zpevněn vodorovnými vrstvami klád či jejich dílů, prken a nakonec menších větví. Přítomnost kůlů a složitějších konstrukčních prvků naznačuje (obr. 16), že samotné rameno mohla cesta překonávat prostřednictvím lávky či mostu, ovšem torzovitost situace nedovoluje jednoznačnou interpretaci.

Datování komunikace se opírá jednak o vyzvednuté nepočetné zlomky keramických nádob, jednak o výsledky dendrochronologické analýzy, podle níž smýcení použitých stromů spadá do posledních dvou desetiletí 12. století, přičemž jeden vzorek obsahoval i podkorní letokruh, takže bylo možné určit přesnou dobu skácení na roky 1191 až 1192. Dosavadní archeologické nálezy z Tišnova dokládají, že soudobé osídlení se koncentrovalo v prostoru mezi dnešním Komenského náměstím a Mlýnskou ulicí

zhruba 100 až 200 m severovýchodně od dotčené parcely, kam podle všeho objevená cesta směřovala.

TRBOUŠANY (okr. Brno-venkov)

V Olších – úpravy v zásobování pitnou vodou (I. Čižmář, č. akce 252/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu v poloze V Olších byla prozkoumána část sídelního areálu horákovské kultury starší doby železné. Ačkoliv jsou z katastru Trboušan evidována četná archeologická naleziště, jedná se o zcela novou lokalitu, která nebyla dosud známa. Zjištěné objekty lze interpretovat jako běžné pozůstatky sídelních aktivit, některé z nich představují zbytky zásobních jam k ukládání zásob, zpravidla obilovin. Podařilo se zachytit také zbytky obydlí – zahloubené chaty zapuštěné pod úroveň tehdejšího terénu. Získaný materiál tvoří standardní složku hmotné kultury příznačné pro pravěké sídelní areály a výzkum doplňuje naše představy o struktuře halštatského osídlení Moravy. Zajímavá je přítomnost zásobní jámy, ze které byl získán nepočetný keramický materiál náležející ke kultuře s vyznačenou keramikou.

TROSKOTOVICE (okr. Znojmo)

Intravilán – rekonstrukce přivaděče vodovodu (D. Humpola, č. akce 723/17)

Výzkum probíhal od října 2017 do února 2018. V trase vodovodního přivaděče mezi obcemi Troskotovice a Jiřice u Miroslavi se podařilo zdokumentovat jedinou archeologickou situaci v centru Troskotovic, kterou představovala zahloubená zásobní jáma a ji překrývající kulturní vrstvy. Veškeré vyzvednuté nálezy lze obecně zařadit do období novověku a spojit s novověkým vývojem obce Troskotovice.

TROUBSKO (okr. Brno-venkov)

Horní louky – odstavná plocha autodopravy se zázemím (M. Přichystal – J. Kala, č. akce 115/18, 395/18)

V roce 2018 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum v severovýchodní polovině pozemku p. č. 1289/25 v trati „Horní louky“ v souvislosti s plánovanou výstavbou průmyslového areálu s administrativní budovou. V severovýchodní části skryté plochy bylo zachyceno pět kúlových jam a dva blíže neinterpretovatelné menší zahloubené objekty, z nichž jeden obsahoval zlomky keramických nádob spolehlivě datovatelné do kultury s lineární keramikou.

S největší pravděpodobností se jedná o pokračování soudobé osady, jež byla objevena na sousedních pozemcích v předchozím roce (viz Výroční zpráva 2017). V rámci skryté plochy bylo dále objeveno celkem 8 kostrových hrobů nositelů kultury se zvoncovitými poháry (obr. 17), které představují pokračování soudobého pohřebního areálu, zachyceného v přechozím roce (viz Výroční zpráva 2017). Zajímavé je, že v polovině případů se jednalo o pohřby malých dětí. Inventář hrobů tvořily vždy dvě až tři keramické nádoby. Jeden z dospělých jedinců, uložený na levém boku s hlavou směřující k SZ, tedy v pozici obvyklé pro muže této kultury, byl navíc vybaven 3 kamennými hroty šípů a 2 úštěpy. U další dospělé osoby byla u předloktí levé ruky nalezena kamenná nátepní destička se třemi otvory. V jižní části skryté plochy byl zdokumentován jeden osamocený zahloubený archeologický objekt. Jednalo se o žárový hrob, v němž byly kremační zbytky uloženy na hromádce uprostřed mělké jamky. Kromě skromného množství spálených kostí obsahoval zlomky ze dvou bronzových náramků s vývalky, bronzovou závěsnou tyčinku a střep patrně z hrdla keramické nádoby. Celek je možné datovat jen na základě bronzových náramků s vývalky, které jsou považovány za charakteristický šperk pozdní doby halštatské, ovšem není jednoznačně vyloučeno ani jejich přežívání až do počátku následující doby laténské. Celek je možné rámcově časově zařadit na základě náramků s vývalky, jejichž výskyt spadá do intervalu mezi mladší dobou halštatskou a stupněm LT B1 starší doby laténské. Analogie k tyčinkovitému závěsku zatím známe pouze z laténského období, ovšem již z jeho časného stupně LT A. Na základě polohy v kostrových hrobech jsou tyto předměty považovány za součást upevnění buď obuvi, nebo nějaké pokrývky hlavy. Popsaný žárový hrob by spolu s kostrovým pohřbem, odkrytým v roce 2017 na sousedním pozemku (viz *Výroční zpráva 2017*), mohl reprezentovat na Moravě dosud postrádaný příklad funerálního areálu z počátku mladší doby železné.

UHŘICE (okr. Hodonín)

Čtvrtky za kostelem – technická infrastruktura (M. Lečbych, č. akce 832/18)

V roce 2018 proběhl v polní trati „Čtvrtky za kostelem“, na svahu u západního okraje intravilánu obce Uhřice, záchranný výzkum v souvislosti se stavbou technické infrastruktury pro budoucí výstavbu rodinných domů. Na poměrně příkrém návrší nad současnou zástavbou bylo prozkoumáno celkem 11 sídlištních objektů. Nejvýraznější prozkoumaný objekt představuje zemnice s početnou kolekcí keramických nálezů, které tuto zemnici řadí

do doby halštatské. Do stejného období pak patrně můžeme zařadit i některé další objekty z blízkého okolí tohoto objektu. V jednom z nich se pak nacházely nepočetné keramické nálezy, které lze patrně zařadit do střední až pozdní doby bronzové. Dále zde byla v rámci celé stavební akce plošně zdokumentována archeologická situace šesti novověkých objektů nacházejících se ve staré úvozové cestě pod současným kostelem.

URČICE (okr. Prostějov)

Na Záhumení – novostavba rodinného domu (P. Fojtík, č. akce 1046/18)

Drobný záchranný archeologický výzkum proběhl v souvislosti s výstavbou rodinného domu na parc. č. 1691/1, k. ú. Určice, okr. Prostějov. Na terénními úpravami dotčeném sprašovém podloží, byly zdokumentovány tři sídlištní objekty – jeden náležející kultuře s keramikou vypíchanou a dva nejstaršímu úseku kultury lužické.

VELKÉ PAVLOVICE (okr. Brno-venkov)

Trkmanská – rekonstrukce VTL DN 500 Brodské – Velké Němčice VI a VII (R. Bíško – P. Kos – D. Vitulová – J. Kala – I. Čižmář – J. Zubalík, č. akce 228/18, 229/18)

Záchranný archeologický výzkum na katastru obce Velké Pavlovice byl vyvolán rekonstrukcí tranzitního dálkového plynovodu Brno – Brodské. Plynovod byl postaven zhruba v 50. letech 20. století. Zmínky o archeologických nálezech z tohoto období chybí. Výzkum probíhal přerušovaně od začátku dubna 2018 do konce srpna 2018. V polovině března 2018 zde byla provedena skrývka zeminy, která odhalila zahloubené objekty a část hřbitova.

Na žádost ÚAPP bylo pracovníky Masarykovy univerzity na počátku dubna provedeno geofyzikální měření za účelem zjištění rozsahu zaniklé středověké vsi Trutmanice, lokalizované do prostoru liniové stavby. Zánik vsi je dáván do souvislosti s budováním rybníků mezi Pavlovicemi a Rakvicemi. Kolem roku 1570 jsou Trutmanice vzpomínány jako pusté. Geofyzikální měření probíhalo na ploše cca 5 ha a soustředilo se především podél linie dálkového plynovodu. Z geofyzikálního výzkumu vyplynulo, že ves Trutmanice měla zřejmě ulicovou dispozici ve směru S-J, v délce minimálně 500 m přibližně rovnoběžně se dnešním korytem Trkmanky. Pravděpodobně byla obehnána dvojitým příkopem. Nelze však stanovit zda v celé své délce. V určité fázi vývoje se zde nacházel kostel, hřbitov a tvrz. Je také patrný náznak zástavby a několik ohrazení, které mohly vydělovat jednotlivé části. Na skryté

ploše v celé linii plynovodu byl také prováděn orientační detektorový průzkum zaměřený především na barevné kovy (mince). Kromě nespécifikovatelných předmětů a různých slitků se podařilo získat několik ozdobných kování a také mincí (především v prostoru hřbitova a kostela). Zastupují spektrum od počátku 14. století (groše Jana Lucemburského) až do 16. století.

Ve skryté ploše v prostoru propojení plynu byly lokalizovány přibližně dvě desítky sídlištních objektů. Charakteristické jsou především zásobní jámy, (výrobní?) objekty s nálezy železářské strusky a lochy. Plocha výzkumu byla bohužel značně omezena, takže specifikace většiny objektů je problematická. Většinu získaného materiálu představuje keramika (13.–15. století), kousky cihel, železářská struska, stavební železo atd. Podařilo se odkrýt téměř celý půdorys základových částí zaniklého kostela (obr. 18), protože rýha plynovodu prošla úhlopříčně téměř celou chrámovou lodí. Ze zdíva se dochoval pouze negativ. Šíře základového zdíva chrámové lodi se pohybovala kolem 130 cm, u chóru až 160 cm a v místě napojení presbyteria na loď byly základy zesíleny na 2 m. Pozůstatky po vnějším opěrném systému zdíva chrámu nebyly prokazatelně zachyceny. Shodně hluboké základové pasy (110 cm), i jednotný charakter zbytků zdíva dokazují, že se mohlo jednat o stavbu zbudovanou v jediné etapě, bez znatelných stavebních fází. Na severní straně chóru je ve značné koncentraci malty a kamení možno předpokládat napojení sakristie. Z výplně negativů pochází nálezy zlomků stavebního kamene, který tvořily různé druhy místních třetihorních a druhohorních flyšových hornin, jejichž výchozy se nachází severně od Velkých Pavlovic. Hojně se dále vyskytují mezozoické šedé vápence a světlé erntsbrunské vápence, které byly těženy v nedalekých Pavlovských vrších. Chór a apsida obsahovaly v nadzemním zdivu kámen a cihly. Z vnitřní a vnější strany bylo zdivo původně pokryto vápennou omítkou s výmalbou v interiéru. Několik alterovaných zlomků jádrové a svrchní omítky a požárové vrstvy v základech sloupů dokládají, že dřevěná konstrukce interiéru chrámové lodi (nejspíše kruchty a krovu) byla postižena lokálním požárem. Dvojí charakter střešní krytiny naznačují nálezy šindelových hřebíků, prejzů a háků. Uvnitř choru byly povrchově začištěny zásypy mnoha objektů, které lze klasifikovat jako hroby, orientované v ose kostela, či s mírným odklonem směrem k jihu. Některé z těchto hrobů obsahují maltoviny, či zlomky stavební keramiky, jiné mají však zdánlivě čisté zásypy. Některé z nich byly evidentně porušeny až v době stavby chrámu, díky čemuž je můžeme spojit se starším hřbitovem, který ještě existenci zděného kostela nerespektoval. Kněžiště bylo patrně oproti lodi

poněkud zvýšené, o čemž může svědčit nápadná koncentrace větších kamenů v jeho vstupu. Pod vítězným obloukem se nachází několik objektů, které by mohly být klasifikovány jako hroby významnějších jedinců.

Situace uvnitř chrámové lodi je podstatně méně jasná. Svrchní zásypy hrobových jam respektují osu stavby, není jich ovšem tolik jako v chóru. Z nalezených zlomků stavebních hmot plyne poznatek, že loď měla původně ve svém interiéru umístěnu na podlaze dlažbu z pálených dlaždic, která však byla po jejím zániku kompletně odstraněna. Zůstala po ní dorovnávká, tvořena stavební sutí, která nasedá na původní terén. Kromě několika hrobů tu byly také zachyceny světleji zbarvené zásypy liniových objektů, jejichž význam je sporný; část z nich leží i vně severních základů kostela. Mohlo by jít o základy starší dřevěné stavby, pozůstatky po stavebním lešení, nebo dřevěných konstrukcích interiéru a exteriéru kostela. Vchod lze předpokládat snad v zesíleném základu na západní straně chrámové lodi.

Skrývkou byl narušen i hřbitov rozkládající se v prostoru kolem kostela. Zkoumaná byla pouze velmi malá část přímo narušená zemními pracemi (cca 80 jedinců). Identifikovat se podařilo, jak jednotlivé hrobové jámy při okraji hřbitova (obr. 19), tak i hromadné hroby (obr. 20). Mrtví byli ukládáni převážně ve směru kostela (pouze několik výjimek). V několika případech byly identifikovány kovové předměty (drobná mince, železná přezka opasku atd.).

V další etapě výzkumu se přesunul zájem na samotnou linii plynovodu. Během čištění rýhy bylo dokumentováno dalších cca 100 situací v průběhu intravilánu samotné vesnice. Zjištění koresponduje s magnetometrickým měřením. Po cca 400 m ve směru na JV od prostoru kostela objekty spojené se zástavbou postupně vyznívají. Skladba zjištěných situací odpovídá odkrytým objektům v ploše skrývky (zásobní jámy, jímky, technické a výrobní jámy, lochy, pravděpodobně základy staveb). V pokračování rýhy v linii cca 200 m od posledních objektů datovatelných do období vrcholného středověku byly zachyceny také cca tři desítky situací spadající do období raného středověku. Jde o objekty sídlištního charakteru (zásobní jámy, chaty, ohrazení). Charakter zemních prací však neumožňuje jejich hlubší analýzu. Nejbližší struktury podobného staří byly zjištěny přímo v intravilánu obce Velké Pavlovice (cca 3,5 km severním směrem).

VĚŽKY (okr. Kroměříž)

U hřbitova – stavba rodinného domu a IS pro RD (A. Fojtík, č. akce 257/18, 349/18)

Během kontroly stavby rodinného domu byly zachyceny tři zahloubené sídlištní objekty. V souvislosti s následnými výkopy IS pro rodinné domy byla prozkoumána další část pravěkého sídliště. Na základě početného archeologického souboru je možné tyto objekty předběžně datovat do časného eneolitu.

VRANOV (okr. Brno-venkov)

Nad Coufavour – rekonstrukce plynovodu (P. Kos, č. akce 879/18)

V r. 2018 výzkum prováděný při rekonstrukci plynovodu Reko VTL Brno-Adamov-Blansko V doložil existenci tří dřevouhelných milířišť na pravém břehu potoka Coufava. Rýhy rekonstruovaného plynovodu a obslužná komunikace prošly pozůstatky milířovacích plošin s vrstvami uhelného mouru při dně drobného žlíbku, který se pravostranně napojuje na údolí potoka Coufavy. Dnem žlíbku ještě dnes občas protéká drobná vodoteč. Rozměry plošin se pohybovaly mezi 6 – 15 m. Z nejvýše položeného milířiště u Hrádkovy cesty byla vyzvednuta železná plátová obruč, nejspíše z okovu. Rámcově se může jednat o období středověku–novověku.

VYŠKOV (okr. Vyškov)

Nouzka – SMC výrobní závod, nové parkoviště (B. Mikulková, č. akce 932/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu jsme prozkoumali tři zahloubené sídlištní objekty. Prvním byla kruhová jáma se zvlněným dnem, která obsahovala nálezy pocházející ze starší doby bronzové, konkrétně ji datujeme do období únětické kultury. Ze stejného období pochází i další kruhová jáma, která měla podhloubené stěny a rovné dno. Na dně ležela kostra asi 45leté ženy v silně skrčené pozici mírně na levém boku. Žena v rukou držela 2–3leté dítě. V jámě jsme našli několik zlomků štípané industrie a několik zlomků keramiky. Posledním objektem byla patrně chata – polozemnice z mladší doby železné, měla ploché dno, vzhledem k tomu, že jsme nemohli prozkoumat její celý půdorys, nenalezli jsme žádné stopy po kúlové konstrukci. Doplněním celkového obrazu osídlení je nález obdélníkového okopu z konce 2. světové války, který obsahoval pěchotní střelivo a pistolové pouzdro.

ZLÍN-MALENOVICE (okr. Zlín)

Zadní mezicestí – rozšíření parkoviště (M. Popelka, č. akce 202/17)

Výzkum na přístavbě parkoviště k obchodnímu domu s nábytkem Möbelix, který byl prováděn předstihovou formou od roku 2017, byl na konci roku 2018 dle požadavku investora ukončen, aniž by došlo k vlastní realizaci

stavby. Akce byla systémově aktivní v průběhu celého roku 2018 a stavebník neustále oddaloval termín zahájení prací. V průběhu předstihového výzkumu byla formou čtvercové sítě zkoumána kulturní vrstva v ploše retenční nádrže a byla provedena sondáž v místě trasy jednoho z plánovaných liniových výkopů v severní části uvažovaného parkoviště. V souladu s předpokladem bylo opět zachyceno větší množství objektů staroneolitického sídliště kultury s lineární keramikou, ale také několik objektů, které byly zahloubeny do, někdy až 60 cm silné, kulturní vrstvy. Jednalo se o objekty z mladších období pravěku – mladší a pozdní doby bronzové, ale také z raného středověku.

ZLÍN-MALENOVICE (okr. Zlín)

Přední mezicestí – nová krajská nemocnice (M. Popelka, č. akce 903/18)

V roce 2018 padlo definitivní rozhodnutí ze strany Zlínského kraje realizovat stavbu nové krajské nemocnice v prostoru mezi obchodním centrem Centro Zlín a sídlištěm ve Zlíně-Malenovicích. Na části plochy o výměře cca 20 ha, doposud využívané jako orná půda, by měl být postaven areál plánované nemocnice do r. 2021. V souvislosti s předpokládaným výskytem archeologických situací v daném prostoru byl ve spolupráci s ÚAM FF MU v Brně realizován na této ploše v listopadu 2018 geofyzikální průzkum, který odhalil výraznější koncentraci archeologických objektů v západní části měřené plochy. Zbytek plochy se tváří sterilně (až na ojedinělý objekt ve východní části plochy), což může být způsobeno tím, že tento prostor už nebyl z hlediska strategie trvalého osídlení „atraktivní“ (nevýhodné podloží, částečně zasahující nivní sedimenty, záplavový prostor), je však také možné, že použitá technologie nebyla schopna odhalit přítomnost možných archeologických objektů, převrstvených svahovinou z vyšších poloh.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Hradiště sv. Hypolita – ulice Mašovická, výstavba garáže (D. Humpola, č. akce 591/17)

V roce 2017 byl zahájen plošný výzkum v prostoru opevnění na předhradí velkomoravského hradiště sv. Hypolita, který byl vyvolán záměrem stavby nové garáže. Práce pokračovaly i v roce 2018, kdy byla prozkoumána další plocha navazující na předchozí výzkum. V prostoru stavby se podařilo prozkoumat vlastní tělo hradby bez kamenné plenty a zázemí raně středověké fortifikace. Zde se nacházely srubové konstrukce (snad obytného nebo výrobního charakteru) a na ně navazoval obdélný sklípek. Ten obsahoval dvě

sady mlýnských žernovů a velký kovový plátový kotel. Za ním se nacházela destrukce pece a několik zahluobených objektů. Pod vlastním tělem opevnění (pod komorovou konstrukcí) se podařilo zachytit pravěký horizont, jehož součástí byla i baterie dvou kopulovitých pecí se společnou předpecní jámou.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Hradní – pivovar (D. Humpola, č. akce 592/17)

Od června roku 2017 do června roku 2018 probíhal rozsáhlý archeologický výzkum v prostoru znojemského pivovaru, který je situován na předhradí znojemského hradu. Zkoumaná plocha se rozprostírá od vjezdu do pivovaru až po rotundu sv. Kateřiny. Důležité archeologické situace se koncentrují v nejužším místě ulice Hradní, kde v minulosti stávala tzv. Loupežnická věž. V letních měsících roku 2017 proběhl v tomto prostoru intenzivní archeologický výzkum, který zachytil pozůstatky eneolitického opevnění, několik sídelních objektů stejného stáří a část základů osmiboké Loupežnické věže. Na něj od září navázaly sondážní práce v otevřenějším prostoru před současným pivovarem, které se na počátku 2018 rozšířily do plošného průzkumu. Podařilo se zdokumentovat část fortifikace ze starší doby bronzové, která byla postavena na destrukci eneolitického opevnění. Val starobronzového opevnění byl ve středověku využit při stavbě hradní brány (obr. 21). Při výzkumu byl odkryt celý půdorys vstupní brány, pilíř padacího mostu a částečně i průběh jižní hradby, která navazovala na vstupní bránu.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Brněnská – Technopark (D. Humpola, č. akce 817/17)

V období od 7. prosince 2017 do 13. dubna 2018 proběhl výzkum při stavbě dvou skladových hal na ulici Brněnská. Podařilo se odhalit dosud neznámé pohřebiště ze závěru doby bronzové. Na ploše cca 3000 m² se podařilo vyzvednout 116 žárových hrobů a zdokumentovat dalších 26 zahluobených objektů stejného stáří. Dle keramických nádob (obr. 22) lze usuzovat, že nálezy spadají jak do období veltické tak i podolské kultury komplexu středodunajských popelnicových polí. Velké množství hrobů obsahovalo kromě spálených ostatků i četné bronzové předměty (obr. 23).

ŽELEZNÉ (okr. Brno-venkov)

Záhomí – komunikace a IS pro výstavbu RD (M. Přichystal, č. akce 791/18, 792/18)

Záchranné archeologické výzkumy v poloze „Záhomí“ byly iniciovány v souvislosti s budováním komunikací a inženýrských sítí pro plánovanou zástavbu rodinných domů. V jihovýchodní části dotčené lokality porušily zářezy pro komunikace a liniové výkopy pro inženýrské sítě 14 zahloubených sídlištních objektů, mezi nimiž se vyskytlo také několik hlubokých krátkých žlabů. Na základě získaných zlomků keramických nádob je možné tyto objekty datovat do kultury s moravskou malovanou keramikou. Dosud neevidovaná lokalita je situována v nadmořské výšce okolo 320 m, ve spodní, mírnější polovině západního svahu, kterým klesá členité návrší Kopaniny (476,1 m n. m.) k levé straně potoka Lomnička. S největší pravděpodobností se jedná o zázemí výšinného sídliště z II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou, jež bylo dříve zjištěno zhruba 500 m severozápadně na temeni kopce Hradisko.

6.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv

V roce 2018 bylo odevzdáno do archivu ÚAPP Brno 939 nálezových zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 2699 stran a 2412 obrazových příloh.

Seznam nálezových zpráv z pozitivních archeologických akcí:

Obec	okr.	trať – druh akce	rok	autor	NZ č.j.
Blučina	BO	Výhon – válečné hroby	2018	Kala	291/18
Bořitov	BK	ul. Podsedky – reko MS	2017	Přichystal	135/18
Bořitov	BK	ul. Podsedky, Sokolská – reko MS	2017	Přichystal	191/18
Boskovice	BK	ul. Mánesova – smyčka VN k TS DELONG	2017	Přichystal	91/18
Brno-H. Heršpice	BM	ul. Košuličova – výr. hala a admin. budova	2015	Biško	121/18
Brno-Maloměřice	BM	U stavu – 23 RD, I. etapa	2016–17	Biško	408/18
Brno-Pisárky	BM	ul. Poříčí – areál Interhotelu Voroněž, BD	2017	Biško	124/18
Brno-Přízřenice	BM	Lány – RD parc. č. 435	2016–17	Biško	123/18
Brno-Slatina	BM	ul. Těšanská – bytové domy, III. etapa	2018	Parma	576/18
Brno-St. Lískovec	BM	Campus Science Park IV	2016–17	Přichystal	15/18
Brno-Zábřovice	BM	ul. Vranovská/Přádlácká - BD	2017	Přichystal	1/18
Brno-Zábřovice	BM	ul. Vranovská – ZŠ, rekonstrukce suterénu	2018	Kala	750/18
Brno-Židenice	BM	ul. Skopalíkova + 1, reko MS	2018	Čížmář	814/18
Brno-Židenice	BM	ul. Svatoplukova II – reko MS	2018	Čížmář	813/18
Brumovice	BV	Podílky za cihelnou – reko MS	2018	Lečbých	937/18
Černá Hora	BK	ul. Radniční, nám. Míru – oprava vod. a kan.	2017	Přichystal	309/18
Dobromilice	PV	Šenkýřka – IS pro 9 RD	2017	Fojtík P.	71/18
Doloplazy	PV	U hřiště – rozšíření sportovního areálu	2017	Fojtík P.	73/18
Drnovice	BK	ul. Ve třešních – rekonstrukce, II. etapa	2018	Přichystal	881/18
Držovice	PV	Pastviska – výstavba dvojdomku	2017	Fojtík P.	939/18
Holubice	VY	Od Sivicka – RD č. p. 202/1	2016	Mikulková	319/18
Horákov	BO	RD č. p. 91 – stavební úpravy II	2017	Kos	126/18
Horákov	BO	Horákovský les – stezka Singletrail	2018	Kos	273/18
Horákov	BO	Horákovský hrad – nelegální výkop	2013	Kos	67/18

Hostěnice	BO	Tomášková louka – lesní cesta K laveče	2017	Kos	2/18
Hostěnice, Mokrá	BO	Mokrá – lom XI a XII	2017	Kos	208/18
Hruška	PV	Nivky – protierozní a protipovod. opatření	2016–17	Fojtík P.	70/18
Hulín	KM	ul. Kostelní – oprava vodovodu	2018	Fojtík A.	595/18
Jedovnice	BK	silnice II/373,379 – rekonstrukce, I. etapa	2017–18	Kos	589/18
Kralice na Hané	PV	Kralický háj – odstavná plocha	2018	Fojtík P.	901/18
Kralice na Hané	PV	Kralický háj – logistická hala LZ 2, 5. etapa	2016–17	Fojtík P.	69/18
Kroměříž	KM	ul. Kotojedská – RD parc. č. 1053/13, 3236/1	2017–18	Popelka	594/18
Kunštát	BK	Státní zámek – geodetické zaměření	2018	Kos	769/18
Kuřim	BO	ul. Blanenská – nákupní areál Kaufland	2017	Přichystal	115/18
Kuřim	BO	Křivé – areál STEINEX a. s.	2016–17	Přichystal	92/18
Lipovec	BK	intravilán – RD parc. č. 128/1	2017	Kos	5/18
Lipůvka	BK	Nad Cihelnou – výstavba 14 RD, VN a NN	2017	Přichystal	168/18
Lipůvka	BK	Pod Habřím – obnova VN	2018	Přichystal	749/18
Lysice	BK	ul. Brněnská – přemístění VTL RS	2018	Přichystal	882/18
Miroslav	ZN	intravilán – bytový dům, blok A+B, C	2017–18	Humpola	606/18
Mokrá-Horákov	BO	Horákovský les – Stezka Singletrail	2018	Kos	273/18
Mokrá-Horákov	BO	Mariánské údolí – Singletrail Mor. kras	2018	Kos	741/18
Mokrá-Horákov	BO	Šlapanicko – posílení skup. vodovodu	2013–15	Kos	739/18
Moravské Knínice	BO	intravilán – obnova NN	2017	Přichystal	223/18
Násedlovice	HO	Čtvrtě od brank. mlýna – zap. sondy	2017	Lečbých	317/18
Nezamyslice	PV	Končiny – ZTV pro 17 RD	2018	Fojtík P.	711/18
Nový Šaldorf	ZN	U Atlanty – RD Atlanta I a II, IS a kom.	2016	Humpola	83/18
Ochoz u Brna	BO	Šlapanicko – posílení skup. vodovodu	2014	Kos	740/18
Olbramovice	ZN	RD parc. č. 543, dvůr	2018	Kala	310/18
Olšany u Prostějova	PV	Za humny – ZTV pro RD	2017	Fojtík P.	823/18
Olšany u Prostějova	PV	dvůr fary č. p. 67 – válečný hrob	2018	Kala	912/18
Oslavany	BO	ul. Sportovní – rekonstrukce teplovodu	2018	Kala	703/18

Podivín	BV	Rybáře – IS pro RD	2014	Čížmář	591/18
Popůvky	BO	Pod šípem – RD parc. č. 709/450	2016	Čížmář	878/18
Pozořice	BO	Pod kostelem – RD parc. č. 181/1	2016–17	Bíško	122/18
Prostějov	PV	ul. Lidická – oprava vodovodu	2018	Fojtík P.	710/18
Prostějov	PV	ul. Lidická – optická síť INFOS	2016–17	Fojtík P.	709/18
Prostějov	PV	ul. Vodní – stavba polyfunkčního domu	2016–17	Fojtík P.	68/18
Prostějov-Žešov	PV	Záhumenky – cyklostezka, etapa 2017	2017	Fojtík P.	72/18
Senetářov	BK	intravilán – ČOV a kanalizace	2017–18	Kos	872/18
Slup-Oleksovičky	ZN	Po záhumencích – sklad a zpev. plochy	2017	Humpola	85/18
Smržice	PV	Nad hliníkem – skleníky AGRO HANÁ	2017	Fojtík P.	628/18
Sokolnice	BO	ul. Kobylnická – rozšíření k NN	2017	Lečbých	113/18
Suchohrdly	ZN	U Červeného dvora – areál fy Polytrans	2016	Humpola	84/18
Šitbořice	BV	Traf od Těšan – vodovod Borkovany	2018	Lečbých	877/18
Šlapanice	BO	Brněnská pole – Nákupní park Šlapanice	2017	Čížmář	250/18
Šlapanice	BO	Brněnská pole – obyt. soubor, SO 111 a 112	2017	Kos	4/18
Tišnov	BO	ul. Brněnská, Mrštíkova – rek. vod. a kan.	2017–18	Přichystal	613/18
Tišnov	BO	ul. Dlouhá – bytový dům KOMFORT IV	2017	Přichystal	74/18
Tišnov	BO	Hony za Kukýrnou – komunikace a IS pro RD	2017–18	Přichystal	753/18
Trboušany	BO	V Olších – vodovod	2018	Čížmář	879/18
Troskotovice	ZN	rekonstrukce přivaděče vodovodu	2017–18	Humpola	673/18
Troubsko	BO	Horní louky – odstavná plocha autodopravy	2018	Přichystal	658/18
Troubsko	BO	Horní louky – provozní objekt fy BPZ Metal	2017	Přichystal	572/18
Troubsko	BO	Horní louky – stavba skladu	2017	Přichystal	75/18
Velké Němčice	BV	Skalka – RD parc. č. 4015/170	2014	Čížmář	590/18
Vítonice	ZN	intravilán – kanalizace	2014–15	Humpola	82/18
Zlín-Malenovice	ZL	Přední mezicestí – nová krajská nemocnice	2018	Popelka+ext.	938/18
Znojmo	ZN	ul. V. Michalská, Divišovo nám. – regenerace	2014–15	Humpola	81/18
Želeč	PV	parc. č. 2633 – válečný hrob	2014	Kala	93/18

7. PUBLIKAČNÍ ČINNOST, KONFERENCE, POPULARIZACE

7.1. Publikační činnost

BARTÍK, J. – ČERMÁKOVÁ, E. – ČIŠŤAKOVÁ, V. – ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘ, M. – DAÑHEL, M. – FOJTÍK, P. – FROLÍK, J. – GOLEC, M. – KALÁBEK, M. – KLÁPA, O. – KNOTEK, P. – KOMORÓCZY, N. – LANGOVÁ, J. – MERTA, T. – MUSIL, J. – NOVÁK, M. – POPELKA, M. – ROŽNOVSKÝ, D. – ŘÍČAN, D. – SEDLÁČEK, R. – SCHENK, Z. – ŠÍN, P. – ŠMERDA, J. – TOMEŠOVÁ, B. – VÁLEK, D. – VÍCH, D. – VRÁNOVÁ, V. – WALDHAUSER, J. – ZEMAN, T. 2017: The Vekerzug and other Eastern cultures in the Czech Republic (Vekerzugská a jiné východní kultury v České republice), *Studia Archaeologica Brunensia* 22/1, 27–69.

BÍŠKO, R. 2018: Blučina (okr. Brno-venkov). „Přídanky u Fiškouse“, *Přehled výzkumů* 59-1, 187.

BÍŠKO, R. 2018: Brno (k. ú. Pisárky, okr. Brno-město). Ulice Poříčí, parc. č. 1044/2, *Přehled výzkumů* 59-1, 187.

BÍŠKO, R. 2018: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Blanenská, parc. č. 2972/1, *Přehled výzkumů* 59-1, 128–129.

BÍŠKO, R. 2018: Měnín (okr. Brno-venkov). „Zadní Litava“, *Přehled výzkumů* 59-1, 207.

BÍŠKO, R. 2018: Pozoříce (okr. Brno-venkov). „Pod kostelem“, *Přehled výzkumů* 59-1, 134–135.

BÍŠKO, R. 2018: Rebešovice (okr. Brno-venkov). „Příčky“, *Přehled výzkumů* 59-1, 177–178.

BÍŠKO, R. 2018: Uherčice (k. ú. Uherčice u Hustopečí, okr. Břeclav). „Nad Letnou“, *Přehled výzkumů* 59-1, 182.

BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. 2018: Brno (k. ú. Přízřenice, okr. Brno-město). „Lány“, parc. č. 435, *Přehled výzkumů* 59-1, 188.

- BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I.** 2018: Rebešovice (okr. Brno-venkov). „Příčky“, Přehled výzkumů 59-1, 197, 212.
- BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. – PŘICHYSTAL, M.** 2018: Bořitov (okr. Blansko). Ulice Podsedky a Sokolská, Přehled výzkumů 59-1, 160.
- BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. – ZUBALÍK, J.** 2018: Velké Němčice (okr. Břeclav). „Nivky“, Přehled výzkumů 59-1, 215–216.
- BÍŠKO, R. – KALA, J. – VITULOVÁ, D.** 2018: Rajhrad (okr. Brno-venkov). „U Staré Pošty“, Přehled výzkumů 59-1, 155, 196.
- BÍŠKO, R. – KOS, P.** 2018: Rajhradice (okr. Brno-venkov). „Za ovčírnu“, Přehled výzkumů 59-1, 177.
- ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – ČIŽMÁŘOVÁ, J. – GOLÁŇOVÁ, P. – HLAVA, M. – JARUŠKOVÁ, Z. – KOUCKÁ, A. – ŽENOŽIČKOVÁ, I.** 2018: Hradiště nad Okluky. Keltské oppidum Staré Hradisko a osudy sbírky muzea v Boskovicích. Boskovice.
- ČIŽMÁŘ, I. – KALA, J.** 2018: Šlapanice (okr. Brno-venkov). „Brněnská pole“, Přehled výzkumů 59-1, 181.
- ČIŽMÁŘ, I. – KOS, P. – PŘICHYSTAL, M.** 2018: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). „Staré Zámky“, Přehled výzkumů 59-1, 123–124, 143, 161.
- ČIŽMÁŘ, I. – KOS, P. – PŘICHYSTAL, M.** 2018: Brno (okr. Brno-město). „Staré Zámky“, Přehled výzkumů 59-2, 225–226.
- ČIŽMÁŘ, I. – LEČBYCH, M.** 2018: Doba laténská. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 87–98.
- ČIŽMÁŘ, I. – ZBRANEK, H. – ZUBALÍK, J.** 2018: Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město). Ulice Světlá 97, parc. č. 1635/1, Přehled výzkumů 59-2, 227–228.

- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Holešov (okr. Kroměříž). „Na větráku“, Přehled výzkumů 59-1, 164–165.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Kroměříž (okr. Kroměříž). Ulice Kotojedská, Přehled výzkumů 59-1, 148.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Kroměříž (okr. Kroměříž). Štěchovice, parc. č. 441/4, 441/7, 3600, Přehled výzkumů 59-2, 251.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Litenčice (okr. Kroměříž). Intravilán, parc. č. 2561, Přehled výzkumů 59-1, 132.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Litenčice (okr. Kroměříž). Intravilán, parc. č. 2561, Přehled výzkumů 59-2, 252.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Machová (okr. Zlín). „Čtvrtě“, Přehled výzkumů 59-1, 169.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Nechvalín (okr. Hodonín). „Padělky“, Přehled výzkumů 59-1, 207.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Pohořelice (k. ú. Pohořelice u Napajedel, okr. Zlín). „Břeží“, Přehled výzkumů 59-1, 138, 174.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Pravčice (okr. Kroměříž). „Zadní újezd“, Přehled výzkumů 59-1, 175.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Šelešovice (okr. Kroměříž). „Pod rozdíly“, Přehled výzkumů 59-1, 138, 180–181.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Šelešovice (okr. Kroměříž). „Pod rozdíly“, Přehled výzkumů 59-2, 270–271.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Štítná nad Vláří-Popov (k. ú. Štítná nad Vláří, okr. Zlín). „Dělnice“, Přehled výzkumů 59-1, 181.

- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Tlumačov (k.ú. Tlumačov na Moravě, okr. Zlín). Intravilán, parc. č. 52, Přehled výzkumů 59-2, 272.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: V dobách, kdy města ještě nebylo. In: Z. Fišer a kol. Holešov. Město ve spirálách času. Brno, 43–56.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). „Rybníčky“, Přehled výzkumů 59-1, 185.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). Ulice J. Staši, Třída Svobody, Přehled výzkumů 59-2, 279–280.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). Ulice J. Staši, Třída Svobody, Přehled výzkumů 59-1, 141.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Žeranovice (okr. Kroměříž). Intravilán, parc. č. 1, 669, 3/4, Přehled výzkumů 59-2, 281.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2018: Žeranovice (okr. Kroměříž). „Nad Svodnicí“, Přehled výzkumů 59-2, 281–282.
- FOJTÍK, P.** 2018: Dobromilice (okr. Prostějov). „Šenkýřka“, parc. č. 168/19, Přehled výzkumů 59-2, 231–232.
- FOJTÍK, P.** 2018: Doloplazy (okr. Prostějov). „U hřiště“, parcela č. 74/22, Přehled výzkumů 59-1, 189–190, 204.
- FOJTÍK, P.** 2018: Olšany u Prostějova (okr. Prostějov). „Za humny“, Přehled výzkumů 59-2, 261–262.
- FOJTÍK, P.** 2018: Praveké a raně historické osídlení katastru obce Hrubčice (okr. Prostějov), Střední Morava (Vlastivědná revue) 45/2018, 62–100.
- FOJTÍK, P.** 2018: Prostějov (k. ú. Žešov, okr. Prostějov). „Záhumenky“, Přehled výzkumů 59-1, 174.

- FOJTÍK, P.** 2018: Seloutky (okr. Prostějov). „Na Šťastných“, parcela č. 1693/4, Přehled výzkumů 59-1, 198–200.
- FOJTÍK, P.** 2018: Skalka (k. ú. Skalka u Prostějova, okr. Prostějov). „Za mlýnem“, parc. č. 498/1, Přehled výzkumů 59-2, 269–270.
- FOJTÍK, P.** – JÍLEK, J. 2018: Chata z doby stěhování národů z Doloplaz, okr. Prostějov. Nový výskyt keramiky typu Murga na střední Moravě, Pravěk NŘ 26, 69–82.
- FOJTÍK, P.** – JÍLEK, J. 2018: Plumlov (k. ú. Soběsuky u Plumlova, okr. Prostějov). „Pod duby“, Přehled výzkumů 59-1, 210–211.
- FOJTÍK, P.** – **PARMA, D.** 2018: Doba bronzová. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 53–68.
- GEISLER, M.** 2018: Středověk a novověk. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 117–152.
- GEISLER, M.** – **KOS, P.** 2018: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). Ulice Světlá 97, parc. č. 1635/1, Přehled výzkumů 59-2, 226.
- GEISLEROVÁ, K.** – **PARMA, D.** a kol. 2018: Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno.
- GOLEC, M.** – **FOJTÍK, P.** – **RYBÁŘOVÁ, K.** 2018: Halštatský depot z Podolí – Zajbotu, okr. Vyškov, Pravěk NŘ 26, 39–54.
- HUMPOLA, D.** 2018: Neolit. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 19–29.
- JURAS, A.** – **CHYLEŇSKI, M.** – **EHLE, E.** – **MALMSTRÖM, H.** – **ŻURKIEWICZ, D.** – **WŁODARCZAK, P.** – **WILK, S.** – **PEŠKA, J.** – **FOJTÍK, P.** – **KRÁLÍK, M.** – **LIBERA, J.** – **BAGIŇSKA, J.** – **TUNIA, K.** – **KLOCHKO, V. I.** – **DABERT, M.** – **JAKOBSSON, M.** – **KOŠKO, A.** 2018: Mitochondrial genomes reveal an east to west cline of steppe ancestry in Corded Ware populations. Scientific Reports

volume 8, Article number: 11603 (2018). DOI:10.1038/s41598-018-29914-5.

- KALA, J.** 2018: Antropologie. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 155–180.
- KOS, P.** 2018: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). „Niva“, ulice Obránská/Olší, parc. č. 342/1, Přehled výzkumů 59-1, 124.
- KOS, P.** 2018: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). „Niva“, Přehled výzkumů 59-1, 145.
- KOS, P.** 2018: Březina (k. ú. Proseč u Březiny, okr. Brno-venkov). Intravilán, parc. č. 210/8, Dům č. p. 103, Přehled výzkumů 59-2, 229.
- KOS, P.** 2018: Hostěnice (okr. Brno-venkov). „Tomášková louka“, ppč. 274/5, Přehled výzkumů 59-1, 127.
- KOS, P.** 2018: Hostěnice (okr. Brno-venkov). „U vlčáka“, par. č. 274/5, Přehled výzkumů 59-2, 233.
- KOS, P.** 2018: Hostěnice (okr. Brno-venkov). „Zadní Pacholské“, Mokrá-lom XI, Přehled výzkumů 59-2, 233–234.
- KOS, P.** 2018: Jedovnice (okr. Blansko). „Horka“, parc. č. 2406/1, Přehled výzkumů 59-2, 241.
- KOS, P.** 2018: Jedovnice (okr. Blansko). Intravilán, ulice Palackého, parc. č. 668, p. č. 288/8, Přehled výzkumů 59-2, 241–242.
- KOS, P.** 2018: Lipovec (k. ú. Lipovec u Blanska, okr. Blansko). Intravilán, parc. č. 128/1, Přehled výzkumů 59-2, 251–252.
- KOS, P.** 2018: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). Intravilán, parc. č. 9, č. p. 91, Přehled výzkumů 59-2, 255.
- KOS, P.** 2018: Orlovice (k. ú. Orlovice, okr. Vyškov). „Stráně/Orlov“, parc. č. 3154/1, Přehled výzkumů 59-2, 262.

- KOS, P.** 2018: Senetářov (k. ú. Senetářov, okr. Blansko). Intravilán, parc. č. 667/2. Dům č. p. 140, Přehled výzkumů 59-2, 268–269.
- KOS, P.** 2018: Senetářov (k. ú. Senetářov, okr. Blansko). „Za cihelnou“, parc. č. 1081/2, Přehled výzkumů 59-2, 269.
- KOS, P.** 2018: Sivice (okr. Brno-venkov). „Díly u dědiny“, ppč. 853, Přehled výzkumů 59-1, 137.
- KOS, P.** 2018: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Ulice Brněnská Pole, ppč. 2804/82, Přehled výzkumů 59-1, 138.
- KOS, P.** 2018: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Ulice Brněnská Pole, ppč. 2804/169, Přehled výzkumů 59-1, 155–156.
- KOS, P. – PŘICHYSTAL, M.** 2018: Doba halštatská. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.), Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 70–85.
- KUČERA, L. – PEŠKA, J. – FOJTÍK, P. – BARTÁK, P. – SOKOLOVSKÁ, D. – PAVELKA, J. – KOMÁRKOVÁ, V. – BENEŠ, J. – POLCEROVÁ, L. – KRÁLÍK, M. – BEDNÁŘ, P.** 2018: Determination of Milk Products in Ceramic Vessels of Corded Ware Culture from a Late Eneolithic Burial. *Molecules* 2018, 23 (12), 3247. DOI: 10.3390/molecules23123247.
- LEČBYCH, M.** 2018: Dambořice (okr. Hodonín). „Spálený“, Přehled výzkumů 59-1, 147, 163, 188–189.
- LEČBYCH, M.** 2018: Násedlovice (okr. Hodonín). „Čtvrtě od brankovského mlýna“, Přehled výzkumů 59-1, 169.
- LEČBYCH, M. – PŘICHYSTAL, M.** 2018: Rozdrojovice (okr. Brno-venkov). „U Kříže“, Přehled výzkumů 59-1, 136–137.
- MATĚJÍČKOVÁ, A.** 2018: Pravěké osídlení Pohořelicka. In: E. Kordiovský – M. Svoboda (eds.): Město Pohořelice. Pohořelice, 127–141.

- MATĚJČKOVÁ, A.** – ŠMÍD, M. 2018. Eneolit. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 31–50.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Doba římská a doba stěhování národů. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 101–115.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Bučovice (k. ú. Černčín, okr. Vyškov). „Pod školou“, Přehled výzkumů 59-1, 204.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Kojátky (okr. Vyškov). „Klíny“, Přehled výzkumů 59-1, 147, 167.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Kozlany (k. ú. Kozlany u Vyškova, okr. Vyškov). Rybník, Přehled výzkumů 59-1, 167, 206–207.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Křenovice (k. ú. Křenovice u Slavkova, okr. Vyškov). „Niva“, Přehled výzkumů 59-1, 167–168.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov). Slavkovská ulice, Přehled výzkumů 59-1, 136, 155, 198, 212.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Rousínov (k. ú. Vítovice, okr. Vyškov). „Padělky“, Přehled výzkumů 59-1, 178–179.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Velešovice v pravěku. In: M. Rája a kol. 2018: Kapitoly z dějin obce Velešovice. Velešovice, 12–17.
- MIKULKOVÁ, B.** 2018: Vyškov (okr. Vyškov). Masarykovo náměstí, Přehled výzkumů 59- 2, 279.
- PARMA, D.** – BARTA, P. – JAROŠOVÁ, I. – KAUPOVÁ, S. – NÝVLTOVÁ FIŠÁKOVÁ, M. – VARGOVÁ, L. 2018: A Cruel Fate? The Unique Bronze Age Burial from Ivanovice na Hané (okr. Vyškov / CZ), Archäologisches Korrespondenzblatt 48, 2018/3, 323–337.

- PARMA, D. – REŽNÝ, M. – ŠMÍD, M.** 2018: Nové nálezy z opevněného výšinného sídliště Valy u Rychtářova (okr. Vyškov), Pravěk NŘ 26, 5–20.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Paleolit a mezolit. In: K. Geislerová – D. Parma (eds.): Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016. Brno, 13–16.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Boskovice (okr. Blansko). Ulice Mánesova, Přehled výzkumů 59-1, 123.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Mezi ulicemi Akademická a Jihlavská („Klíny“), Přehled výzkumů 59-1, 113, 124.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město). Mezi ulicemi Přadlácká a Vranovská, Přehled výzkumů 59-1, 126–127, 161.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město). Mezi ulicemi Přadlácká a Vranovská, parc. č. 980/1, Přehled výzkumů 59-2, 228–229.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Černá Hora (okr. Blansko). Náměstí Míru, Radniční ulice, parc. č. 607/1, Přehled výzkumů 59-2, 230–231.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Knínická, Přehled výzkumů 59-1, 129, 193–194.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Knínická, parc. č. 2698/30, 2698/31, Přehled výzkumů 59-2, 251.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Lipůvka (okr. Blansko). „Nad cihelnou“, Přehled výzkumů 59-1, 132.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ulice Dlouhá, Přehled výzkumů 59-1, 138–139, 200.

- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Troubsko (okr. Brno-venkov). „Horní louky“, Přehled výzkumů 59-1, 139-140, 156, 182, 200–201.
- PŘICHYSTAL, M.** 2018: Troubsko (okr. Brno-venkov). „Horní louky“, parc. č. 1289/65, Přehled výzkumů 59-2, 272–273.
- ŠMÍD, M. – TVRDÝ, Z. – PARMA, D. – KOS, P.** 2018: Pohřebiště kultury nálevkovitých pohárů s pohřby v natažené poloze z Modřic, okr. Brno-venkov, Acta Mus. Moraviae, Sci. soc. CIII, 101–140.
- VITULOVÁ, D. – KOS, P.** 2018: Kunštát (k. ú. Kunštát na Moravě, okr. Blansko). Státní zámek Kunštát, parc. č. 1213–1216, Přehled výzkumů 59-2, 251.

7.2. Konference

Pracovníci ústavu se zúčastnili následujících našich i zahraničních konferencí a seminářů, vesměs s předneseným referátem:

- Mezinárodní konference *Military and Postmilitary Landscapes*, Praha, 14.–15. 2. 2018
- Mezinárodní kongres *X Congresso Nazionale dell'Associazione Italiana di Archeometria (AIAR)*, Torino, 14.–17. 2. 2018
- Seminář *Provádění záchranných archeologických výzkumů na jižní Moravě*, Brno, 20. 3. 2018
- Konference *Archeologické výzkumy na Moravě a Slezsku v roce 2017*, Brno, 19. 4. 2018
- 19. mezinárodní odborná konference *Doba laténská ve střední Evropě. KELTOVÉ / THE CELTS / DIE KELTEN 2018*, Praha, 9. 5. 2018
- Mezinárodní konference *42e colloque international de l'Association Française pour l'Étude de l'Âge du Fer*, Praha, 10.–11. 5. 2018
- Mezinárodní konference *Storage and Consumption – New insights on Bronze Age storage and nourishment practices / Speicherung und Ernährung – Neue Einblicke in die bronzezeitlichen Praktiken von Speicherung und Ernährung*, Vienna / Wien, 16.–18. 5. 2018
- Konference *Počítačová podpora v archeologii 2018*, Kouty, 28.–30. 5. 2018
- 46. Seminář archeologů z muzeí a institucí památkové péče, Regionální muzeum v Jílovém u Prahy, 30. 5. – 1. 6. 2018
- Mezinárodní vědecká konference *Léta do pole okovaná 1914–1918*, Praha, 18.–19. 9. 2018

- 14. protohistorická konference *Archeologie barbarů 2018 – Zbraně a jejich nositelé*, Brno, 3.–5. 10. 2018
- 15. mezinárodní odborná konference *Doba popelnicových polí a doba halštatská*, Smolenice, 15.–19. 10. 2018
- Workshop *Archeologie konfliktů*, Hradec Králové, 8. 11. 2018

7.3. Popularizace

Medializace činnosti:

- Početné zprávy a rozhovory o probíhajících záchranných archeologických výzkumech v regionálním i celostátním denním tisku, v televizním a rozhlasovém vysílání. Takto byly prezentovány např. výzkumy v Tišnově, Kuřimi, Slatinicích, Prostějově. Mimořádnou mediální pozornost si zasloužil zejména unikátní nález mužské plastiky z Otrokovic-Kvítkovic.
- Aktuální informace o probíhajících výzkumech jsou prezentovány na webových stránkách organizace <https://www.uapp.cz/> a na různých specializovaných internetových portálech, stránkách a fórech – např. na specializovaném webu www.zakopy.cz byly v r. 2018 zveřejněny tyto články **J. Kala** – *Válečné úspěchy ÚAPP Brno, rok 2017* (únor 2018), **J. Zubalík** – *Jarní etapa průzkumu polního opevnění na Východním Slovensku* (duben 2018), **J. Zubalík** – *Průzkum pozic 4. pluku horských myslivců a okopu pro ruský kanón ve Východních Karpatech* (říjen 2018)
- Rozhovor **J. Zubalíka** pro časopis II. Světová, 9/2018, s. 28–31. na téma „Archeologie není o hledání pokladů“

Přednášky:

- Přednáška **A. Fojtíka** a **M. Popelky** *Výsledky archeologického bádání na východní Moravě* pořádaná Městským kulturním střediskem v Holešově a knihovnou města Holešova, Holešov – 25. 1. 2018.
- Přednáška **D. Humpoly** – *Výzkumy opevnění znojemského hradu a Hradiště sv. Hippolyta v roce 2017* v rámci cyklu přednášek Jihomoravského muzea ve Znojmě, Znojmo – 1. 2. 2018.
- Veřejná přednáška v obci Mohelno (okr. Třebíč) **P. Kos** – *Výzkum mohyl na okraji hadcové stepi u Mohelny 2014*, Mohelno – 3. 3. 2018.
- Přednáška **M. Popelky** o stavu legislativy, přístupů a názorech odborné veřejnosti k problematice amatérské archeologie a tzv. detektorářů byla uskutečněna u příležitosti výstavy Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně s názvem „Hledači ztraceného času (aneb pocta amatérské archeologii)“, zaměřené na prezentaci rozsáhlého souboru

náhodných nálezů, získaných do sbírek za poslední roky povětšinou od tzv. detektorářů nebo amatérských archeologů, Zlín – 7. 3. 2018.

- Přednáška **J. Zubalíka** na téma *Brněnská operace očima archeologa* pro Klub společenských věd, Brno – 16. 3. 2018.
- Přednáška **P. Fojtíka** – *Nepsané dějiny Držovicka aneb Archeologie jedné hanácké obce* konaná v rámci akcí Klubu historického a státo- vědného v Prostějově ve výstavním sále Státního okresního archivu v Prostějově, Prostějov – 17. 4. 2018.
- Přednáška Straka, Š. – **Kos, P.** – Sehnal, J.: *Historie vápenictví a vý- roby cementu v Mokrém* a výstava dobových snímků a dokumentů se uskutečnily v Sálu mediátéky v Mokré, Mokrý – 24. 6. 2018.
- Přednáška Straka, Š. – **Kos, P.**: *Historie vápenictví a výroby cementu v Mokrém* byla uspořádána pro žáky ZŠ Mokrý-Horákov v Sálu media- téky v Mokré, Mokrý – 20. 9. 2018.
- Přednáška **P. Fojtíka** – *Hanácký Stonehenge. Kalendárium doby ka- menné v Brodce u Prostějova* následovaná horlivou diskuzí proběhla u příležitosti Mezinárodního dne archeologie v Galerii Orion Muzea Vyškovska ve Vyškově, Vyškov – 24. 10. 2018.
- Odborná přednáška **D. Parmy** – *Kontextuální interpretace žárových hrobů mladší doby bronzové* proběhla na Filozofické fakultě Univer- zity Palackého v Olomouci, Olomouc – 8. 11. 2018.
- Přednáška **P. Fojtíka** – *Pohřebiště starší doby železné v Seloutkách, okr. Prostějov* konaná v Kongresovém sále Krajského úřadu Olomoucké- ho kraje v Olomouci byla věnovaná výsledkům záchranného archeo- logického výzkumu provedeného v roce 2017 na pohřebišti platěnické kultury v Seloutkách, okr. Prostějov, Olomouc – 15. 11. 2018
- Přednáška **P. Fojtíka** – *Archeologie prostějovské průmyslové zóny aneb od pravěké osady k průmyslové aglomeraci* byla přednesena ve Vý- stavním sále Státního okresního archivu v Prostějově, v rámci akcí Klubu historického a státo- vědného v Prostějově, Prostějov – 20. 11. 2018
- Odborná přednáška **M. Popelky** zaměřená na teoretickou přípravu studentů archeologie k práci s detektorem kovů proběhla v rámci výuky předmětu *Metodologie archeologické exkavace I – prospekce* na Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, Brno – 25. 11. 2018.

Další činnost:

- 10. Workshop starého železářství a 18. ročník Setkání ve střední části Moravského krasu 23. 5. – 26. 5. 2018 na Staré huti u Adamova, alias Slované na huti 2018, pořádaného u příležitosti Mezinárodního dne muzeí a Evropského dne chráněných území. Předvedení starých řemesel: středověké a raně novověké vápenictví. Pořadatel Technické muzeum Brno.
- 3.–8. 9. 2018: Workshop tradiční vápenné technologie v areálu pivovaru v Kostelci nad Černými lesy, Černokostelecký pivovar – ÚAPP Brno, v. v. i. – NPÚ územní odborné pracoviště v Brně.
- 8. 9. 2018: XV. Černokostelecké vykulení dřevěných sudů v Černokosteleckém zájezdním pivovaru, pokračování workshopu se zaměřením na středověké vápenictví, včetně výroby vápna v replice historické válcové pece. Pořadatel pivovar v Kostelci nad Černými lesy.
- 14.–18. 7. 2018: Budování vápenné pece v černokosteleckém pivovaru (obr. 26), ÚAPP Brno, v.v.i. – NPÚ územní odborné pracoviště v Brně.
- 20. 10. 2018: Zahájení výstavby ukázkové selské vápenné pece v trati Na Krbu v obci Březina u Křtin (okr. Brno-venkov) pro členy Vápenického spolku v Březině.
- Spolupráce s Historickým ústavem MZM, Archeologickým ústavem MZM a Lidovým spolkem pro německé válečné hroby (Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V.) na identifikaci a exhumaci válečných hrobů v zájmovém území ÚAPP Brno.
- Spolupráce s Gymnáziem Karla Polesného ve Znojmě – přednáška a výklad při návštěvě dějepisného semináře na výzkumu ve Znojmě-Hradišti.
- Provádění školních exkurzí a zájemců z řad blízkých obcí na výzkumech v Polešovicích.

Obr. 1. Brno-Líšeň. Depot žernovů a železných předmětů z raného středověku.

Obr. 2. Brno-Trnitá. Hromadný nález 40 ks drobných mincí (15. stol.) získaný z jímky.

Obr. 3. Brno-Trnítá. Skládka rohů hovězího dobytka datovaná mincí do 17. století.

Obr. 4. Brno-Trnitá. Původní podlaha Biegmannovy manufaktury z cihlových dlaždic.

Obr. 5. Hodonice. Hromadný pohřeb v zásobní jámě ze starší doby bronzové.

Obr. 6. Holešov-Všetuly. Nádobá ze dna studny z mladší/pozdní doby kamenné.

Obr. 7. Ivančice. Půdorys atypické šibenice datované do 15. - 16. století.

Obr. 8. Kuřim. Detail bloku mazanice s otiskem tkaniny z raného středověku.

Obr. 9. Otrokovice-Kvítkovice. Keramická nádoba ze starší doby bronzové.

Obr. 10. Otrokovice-Kvitkovice. Výzkum pravěkého objektu na těžbu hlíny tzv. hliníku.

Obr. 11. Prostějov - MUBEA. Letecký snímek části plochy s archeologickými objekty.

Obr. 12. Prostějov - MUBEA. Skelet dítěte pohozeného v sídlištní jámě (12. stol. př.n.l.).

Obr. 13. Prostějov - MUBEA. Studna z doby římské se zbytky dubové výdřevy.

Obr. 14. Prostějov - MUBEA. Spodní část hrnčířské pece z pozdní doby římské.

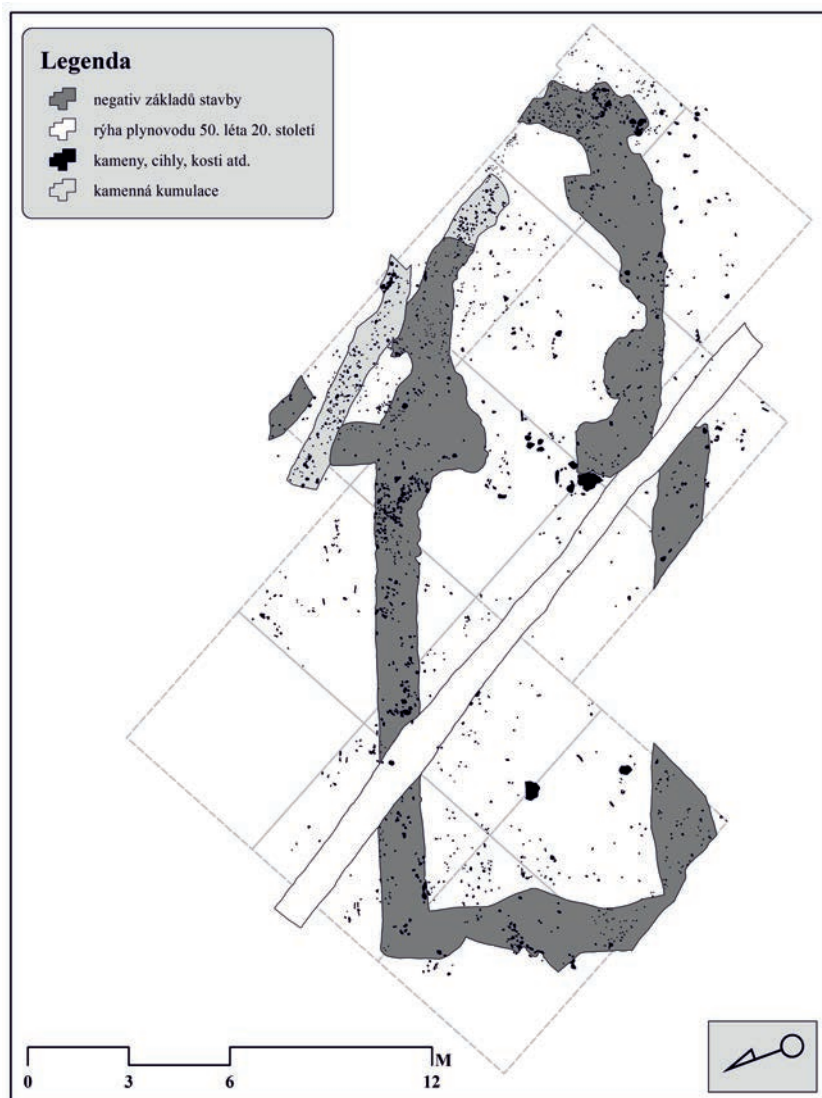
Obr. 15. Střelice. Část neolitické keramické ženské plastiky s originálními perforacemi.

Obr. 16. Tišnov - ul. Moukova. Zbytky dřevěné konstrukce z konce 12. století.

Obr. 17. Troubsko. Hroby kultury zvoncovitých pohárů s výběrem inventáře.

Obr. 18. Velké Pavlovice. Půdorys základů středověkého kostela zaniklé vsi Trutmanice.

Obr. 19. Velké Pavlovice. Kolmé snímky hrobů na kostelním hřbitově ZSV Trutmanice.

Obr. 20. Velké Pavlovice. Hromadný hrob objevený na hřbitově ZSV Trutmanice.

Obr. 21. Znojmo - pivovar. Středověká hradní brána na destrukci pravěkého opevnění.

Obr. 22. Znojmo - Technopark. Žárový hrob středodunajských popelnicových polí.

Obr. 23. Znojmo - Technopark. Detail výbavy žárového hrobu (jehlice, nůž, břitva aj.).

Obr. 24. Blučina - Výhon. Vyzvednuté artefakty z válečného hrobu.

Obr. 25. Olšany u Prostějova. Identifikační známka německého vojáka.

Obr. 26. Popularizace a praktická prezentace výsledků - budování repliky vápenné pece.

OBSAH

1. Úvod	3
1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno	3
1.2. ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2018	3
1.3. Organizační a personální struktura ústavu	14
1.4. Statutární a dozorčí orgány	16
1.5. Informace o změnách zřizovací listiny	17
2. Hospodaření organizace v roce 2018	18
3. Stanovisko Dozorčí rady a Rady instituce k návrhu Zprávy o činnosti ÚAPP Brno v roce 2018	29
4. Zpráva auditora	30
5. Řešení vědeckých projektů a ediční činnost	35
6. Průzkumy, výzkumy a dokumentace v roce 2018	37
6.1. Pozitivní terénní akce	37
6.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv	86
7. Publikační činnost, konference, popularizace	89
7.1. Publikační činnost	89
7.2. Konference	99
7.3. Popularizace	101
Obrazové přílohy	104